

२५२

भक्तपुर

मासिक

Bhaktapur Monthly

फर २०७८

जेलामा
भेटिएको मूर्तिबारे

"पूर्वजले सिर्जनेको सम्पत्ति, हाम्रो कर्मा र संस्कृति"

भक्तपुर नगरपालिका, नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

दोश्रो नगर सभा

समुद्घाटन समारोह - २०७८

२०७८ गते, बुधबार

भक्तपुर नगरपालिका

भक्तपुर नगरपालिकाको दोश्रो नगर सभा सम्पन्न

- मल्लहरूको ऐतिहासिकता
- नियमित कर तिर्ने बानी बसाल्नुपर्छ
- नेपालबाट तिब्बतका लागि मल्लिक मुद्राहरू
- 'समृद्ध नेपाल' कि समृद्ध आसेपासे
- एसियामा हिन्दू र बौद्ध संस्कृतिको प्रचार
- भक्तपुर नगरपालिकाका गतिविधिहरू

भक्तपुर नगरपालिकाद्वारा प्रकाशित

☎ ६६९३८५७, ६६९०३९०

फ्याक्स : ६६९३२०६

website : <http://bhaktapurmun.gov.np>

email : info@bhaktapurmun.gov.np

हेल्लो भक्तपुर नगरपालिका

जि.का.द.सं.१८/०३८/८० म.पु.जि.हु.का.द.नं.१/०६१/०६२

j | { # % * C A E # * g } ; ! ! # * * l j = ; @) & \$ df 3 * A . D . 2018

कार्यालय : कमलविनायक (पुरानो जनस्वास्थ्य भवन)

फोन नं. : ०१-६६९३०८३

email : bhaktapurmasik@gmail.com

सम्पादक : तक्ष्मण जोशी

सहायक सम्पादक :

डेस्कटप : धनतक्ष्मी त्यात

मुद्रण

भक्तपुर अफसेट प्रिन्टर्स

ब्यासी, भक्तपुर

☎ ६६९३८८८

आवरण सज्जा : राजु

मूल्य रु. २५/-

तस्बिरहरू : पर्यटक सूचना केन्द्र, भक्तपुर नपा (उल्लेख गरिएका बाहेक)

Pp6f tl:a/

भक्तपुरको दत्तात्रय स्ववायरमा कुनै बेला यसरी बिस्कनु सुकाउने गरिन्थ्यो ।

(तस्बिर : इन्टरनेट)

'भक्तपुर' मासिकमा प्रकाशित लेख रचनामा अभिव्यक्त विचारहरूसँग प्रकाशक र सम्पादक मण्डलको सहमति अनिवार्य छैन ।

‘संसारमा सबैभन्दा ठूलो अधिकार सेवा र त्यागबाट प्राप्त हुन्छ ।’ - प्रेमचन्द्र

यस अङ्कमा

क्र.सं.	शीर्षक	लेखक	पृष्ठ
१)	भक्तपुर नगरपालिकाको दोश्रो नगरसभा सम्पन्न	-	३
२)	भक्तपुर नगरपालिकाको दोश्रो नगर सभामा प्रमुख सुनिल प्रजापतिको मन्तव्य	-	१३
३)	देश र जनताको लागि जीवन आहुति दिने शहीदको सम्झना	-	१८
४)	अन्तर नगर भलिबल प्रतियोगिता हुने	-	१९
५)	अन्तर नगर मेयर कप भलिबल प्रतियोगिता सम्बन्धी प्रेस विज्ञप्ति	-	२०
६)	भक्तपुर नपाका प्रमुख प्रजापतिसित बृटवल उपमहानगरपालिकाका प्रतिनिधि मण्डलको भेट-		२२
७)	शिक्षालाई उत्पादन श्रमसँग जोड्ने स्थानीय पाठ्यक्रम तयारी सम्बन्धमा छलफल-		२३
८)	विभिन्न तालिमका प्रशिक्षार्थीहरूलाई प्रमाणपत्र वितरण	-	२४
९)	‘निर्माण प्रविधिबारे जनतालाई प्राविधिकले बुझाउनु पर्ने कर्तव्य’	-	२५
१०)	खानेपानी समस्या समाधान गर्न सरकार गम्भीर छैन	-	२६
११)	सातदिने डकमी तालिम सम्पन्न	-	२७
१२)	मासु पसलहरूमा अनुगमन	-	२८
१३)	भक्तपुर नपाद्वारा बेमौसमी तरकारी तालिम	-	२९
१४)	ब्रम्हायणीको सफाइ कार्यक्रममा जाँदा	कमल के.	३०
१५)	भक्तपुर नगरपालिकाले अनियमित निर्माण भत्कायो	-	३२
१६)	जगन्नाथ मन्दिर परिसरको सरसफाइ	-	३३
१७)	भक्तपुर नगरपालिकाको बैठक निर्णय	-	३४
१८)	प्रा.डा.सर्वज्ञभक्तको जीवनगाथा : अरूकालागि प्रेरणा	-	४१
१९)	वडाध्यक्ष परिचय : महेन्द्र खायमली	-	४३
२०)	मध्यकालिक नेपालबाट तिब्बतका लागि मल्लिक मुद्राहरूको आपूर्ति	देविचन्द्र श्रेष्ठ	४४
२१)	जैला टोलमा भेटिएको मूर्तिबारे केही सोधखोज	ओम धौभडेल	४७
२२)	नियमित कर तिर्ने बानी बसाल्नुपर्छ	विगोल	५०
२३)	नागरिक भावना : दोष	हेमन्त	५३
२४)	‘समृद्ध नेपाल’ कि समृद्ध आसेपासे	किरण	५४
२५)	सिद्धपोखरीबाट रानीपोखरी पुनर्निर्माणमा सिको गर्नु आवश्यक	लीला श्रेष्ठ	५६
२६)	मध्यकालीन नेपाली राजनीतिको शीर्ष स्थानमा रहेका मल्लहरूको ऐतिहासिकता सह प्रा.डा. बलराम कायस्थ		५८
२७)	एसियामा हिन्दू र बौद्ध संस्कृतिको प्रचार	न्हुछेरत्न बुद्धाचार्य	६१
२८)	भक्तपुरको पुरानो कला	प्रेमप्रसाद काफ्ले	६५
२९)	चेतना	हरि गोविन्द भोमी	६६
३०)	SKETCHES FROM NIPAL (21)	Henry Ambrose Oldfield	६७
३१)	अमर शहीदहरूमा हार्दिक श्रद्धाञ्जली (सम्पादकको पृष्ठ)		७२

साथमा

बक्सिङमा भक्तपुरलाई तीन मेडल-२१/ नपामा मासु व्यवसायीहरूको भेला-२८/ जगतसुन्दर मल्लया ईसपं दयकातगु बाख्रँ-४३/ चिनियाँ नीतिकथा : अपसकुन-४३/ल्वक: ज्यागु पुसा-४६/ बसिबियाँलो-५३/ निरन्तर सरसफाइ भक्तपुरको आवश्यकता -६३/ नेपालको संविधान २०७२, भाग-२१, ख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग (२८)-६९/ तपाईंको भान्सा : यस कारण खानुपर्छ कटहर-७०/ पुस महिनाको पर्यटक तथ्याङ्क-७१ ।

“Creation of predecessors — Our art and culture”

eQmk' / gu/kflnsfsf]bf}f]gu/ ; ef ; DkGg

भक्तपुर नपाको दोस्रो नगरसभा (माघ ३-५) विभिन्न विधेयक र नियम पारित गर्दै सम्पन्न भएको छ ।

समुदघाटन

नेपाल मजदुर किसान पार्टीका अध्यक्ष नारायणमान बिजुक्छे (रोहित)ले भक्तपुर नगरपालिकाको दोस्रो नगरसभा पानसमा दीप प्रज्ज्वलन गरी माघ ३ गते बुधबार समुदघाटन गर्नुभयो ।

दोस्रो नगरसभाको समुदघाटन गर्दै प्रमुख अतिथि नारायणमान बिजुक्छे (रोहित) ले सत्तासीन दलका नेताहरूको अदूरदर्शिता र बेवास्ताको कारणले गर्दा निर्वाचन सम्पन्न भइसकेपछि पनि देशले स्वाभाविक राजनीतिक गति लिन नसकेको कुरा बताउनुभयो । सत्तासीन दल इमानदार तथा देश र जनताप्रति समर्पित नभएको कारण भूकम्प पीडितहरूले अहिलेसम्म घर बनाउन नसकेको र सत्तारूढ दलका नेताहरू नै ठेकेदारहरूबाट सञ्चालित छन् कि भनेर शंका व्यक्त गर्नु भयो । उहाँले ठूला राजनीतिक दलका नेताले स्थानीय तहको निर्वाचनमा कलङ्क लागेका अपराधिक व्यक्तिहरूलाई जिताएर अपराधीहरूलाई प्रोत्साहन गरिरहेको र स्वायत्तता र विकेन्द्रीकरणको मूल्य र मान्यतालाई आत्मसात नगर्दा देशमा अन्योल छाडेरहको औँल्याउनुभयो । कार्यक्रममा उहाँले नगरपालिकाले नागरिक

भक्तपुर नपाको दोस्रो नगरसभा एक मलक

- भक्तपुर नपाको दोस्रो नगर सभा नेपाल मजदुर किसान पार्टीका अध्यक्ष नारायणमान बिजुक्छे (रोहित) को प्रमुख अतिथ्यमा समुदघाटन
- विधेयकहरू माथि समूहगत छलफल र राय-सुझाव प्रस्तुत
- सुझाव सहित पारित
- नगर खेलकूद सम्बन्धी नीति २०७४
- सहकारी विधेयक २०७४
- शिक्षा विधेयक २०७४
- बजार अनुगमन निर्देशिका २०७४
- वडास्तरीय बजेट परिचालन तथा कार्यान्वयन सम्बन्धी कार्यविधि २०७४
- वडाहरूका प्रगति प्रतिवेदन प्रस्तुत
- नपाका विभिन्न समितिहरूका प्रगति प्रतिवेदन प्रस्तुत

भावना जगाउन र नगरवासीको सांस्कृतिक स्तर उठाउन, परम्परागत शैलीमा घर निर्माण गराउनेतर्फ, पर्ति जग्गा मिचिएको छ भने फितार् लिनेतर्फ, नक्सा पास गर्दा पाउने फाइदाबारे जानकारी दिन र मौलिक शैलीमा घर बनाउन सरकारले सस्तो र सर्वसुलभ काठ उपलब्ध गराउनु पर्नेमा जोड दिनुभयो ।

“Creation of predecessors — Our art and culture”

कार्यक्रममा बोल्नुहुँदै नारायणमान बिजुक्छे, प्रेम सुवाल, सुनिल प्रजापति, सुरेन्द्रराज गोसाई र रजनी जोशी

कार्यक्रममा विशेष अतिथि भक्तपुर निर्वाचन क्षेत्र नं. १ का सांसद प्रेम सुवालले ऋण र विदेशी सहयोगको आधारमा देश चलाउने सत्तासीन दलका नेताहरूको गलत मानसिकताले देश परनिर्भर भइरहेको बताउनुभयो। जनताका आधारभूत वस्तुहरूको उत्पादन गर्न सरकार असफल भएको हुँदा देशको अर्थतन्त्र ध्वस्त भएको औल्याउँदै सांसद सुवालले करमा व्यापक चुहावट भइरहेको र करको दायरा फराकिलो नभएको बताउनुभयो। देशमा प्रगतिशील कर लागू गर्नुपर्नेमा जोड दिँदै उहाँले खानेपानी व्यवस्थापनमा सत्तासीन दलले ढिलाइ गरिरहेको बताउनुभयो। पाल र टहरामुनि बसेर कष्टकर जीवन बिताइरहेका भूकम्प पीडितलाई सरकारले नै

घर बनाउने व्यवस्था गर्नुपर्ने विचार राख्दै उहाँले भन्नुभयो सरकारले देशभक्त उद्योगीलाई उद्योग खोल्न स्थान दिनु पर्छ, भारतीय एकाधिकार पूँजी खेलाउने दलाललाई होइन।

कार्यक्रममा भक्तपुर नगरपालिकाका प्रमुख एवम् उदघाटन समारोहका सभापति सुनिल प्रजापतिले पाँच वर्षभित्र राम्रो भक्तपुर बनाउने जनभावनाअनुसार जनप्रतिनिधिहरूले नगरवासीहरूको सल्लाह र सहयोगमा काम गरिरहेको बताउनु भयो। जनप्रतिनिधि बहाल भएको महिना बितिसक्दा पनि मन्त्रिपरिषदको आदेशको भरमा स्थानीय तह सञ्चालन गर्नु पर्ने वाध्यतात्मक अवस्था रहेको उल्लेख गर्दै स्थानीय तहमा कर्मचारी केन्द्रबाटै खटाएर पठाउने व्यवस्था भएमा त्यो

दोस्रो नगर सभा उदघाटन कार्यक्रममा उपस्थिति

कार्यक्रममा बोल्नुहुँदै पुरुषोत्तम नेपाल, द्रोण पोखरेल, उकेश कवां र रोहितराज पोखरेल

स्थानीय स्वायत्ततामाथि हस्तक्षेप हुन्छ भन्नुभयो। उहाँले सरकारले कानुन नबनाएको कारण देशभरका स्थानीय तहका जनप्रतिनिधिहरूको सेवा सुविधाबारे अन्योल भइरहेको बताउनु भयो। प्रमुख प्रजापतिले नेमकिपाले निर्वाचनको बेला जारी गरेको घोषणा पत्र नै काम गर्ने आधार भएको जिकिर गर्दै भक्तपुर नगरलाई पर्यटकीय गन्तव्य स्थल र सरसफाइको नमूना नगर बनाउन चाहेको बताउनुभयो।

समुदघाटन कार्यक्रममा प्रदेश सभाका सदस्य सुरेन्द्रराज गोसाईंले सुव्यवस्थित, सुसंस्कृत समाज तथा आदर्श नगर बनाउने जनप्रतिनिधिहरूको आशा पूरा हुने विश्वास व्यक्त गर्नुभयो। उहाँले शासकहरूको भेदभाव तथा ढिलासुस्तीविरुद्ध जनता जागृ पार्ने र सेवा भावले काम गरेमा सफल हुने विचार व्यक्त गर्नुभयो। कार्यक्रममा स्थानीय

नगरपालिकाले शिक्षा, स्वास्थ्य र सम्पदा संरक्षणमा गरेको प्रगतिबाट अरु नगरपालिकाले पनि सिक्नु पर्ने विचार व्यक्त गर्नुभयो।

समुदघाटन समारोहमा प्रमुख जिल्ला अधिकारी द्रोण पोखरेल, उप प्रमुख रजनी जोशी, भक्तपुर नपा वडा नं. ७ का वडा अध्यक्ष उकेश कवां, वडा नं. ९ का वडा अध्यक्ष रविन्द्र ज्याख्व र भक्तपुर नपाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत रोहितराज पोखरेलले पनि बोल्नुभएको थियो।

समुदघाटन कार्यक्रममा पासापुचःको बाँसुरी बाजाको प्रस्तुति रहेको थियो।

बन्द सत्र

माघ ३ गते, भक्तपुर नगरपालिकाको दोस्रो नगरसभाको औपचारिक समुदघाटन कार्यक्रम सकिएपछि

“Creation of predecessors — Our art and culture”

अपरान्ह ४:०० बजे भक्तपुर नगरपालिकाको सभाकक्षमा नगर सभाको बन्द सत्र शुरु भयो। नगर प्रमुख सुनिल प्रजापतिले सभासदहरूलाई बन्द सत्रमा स्वागत गर्दै भक्तपुर नगरपालिकाको 'नगर खेलकुद सम्बन्धी नीति २०७४' अध्ययनको लागि वितरण गर्दै भोलिसम्मको लागि सभा स्थगन गर्नुभयो।

माघ ४ गते बिहिबार

भक्तपुर नगरपालिकाको दोस्रो नगर सभाको दोस्रो दिनको बन्द सत्र भक्तपुर नगरपालिकाको सभाकक्षमा शुरु भयो। नगर प्रमुख सुनिल प्रजापतिले नगर सभासदहरूलाई स्वागत गर्दै बन्द सत्र शुरु गर्नुभयो। प्रमुख सुनिल प्रजापतिले शुरुमा नगर खेलकुद सम्बन्धी नीति प्रस्तुत गर्न विधेयक समितिका संयोजक हरिराम सुवाललाई समय प्रदान गर्नुभयो। नगर खेलकुद सम्बन्धी नीतिमाथि छलफल गर्न उपस्थित नगर सभासदहरूलाई ७ वटा समूहमा विभाजन गरी प्रत्येक समूहबाट राय सुझावसहित प्रस्तुत गर्न समय प्रदान गर्नुभयो।

छलफलमा भाग लिंदै समूह १ बाट प्रतिनिधि बलराम निहुसुतुले खेलकुद प्रशिक्षकलाई पनि तालिम प्रदान गर्नुपर्ने, प्रशिक्षकहरूलाई समय सापेक्ष पारिश्रमिक व्यवस्था गर्नुपर्ने, वडास्तरमै खेलकुद विकासको लागि बजेट व्यवस्था गर्नुपर्ने र वार्षिक खेलाडी सम्मान गर्दा अन्तर्राष्ट्रिय पदक प्राप्त खेलाडीहरूलाई नगद पुरस्कार प्रदान गरी सम्मान गर्नुपर्ने सुझाव दिनुभयो।

त्यस्तै समूह २ बाट छलफलमा भाग लिंदै प्रतिनिधि रोशन मैया सुवालले नगर खेलकुद समिति गठन गर्दा युवा तथा खेलकुद समितिबाट ५ जना, प्रत्येक वडाबाट १/१ जना गरी १० जना र ५ जना खेलकुद विज्ञहरू समावेश गर्नुपर्ने र नगर खेलकुद समितिको बैठक संचालन गर्दा भत्ताको व्यवस्था गर्नुपर्ने सुझाव दिनुभयो।

समूह ३ बाट प्रतिनिधि राजकुमार सिल्पकारले छलफलमा भाग लिंदै टिम, क्लवहरूलाई आर्थिक सहयोगको लागि बजेट व्यवस्था गर्नुपर्ने र खेलकुद प्रतियोगिताको दौरानमा

दुर्घटनामा परी अंगभंग भएका खेलाडीका परिवारका सदस्यलाई नगरपालिकाबाट रोजगारीको व्यवस्था गर्ने प्रावधान स्वागत योग्य रहेको विचार व्यक्त गर्नुभयो।

छलफलमा भाग लिंदै समूह ४ बाट सभासद सिद्धिराम अवालले विधेयकको प्रिन्टमा मुद्रा राक्षस रहेको, टिम, क्लव दर्ता शुल्क रु. १००/- नभै रु. ५००/- गर्नुपर्ने, कुनै कारणले खेलकुद प्रशिक्षण रोकिएमा प्रशिक्षकलाई रोकिएको समयवाधिको पनि साविक बमोजिम नै पारिश्रमिक दिनु पर्ने र दण्ड सजायको समेत व्यवस्था गर्नुपर्ने सुझाव दिनुभयो।

समूह ५ बाट सभासद विश्वराज सिल्पकारले स्थानीय तह स्थानीय सरकारको हैसियतमा रहेकोले समितिको ठाउँमा विभाग हुनुपर्ने, प्रशिक्षकले प्रत्येक महिना प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्ने व्यवस्था अव्यवहारिक भएको, लोपोन्मुख परम्परागत खेलहरू संरक्षण गर्नुपर्ने, प्रशिक्षक र सहायक प्रशिक्षकको तह (पद) निर्धारण गर्नुपर्ने, नगर खेलकुद समितिका संयोजकको खर्च गर्ने अधिकार सीमा रु. ५,०००/- बाट बढाएर रु. ५०,०००/- पुऱ्याउनु पर्ने सुझाव दिनुभयो।

त्यस्तै समूह ६ बाट श्याम सुन्दर माताले नगर खेलकुद समितिको छुट्टै नाराको व्यवस्था गर्नुपर्ने, युवाको उमेर निर्धारण हुनुपर्ने, विद्यालयमा पनि खेलकुद प्रशिक्षक व्यवस्था गर्नुपर्ने, खेलकुद विकासमा विशेष योगदान पुऱ्याएका विशिष्ट व्यक्तित्वहरूको सम्मान कार्यक्रम गर्नुपर्ने र कुनै खेलकुद प्रतियोगिता संचालन गर्दा प्रवेश शुल्कको व्यवस्था गरी श्रोत व्यवस्था गर्नुपर्ने सुझाव दिनुभयो।

समूह ७ बाट सभासद राजेन्द्र भाकले छलफलमा भाग लिंदै युवा तथा खेलकुद समिति अन्तर्गत नगर खेलकुद समिति गठन हुनुपर्ने, खेलाडीलाई पोशाक खर्च रु. ३,०००/- अपुग भएको, विदेशमा खेलकुद प्रतियोगितामा भाग लिनु जाँदा दैनिक भत्ताको व्यवस्था गर्नुपर्ने, एक विद्यालय एक खेलको अवधारणाअनुसार खेलकुद विकास गर्नुपर्ने, खेलकुद प्रतियोगिता र प्रशिक्षणलाई निरन्तरता दिई खेलाडी पलायन रोक्नु पर्ने सुझाव दिनुभयो।

त्यसपछि प्रमुख प्रजापतिले उपस्थित सबै

नगर सभाको बन्द सत्रमा बोल्नुहुँदै प्रमुख सुनिल प्रजापति, उपप्रमुख रजनी जोशी, वडाध्यक्षहरू श्यामकृष्ण सत्री, हरिप्रसाद बासुकला, राजकृष्ण गोश र कुमार चवाल

सभासदहरूलाई नगर खेलकुद सम्बन्धी नीतिमा आफ्नो विचार राख्न समय प्रदान गर्नुभयो। जस्मा दुई जना सभासदहरू हरिरत्न गोर्खाली र गोविन्द दुवालले भाग लिनुभयो। छलफलमा भाग लिंदै सभासद हरिरत्न गोर्खालीले नगर खेलकुद समितिमा सदस्य सङ्ख्या निश्चित हुनुपर्ने र विदेशमा खेलकुद प्रतियोगितामा भाग लिन जाँदा भत्ताको व्यवस्था र खेलाडीले कुनै गल्ती वा अपराध गरेमा दण्ड सजायको पनि व्यवस्था गर्नुपर्ने सुझाव दिनुभयो। त्यस्तै सभासद गोविन्द दुवालले खेलकुद नीतिको मस्यौदा समयमै उपलब्ध गराउनु पर्ने सुझाव दिनुभयो।

सबै समूहहरू र सभासदहरूको राय सुझाव प्राप्त भएपछि प्रमुख प्रजापतिले युवा तथा खेलकुद समितिका संयोजक श्यामकृष्ण खत्रीलाई बोल्ने समय प्रदान गर्नुभयो। छलफलमा बोल्दै संयोजक खत्रीले विधेयकको प्रिन्टमा मुद्रा राक्षस रहेको स्वीकार्दै मासिक प्रतिवेदन पेश गरेपछि मात्र प्रशिक्षकले मासिक पारिश्रमिक पाउँदै आएको, वार्षिक खेलाडी सम्मान कार्यक्रम गर्दै आएको जानकारी गराउँदै खेलकुद विकास सम्बन्धी नगरपालिकाको प्रगति प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्नुभयो।

खेलकुद नीतिमा दफावार छलफल र विभिन्न समूहबाट राय सुझाव तथा व्यक्तिगत रूपमा सभासदहरूबाट राय सुझाव प्राप्त भएपछि प्राप्त राय सुझावसहित विधेयक पारित गर्ने प्रस्ताव सभामा प्रस्तुत गर्नुभयो। सभामा उपस्थित सबै सभासदहरूले प्रस्ताव ताली बजाई पारित गर्नु भएपछि प्रमुख प्रजापतिले उपस्थित सबै सभासदहरूलाई धन्यवाद दिँदै भक्तपुर नगरपालिकाको 'नगर खेलकुद सम्बन्धी नीति २०७४' सुझावसहित पारित भएको घोषणा गर्नुभयो।

'नगर खेलकुद सम्बन्धी नीति २०७४' पारित भएपछि नगर प्रमुख सुनिल प्रजापतिले 'सहकारी विधेयक २०७४' प्रस्तुत गर्न विधेयक समितिका संयोजक हरिराम सुवाललाई समय प्रदान गर्नुभयो। विधेयक प्रस्तुति पछि ७ वटै समूहलाई विधेयक अध्ययनको लागि समय प्रदान गरी सभा १ घण्टाको लागि स्थगन गर्नुभयो।

एक घण्टाको स्थगन र दिवा भोजपछि पुनः प्रमुख

सुनिल प्रजापतिले सभा संचालन गर्नुभयो। सभा संचालन गर्दै प्रमुख प्रजापतिले राज्य पुनः संरचना पछि नगरपालिकाहरूलाई विभिन्न विषयगत कार्यालयहरूको समेत जिम्मेवारी आउने जानकारी गराउँदै उपस्थित सबै सभासदहरूलाई आ-आफ्नो तर्फबाट थप जिम्मेवारी निर्वाहको लागि तयार भएर बस्न अनुरोध गर्नुभयो।

सहकारी विधेयकमाथि छलफलमा भाग लिन उपस्थित सभासदहरूको समूहहरूलाई समय प्रदान गर्नुभयो। शुरुमा समूह ६ बाट विश्वराज सिल्पकारले सहकारी विधेयकमा छपाई अशुद्ध रहेको र परिच्छेद ९ मा प्रिमियम जोडेर सेयर बिक्री वितरण गर्न नपाउने व्यवस्था गर्नुपर्ने सुझाव दिनुभयो।

समूह ४ बाट सिद्धिराम अवालले पुरानो दर्ता भएको सहकारीहरूको क्षेत्र निर्धारण अस्पष्ट भएकोले स्पष्ट पार्नुपर्ने, सहकारी संस्था दर्ता गर्न समय किटान गर्नुपर्ने, नैतिक पतन भएका सदस्यको सदस्यता खारेज गर्नुपर्ने प्रावधान उल्लेख गर्नुपर्ने र सबै सहकारी संस्थाहरूलाई नगरपालिकाबाट समान व्यवहार हुने उल्लेख गर्नुपर्ने सुझाव दिनुभयो।

समूह ३ बाट इन्द्रबहादुर प्याथले सहकारी विधेयक छलफलमा सहभागी हुँदै परिच्छेद ५ (२०) को २ मा निजी विद्यालयलाई पनि समावेश गर्नुपर्ने, पेज नं. १० को २० मा तीन पल्ट अनुपस्थित भएमा सदस्यता खारेज हुने प्रावधानमा संस्थालाई जानकारी गराइएमा सदस्यता खारेज नहुने व्यवस्था थप्नुपर्ने, एकै व्यक्ति दुई वा दुईभन्दा बढी सहकारी र वित्तीय संस्थाहरूमा संलग्न हुन नपाउने व्यवस्था गर्नुपर्ने र सहकारी संस्थाको कार्य समितिको म्याद चार वर्षबाट घटाउनु पर्ने सुझाव दिनुभयो।

समूह १ बाट समासद शिवप्रसाद बालाले छलफलमा सहभागी हुँदै परिवारको परिभाषामा एकाघर वा एउटै भान्सामा खाना खाने भनी प्रष्ट गर्नुपर्ने र विधेयकमा कार्य समिति हुनुपर्ने ठाउँमा समिति मात्र भएकोले सच्याउनु पर्ने सुझाव दिनुभयो।

समूह ७ बाट छलफलमा सहभागी हुँदै प्रतिनिधि श्याम सुन्दर माताले सहकारी संस्थाहरूको छुट्टै छाप जस्तै

नगर सभाको बन्द सत्रमा बोल्नुहुँदै वडाध्यक्षहरू प्रेम गोपाल कर्मचार्य, हरिराम सुवाल, उकेश कर्वा, महेंद्र श्यामली, रविन्द्र ज्याश्वर र लक्ष्मीप्रसाद हर्षोमिसा

लेटर प्याडको पनि व्यवस्था गर्नुपर्ने, शैक्षिक संस्था र पार्टी प्यालेस पनि समावेश गर्नुपर्ने, उद्देश्य अन्तर्गत खेलकुद पनि थप्नुपर्ने, परिच्छेद २० को २ मा सामाजिक संस्था पनि थप्नु पर्ने र परिच्छेद ४२ को उपदफा १ मा साधारण सभाबाट अनुमोदित भन्ने थप्नु पर्ने सुझाव दिनुभयो ।

समूहगत सहभागिता पछि सहकारी विधेयकको छलफलमा व्यक्तिगत तवरमा भाग लिन प्रमुख प्रजापतिले समय प्रदान गर्नुभयो । व्यक्तिगत रूपमा सभासद **सूर्यप्रसाद श्रेष्ठ**ले छलफलमा भाग लिँदै परिवारमा हजुरबा र हजुरआमा थप्नुपर्ने, परिच्छेद १ (ज)मा सदस्यहरू पनि संचालक समितिमा राख्नुपर्ने, सहकारीको उद्देश्यमा स्वास्थ्य शिविर र सीपमूलक तालिम पनि समावेश गर्नुपर्ने र पुरानो दर्ता रहेका सहकारी संस्थाहरू यो विधेयक पारित भएपछि पुनः दर्ता गर्नुपर्ने वा नपर्ने प्रष्ट पार्नुपर्ने सुझाव दिनुभयो ।

छलफलमा सहभागी हुँदै अर्का सभासद **जितेन्द्र मुनिकर्मी**ले विधेयकमा सहकारी ऐन २०२० र नयाँ संशोधित ऐनहरू समावेश भएकोले यसमा विशेष संशोधन नरहेको तर अधिकांश सहकारी संस्थाहरू वित्तीय संस्थाको रूपमा रहेकोले अनुगमन समिति व्यवस्था गरी नियन्त्रण र नियमित गर्नुपर्ने सुझाव दिनुभयो ।

सहकारी विधेयक छलफल कार्यक्रममा सहभागी हुँदै अर्का सभासद **रन्जना त्वाती**ले दफा ८ मा लोगो र लेटर प्याड थप्नुपर्ने, प्रतिनिधिमूलक हुनुपर्ने, दफा ४ (३) मा संस्थाको आर्थिक हिनामिना गरेका, प्रतिबन्धित लागू औषधीमा सजाय पाएका व्यक्ति थप गर्नुपर्ने, दफा २९ (२) १ मा एक जना महिला मुख्य पदमा अनिवार्य रूपमा राख्नु पर्ने व्यवस्था थप्नु पर्ने सुझाव दिनुभयो ।

त्यसपछि सहकारी विधेयकमा सहभागी सभासदहरूको सुझाव र विचारहरूबारे प्रष्ट पार्न प्रमुखले विधेयक समितिका संयोजक हरिराम सुवाललाई समय प्रदान गर्नुभयो ।

विधेयक समितिका संयोजक हरिराम सुवालले सभासदज्यूहरूबाट दिनु भएको सुझाव र जिज्ञासालाई प्रष्ट पाउँँ एकाघर र एका चुल्होको अवधारणाअनुसार परिवार

परिभाषित गरेको, लोगो र लेटर प्याडको व्यवस्था थप्न सकिने, पुरानो सहकारी ऐनमा नभएको स्कूल र संस्था सदस्य रहने प्रावधान राखेको, तालिम सम्बन्धी सुझाव समावेश गर्न सकिने र महिलालाई मुख्य मुख्य पदमा अनिवार्य रूपमा समावेश गर्नुपर्ने व्यवस्था गर्न सकिने विचार राख्नुभयो ।

त्यसपछि प्रमुख सुनिल प्रजापतिले सहकारी विधेयक सुझावसहित पारित भएपछि यो ऐनको रूपमा कार्यान्वयन गर्न सकिने जानकारी गराउँँ विधेयक सुझावसहित पारित गर्न प्रस्ताव पेश गर्नुभयो । सभामा उपस्थित सम्पूर्ण सभासदहरूले ताली बजाएर सहकारी विधेयक पारित गरिसकेपछि धन्यवादसहित 'सहकारी विधेयक २०७४' पारित भएको जानकारी गराउनुभयो ।

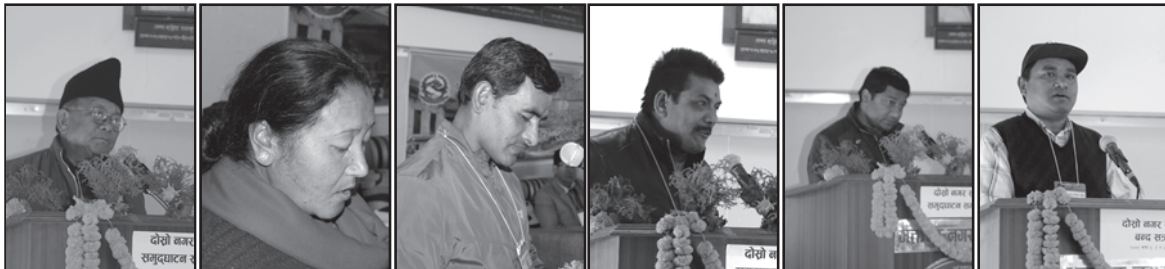
सहकारी विधेयक पारित भइसकेपछि कार्यक्रमअनुसार वडा नं. १ देखि वडा नं. १० सम्मका सम्पूर्ण वडाको प्रतिवेदन पेश गर्न प्रमुख सुनिल प्रजापतिले वडाध्यक्षहरूलाई समय प्रदान गर्नुभयो ।

वडा नं. १ देखि १० सम्म वडाध्यक्षज्यूहरू क्रमशः **श्यामकृष्ण खत्री, हरिप्रसाद बासुकला, राजकृष्ण गोरा, कुमार चवाल, प्रेमगोपाल कर्माचार्य, हरिराम सुवाल, उकेश कवां, महेन्द्र खायमली, रविन्द्र ज्याख्व र लक्ष्मीप्रसाद ह्याँमिखाले** आ-आफ्नो वडाको अर्धवार्षिक प्रशासनिक र विकास निर्माणको प्रगति विवरण र विभिन्न गतिविधिहरूको संक्षिप्त प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्नुभयो ।

वडा कार्यालयहरूको प्रगति विवरण प्रस्तुतिको क्रममा प्रमुखज्यूबाट वडा वडामा राजश्व संकलन वृद्धि गर्न आवश्यक योजनाहरू बनाउन र वडा सदस्यहरूलाई कार्य विभाजन गरी वडा कार्यालयको कार्य सम्पादनमा चुस्तता ल्याउन सुझाव दिनुभयो ।

वडा कार्यालयहरूका प्रतिवेदन प्रस्तुति पछि सभाका सभामुख सुनिल प्रजापतिले 'शिक्षा विधेयक २०७४' अध्ययनको लागि वितरण गर्नुभयो र १ घण्टाको लागि सभा स्थगन भएको जानकारी दिनुभयो ।

एक घण्टाको स्थगन र खाजा पछि प्रमुख सुनिल

नगर सभाको बन्द सत्रमा बोल्नुहुँदै गोविन्द दुवाल, सुनिता अवाल, बलराम न्हिसुतु, शिवप्रसाद बाला, हरिर्त्न गोर्खाली र हेरा स्याजु

प्रजापतिबाट सभा पुनः संचालन भएको जानकारी गराउनु भयो। शुर्मा शिक्षा विधेयकको छलफलमा सहभागी हुन समूहहरूलाई आह्वान गर्नुभयो।

छलफलमा भाग लिंदै समूह ७ बाट सभासद गोविन्द दुवालले शिक्षा क्षेत्रमा रहेको वर्गभेदको जानकारी गराउँदै तत्कालीन जिल्ला शिक्षा कार्यालय निर्माणको लागि जग्गा खरिद र भवन निर्माण सम्बन्धी भएका गतिविधिहरूको अनुभव सुनाउनु भयो। साथै सभासद दुवालले शिक्षा विधेयकको परिच्छेद १ मा सौता उल्लेख गर्नुपर्ने, अनुसूची १ मा कम्प्युटर कक्षा पनि उल्लेख गर्नुपर्ने, विद्यालयमा विदेशी पुस्तक प्रयोग प्रतिबन्धित गर्नुपर्ने, विदेशी नाउँमा विद्यालय खोल्न प्रतिबन्ध लगाउनु पर्ने, वर्षमा एक पटक र एक तह मात्र विद्यालय स्तरोन्तनी गर्न दिनुपर्ने, विद्यालयका शिक्षक र कर्मचारीका छोराछोरीहरू सोही विद्यालयमै अध्ययन गराउनु पर्ने र एक विद्यालय र अर्को विद्यालय बीचको दूरी घटीमा ५०० मिटर हुनुपर्ने सुझाव दिनुभयो।

छलफलमा भाग लिंदै समूह २ बाट **छोरी मैया सुजङ्गुले** खुल्ला शिक्षा सम्बन्धी व्यवस्थामा ३० वर्ष उमेर नाघेका, पोशाकमा अनिवार्यता नहुने र विद्यार्थीको अनुकूलताअनुसार समय मिलाउन सकिने व्यवस्था गर्नुपर्ने सुझाव दिनुभयो।

त्यस्तै छलफलमा भाग लिंदै सभासद **सम्भना खाइजुले** परिच्छेद १६ विविधको १९ को ५ नं. मा अतिरिक्त क्रियाकलापमा सहभागी गराउने सम्बन्धमा कुनै कुनै विद्यालयमा शुक्रबार पनि पूरै समय ४ बजेसम्मै पठन पाठन हुने भएकोले उक्त दिन एक बजेसम्म मात्र पठन पाठन गराई त्यसपछिको समयमा मात्र अतिरिक्त क्रियाकलापमा विद्यार्थीहरूलाई सहभागी गराउनु पर्ने उल्लेख गर्नुपर्ने सुझाव दिनुभयो।

शिक्षा विधेयकको छलफलमा भाग लिंदै सभासद शिवप्रसाद बालाले विद्यार्थीलाई विद्यालय परिवर्तन गराउनु पर्दा विद्यालयहरूले विभिन्न शीर्षकमा शुल्क असुल्ने तीतो अनुभव सुनाउँदै यसको सम्बोधन गर्न आवश्यक व्यवस्था गर्नुपर्ने सुझाव दिनुभयो।

छलफल कार्यक्रम संचालन गर्दै प्रमुख प्रजापतिले सभासदहरूको सल्लाह र सुझावअनुसार विधेयक परिमार्जन गर्ने जानकारी गराउँदै शिक्षा विधेयक पारित गर्न पेश गर्नुभयो। उपस्थित सम्पूर्ण सभासदहरूले ताली बजाएर 'शिक्षा विधेयक २०७४' पारित गर्नुभयो। त्यसपछि धन्यवाद सहित 'शिक्षा विधेयक २०७४' पारित भएको जानकारी गराउनुभयो।

तत् पश्चात प्रमुख प्रजापतिले भक्तपुर नगरपालिकाबाट गठित विभिन्न समितिहरूलाई प्रतिवेदन पेश गर्न समय प्रदान गर्नुभयो।

शुरूमा निर्माण समितिको संयोजक **उकेश कवाले** सम्बन्धित समितिको प्रतिवेदन र तत् पश्चात क्रमशः विधेयक समितिको प्रतिवेदन संयोजक **हरिराम सुवालले**, कृषी समितिको प्रतिवेदन संयोजक **राजकृष्ण गोराले**, खानेपानी व्यवस्थापन तथा स्रोत परिचालन समितिको प्रतिवेदन संयोजक **महेन्द्र खायमलीले**, महिला, बालबालिका तथा समाज कल्याण समितिको प्रतिवेदन संयोजक **रोशन मैया सुवालले**, आर्थिक समितिको प्रतिवेदन संयोजक **हरिप्रसाद बासुकाले**, युवा तथा खेलकुद समितिको प्रतिवेदन प्रतिनिधि **सुनिता अबालले**, वातावरण तथा पर्यटन समितिको प्रतिवेदन प्रतिनिधि **सरिना झोलाले**, शिक्षा, संस्कृति र स्वास्थ्य समितिको प्रतिवेदन प्रतिनिधि **छोरी मैया सुजङ्गुले** र बजेटसमितिको प्रतिवेदन संयोजक एवं उपप्रमुख **रजनी जोशीले** प्रस्तुत गर्नुभयो।

समितिहरूको प्रतिवेदन प्रस्तुति पछि प्रमुख प्रजापतिले विषयगत समितिहरूको गठनको औचित्यतामा प्रकाश पार्नुभयो र छलफलमा सक्रियतापूर्वक भाग लिनु भएकोमा सम्पूर्ण सभासदहरूलाई धन्यवाद ज्ञापन गर्नुभयो। साँझ अध्ययनको लागि 'बजार अनुगमन निर्देशिका- २०७४' वितरण गराउनु भयो र भोलि बिहानसम्मको लागि सभा स्थगन भएको जानकारी गराउनुभयो।

माघ ५ गते शुक्रबार

भक्तपुर नगरपालिकाको दोस्रो नगरसभाको तेस्रो दिनको पहिलो बन्द सत्र चियापान पछि माघ ५ गते शुक्रबार, बिहान शुरु भयो। पहिलो सत्रमा उपप्रमुख **रजनी जोशीले**

नगर सभाको बन्द सत्रमा बोल्नुहुँदै सिद्धिराम अवाल, राजकुमार शिल्पकार, सूर्यप्रसाद श्रेष्ठ, ज्ञानकुमार मगजु, गंगालक्ष्मी बमनुर सम्भना खाइजु

खवप अस्पताल, अरनिको सभाभवन, माहेश्वरी खेल मैदान र शहीद स्मृति खेल मैदान सम्बन्धी प्राविधिक तयारी Over-head Projector बाट प्रस्तुत गर्नुभयो ।

तत्पश्चात नगर प्रमुख सुनिल प्रजापतिबाट अधिल्लो दिन अध्ययनको लागि वितरण गरिएको बजार अनुगमन निर्देशिका २०७४ को दफावार छलफलमा भाग लिन समय प्रदान गर्नुभयो ।

निर्देशिकाको छलफलमा भाग लिँदै गंगालक्ष्मी बमनुले परिच्छेद २ (ख) मा बजार अनुगमन समिति गठन प्रक्रिया अस्पष्ट भएकोले स्पष्ट पार्नुपर्ने, इन्धन भण्डार र संग्रह गर्दा उपभोक्तालाई हानी नहुने गरी थप्नु पर्ने, बजार अनुगमन समितिमा महिला सहभागिता थप्नुपर्ने, परिच्छेद ४.११ को (क) मा अनियमितता सम्बन्धी उजुरी दिने सूचकको नाम गोप्य रहने बुँदा थप्नुपर्ने, बजार अनुगमन गर्ने प्रक्रियामा संयोजकको अनुपस्थितिमा सदस्यले पनि नेतृत्व गर्न सक्ने उल्लेख गर्नुपर्ने सुझाव दिनुभयो ।

छलफलमा भाग लिँदै सभासद बलराम न्हिसुतुले परिभाषा २(ख) र २.४(क) बाकिएकोले स्पष्ट पार्नुपर्ने, अनुगमन समितिमा सह-संयोजकको पनि व्यवस्था गर्नुपर्ने, सरसफाइ सेवा पनि थप्नुपर्ने, दण्ड जरिवानाको व्यवस्था थप्नुपर्ने, क्षतिपूर्ति र दण्ड जरिवाना स्पष्ट पार्नुपर्ने, पटक पटक सुझाव दिँदा पनि बेवास्ता गरेमा व्यवसायको दर्ता खारेज गर्न सक्ने सम्मको व्यवस्था गर्नुपर्ने र कालाबजारी रोक्न आवश्यक व्यवस्था गर्नुपर्ने सुझाव दिनुभयो ।

सभासद पूर्णगोपाल राजचलले छलफलमा भाग लिँदै परिच्छेद ३ बजार अनुगमनमा १ देखि १० वडामा ठाउँ ठाउँमा व्यवस्था गर्नुपर्ने थप्नुपर्ने, बजार अनुगमन टोलीमा वडा सदस्य अनिवार्य गर्नुपर्ने र अनियमित गर्ने र पटक पटक सुझाव दिँदा पनि बेवास्ता गर्ने व्यवसायीलाई कैद गर्नसक्ने सम्म कानूनी व्यवस्था गर्नुपर्ने सुझाव दिनुभयो ।

छलफलमा भाग लिँदै सभासद पंचमाया दुवालले ७(ड) मा कार्यालय समयमा कर्मचारी बजार अनुगमनमा जाँदा खाजा खर्चको व्यवस्था गर्न नपर्ने र अतिरिक्त समयमा

अनुगमन जानुपर्ने भएमात्र खाजाको व्यवस्था गर्नुपर्ने र अनुगमनमा जाने टोलीका सदस्यहरूले खाद्यान्न सम्बन्धी पूर्ण जानकारी राखेर मात्र जानुपर्ने सुझाव दिनुभयो ।

सभासद रञ्जना त्वातीले छलफलमा भाग लिँदै बजार व्यवस्थापनले बाटो फराकिलो भएको तर फराकिलो बाटोमा अव्यवस्थित पार्किङ्ग बढेकोले सोको व्यवस्थापन गर्नुपर्ने, वडा सदस्यहरूलाई परिचय पत्रको व्यवस्था गर्नुपर्ने र दोस्रो नगर सभाका सबै सभासदहरूको परिचयपत्र समान हुनुपर्ने सुझाव दिनुभयो ।

छलफलमा भाग लिँदै सभासद हेरा ख्याजुले स्थानीय निर्वाचन घोषणा पत्रमा प्रतिबद्धता व्यक्त गरेअनुसार 'बजार अनुगमन निर्देशिका २०७४' तयार भएकोले पूर्ण समर्थन गरेको जानकारी गराउनुभयो ।

सभासद ज्ञानकुमार मगजुले उपभोक्ता हित समितिमा ४ जना सदस्यहरू थप्नुपर्ने र परिच्छेद ३ (च) मा नष्ट गर्नुपर्ने उपभोग्य सामान नष्ट गर्ने प्रक्रिया र स्थान स्पष्ट उल्लेख गर्नुपर्ने सुझाव दिनुभयो ।

छलफलमा भाग लिँदै सभासद श्यामसुन्दर मातांले तरकारी बजार र वधशालाको व्यवस्था गर्नुपर्ने र बजार अनुगमन टोलीमा सम्बन्धित क्षेत्रको गुणस्तर विज्ञ प्राविधिकलाई अनिवार्य सहभागी गराउनुपर्ने सुझाव दिनुभयो ।

सभासद जितेन्द्र मुनंकीले अनियमितताको गोप्य सूचना प्रदान गर्ने सूचकलाई उचित पुरस्कारको व्यवस्था गर्नुपर्ने र पार्टी प्यालेसहरूमा समय समयमा अनुगमन गर्नुपर्ने सुझाव दिनुभयो ।

छलफलमा भाग लिँदै सभासद कुमार चवालले बजारका पसलहरूको खापा, थाम र पर्खालमा किला ठोकेर सामान भ्रुण्ड्याउने गर्दा पसल बन्द हुने अवस्थामा पेटीबाट आवत जावत गर्ने बटुवाहरूलाई समस्या पर्ने भएकोले त्यस्तालाई नियन्त्रण गर्नुपर्ने र चित्रकला पसलहरूमा अशिलल र नांगो तस्वीरहरू बिक्री वितरणको लागि राख्ने गरेकोले सोको नियन्त्रण गर्नुपर्ने सुझाव दिनुभयो ।

'बजार अनुगमन निर्देशिका २०७४' मा सभासदहरूको

नगर सभाको बन्द सत्रमा बोल्नुहुँदै राजेन्द्र माक, छोरी मैया सुजसु, श्यामसुन्दर मातां, सरिना घोला, कृष्णागोपाल सुस्याबाग र विश्वराज शिल्पकार

सुभाबहरू उपयुक्तता अनुसार समावेश गरी सुभाबसहित निर्देशिका पारित गर्न सभामा पेश गर्नुभयो । उपस्थित सम्पूर्ण सभासदहरूले ताली बजाएर 'बजार अनुगमन निर्देशिका २०७४' पारित गर्नुभयो । प्रमुख प्रजापतिले सभासदहरूलाई धन्यवादसहित 'बजार अनुगमन निर्देशिका २०७४' पारित भएको जानकारी गराउनुभयो ।

भक्तपुर नगरपालिकाको तेस्रो दिनको दोस्रो सत्रको शुरुवातमा नगर प्रमुख सुनिल प्रजापतिले 'स्थानीय सरकार संचालन गर्न बनेको ऐन २०७४' अनुसार वडास्तरीय बजेट परिचालन तथा कार्यान्वयन सम्बन्धी कार्यविधि २०७४ तयार पारिएको जानकारी गराउँदै वडास्तरीय बजेट परिचालन तथा कार्यान्वयन सम्बन्धी कार्यविधि २०७४ प्रस्तुत गर्न निर्माण समितिको संयोजक **उकेश कवां**लाई समय प्रदान गर्नुभयो । प्रस्तुति पछि उपस्थित सभासदहरूलाई अध्ययनको लागि समय प्रदान गर्दै १ घण्टाको लागि सभा स्थगन गरेको जानकारी गराउनुभयो ।

नगर प्रमुख सुनिल प्रजापतिबाट सभा दिवा भोजपछि पुनः संचार गर्नुभयो । शुरुमा प्रमुख प्रजापतिले 'वडा बजेट परिचालन तथा कार्यान्वयन सम्बन्धी कार्यविधि २०७४' को छलफलमा भाग लिन उपस्थित सभासदहरूलाई समय प्रदान गर्नुभयो ।

छलफलमा भाग लिँदै समूह ७ का **कृष्णागोपाल चर्गुठी**ले दफा २ को ३ मा रु. ५१- देखि १,००,०००- उल्लेख भएकोमा रु. ५१- हो कि ५,०००- हो प्रष्ट पार्नुपर्ने, उपभोक्ता समितिले खर्च गर्ने रकम प्रष्ट हुनुपर्ने र वडा समितिको क्रियाकलापमा वडावासीलाई समावेश गर्नुपर्ने सुभाब दिनुभयो ।

सभासद **कृष्णागोपाल छुस्याबाग**ले छलफलमा भाग लिँदै ३.१.क मा सोभै एक लाख रकमसम्म खर्च गर्न सकिनेमा सामान वा ज्याला के हो स्पष्ट उल्लेख हुनुपर्ने र सरकारी बैंक बाहेक अरु बैंकमा समेत खाता खोली उपभोक्ता समितिले योजना संचालन गर्न पाउने व्यवस्था गर्नुपर्ने सुभाब दिनुभयो ।

छलफलमा भाग लिँदै समूह ३ बाट सभासद

इन्द्रबहादुर प्याठले २.३. मा रु. ५१- हो कि ५,०००- हो स्पष्ट पार्नुपर्ने, योजना निरीक्षण टोलीमा सम्पदा शाखाको प्राविधिक पनि समावेश गर्नुपर्ने, अनुगमन समिति गठनको व्यवस्था हुनुपर्ने र उपभोक्ता समितिबाट योजना कार्यान्वयन गर्दा १५ प्रतिशत रकम जम्मा गर्नुपर्ने र १.५ प्रतिशत कर कट्टीबारे उपभोक्ता समितिलाई प्रष्ट पार्नुपर्ने सुभाब दिनुभयो ।

समूह १ बाट सभासद **बलराम निहसुतुले** योजना कार्यान्वयनमा पहिलो पेशकी ३३ प्रतिशतमात्र उल्लेख भएकोमा यसलाई बढाएर ६० प्रतिशत पुऱ्याउनु पर्ने, उपभोक्ता समितिमा नगरपालिकाका एक जना प्राविधिक सुपरभाइजर राख्नुपर्ने, वडा कार्यालयबाटै आर्थिक सहयोग गर्न सक्ने गरी रु. ५,०००- सम्म खर्च गर्न सकिने अधिकार प्रत्यायोजन गर्नुपर्ने र समितिमा वडा समितिका पदाधिकारी बस्न मिल्ने नमिल्ने स्पष्ट व्यवस्था गर्नुपर्ने सुभाब दिनुभयो ।

छलफलमा भाग लिँदै समूह ३ बाट **हरिरत्न गोर्खाली**ले यो कार्यविधि लागू भएपछि वडा कार्यालयबाटै योजनाहरूको कार्यान्वयन गर्न सहज हुने भएकोले खुसी व्यक्त गर्नुभयो । साथै भविष्यमा वडा सदस्यहरूलाई समेत विभिन्न जिम्मेवारी आउन सक्ने र पूर्णकालीन रूपमा परिचालन हुनुपर्ने देखिएकोले वडा सदस्यहरूको पनि सुविधाको व्यवस्था गर्नुपर्ने सुभाब दिनुभयो ।

सभासदहरूको सुभाब र सल्लाहपछि प्रमुख सुनिल प्रजापतिले 'वडा स्तरीय बजेट परिचालन तथा कार्यान्वयन सम्बन्धी कार्यविधि २०७४' पारित गर्न सभामा पेश गर्नुभयो । उपस्थित सम्पूर्ण सभासदहरूले ताली बजाई कार्यविधि २०७४ पारित गरेपछि धन्यवादसहित 'वडा बजेट परिचालन तथा कार्यान्वयन सम्बन्धी कार्यविधि २०७४' पारित भएको जानकारी गराउनु भयो र सभा ५ मिनेटको लागि स्थगन गएको जानकारी गराउनु भयो ।

प्रमुखज्यूबाट सभा पुनः संचार गर्नुभयो । पारित विधेयक, नीति, कार्यविधि र निर्देशिकाहरू सम्बन्धी जानकारी गराउनुभयो । विधेयक समितिको नाम परिवर्तन गरी विधायन समिति राख्ने निर्णायार्थ सभामा प्रस्तुत गर्नुभयो । उपस्थित

नगर सभाको बन्द सत्रमा बोल्नुहुँदै इन्द्रबहादुर प्याठ, जितेन्द्र मुनंकेर्मी, पूर्णगोपाल राजचल, पञ्चमाया दुवाल, रञ्जना त्वाती र रोशन मैया सुवाल

“Creation of predecessors — Our art and culture”

सबै सभासदहरूले ताली बजाई प्रस्ताव पारित गरेपछि उक्त प्रस्ताव पारित भएको जानकारी गराउँदै धन्यवाद ज्ञापन गर्नुभयो। १५ मिनेटको लागि सभा स्थगन भएको प्रमुख सुनिल प्रजापतिले जानकारी गराउनुभयो।

प्रमुख सुनिल प्रजापतिले सभा पुनः सुचारु गर्नुभयो। सभामा सभासद **श्यामकृष्ण खत्री**ले लेखा प्रतिवेदनमा मन्तव्य दिँदै आफ्नो नाम समावेश भएको तर आफूले पेशकी नलिएकोले छानविन गराई पाउँ भनी प्रस्ताव राख्नुभयो। त्यस्तै अर्का सभासद **शिवप्रसाद बालाले** व्यक्तिगत रूपमा भन्दा न.पा.ले दिएको टहरा अरुलाई भाडामा दिने चलन छ। स्वयंलाई ३३ प्रतिशत अरुलाई भए पचास प्रतिशत थप भाडा लिनुपर्ने र जग्गाको मोल आर्थिक वर्ष २०६६।०६७ देखि एउटै कायम रहेकोले समयानुकूल वृद्धि गर्नुपर्ने सुझाव राख्नुभयो। त्यस्तै सभासद **गोविन्द दुवालले** मन्तव्य दिँदै १५ वर्षसम्म नगरपालिकामा जनप्रतिनिधिविहीन भएकोले अनियमितता हुन सक्ने, प्रतिवेदनमा उल्लेखित बुँदाहरूमा विशेषरूपले सोच्नुपर्ने, कर्तव्य पालन गर्ने कर्मचारीलाई पुरस्कार र कर्तव्य पालन नगर्ने कर्मचारीलाई दण्ड सजायको व्यवस्था गर्नुपर्ने र शिशु स्याहार र कलेजका कर्मचारीहरूको विषयमा सोच्नुपर्ने सुझाव राख्नुभयो।

प्रमुख सुनिल प्रजापतिले लेखा समितिको प्रतिवेदन बोर्ड बैठकबाटै पारित गरिने हुँदा उक्त प्रतिवेदन पारित गर्न पेश गर्नुभयो र उपस्थित सभासदहरूले ताली बजाई प्रस्ताव पारित गरियो।

त्यसपछि सभामा प्रमुख सुनिल प्रजापतिले सभासद **रविन्द्र ज्याख्वला**ई जनप्रतिनिधिहरूको पारिश्रमिक र सुविधाबारे प्रस्ताव प्रस्तुत गर्न समय प्रदान गर्नुभयो। प्रमुख प्रजापतिले उक्त प्रस्ताव निर्णायक पेश गर्नुभयो। उपस्थित सबै सभासदहरूले ताली बजाई प्रस्तावको समर्थन गर्नुभयो। धन्यवाद ज्ञापनसहित प्रमुख प्रजापतिले जनप्रतिनिधिहरूको सुविधा सम्बन्धी प्रस्ताव पारित भएको जानकारी गराउनुभयो।

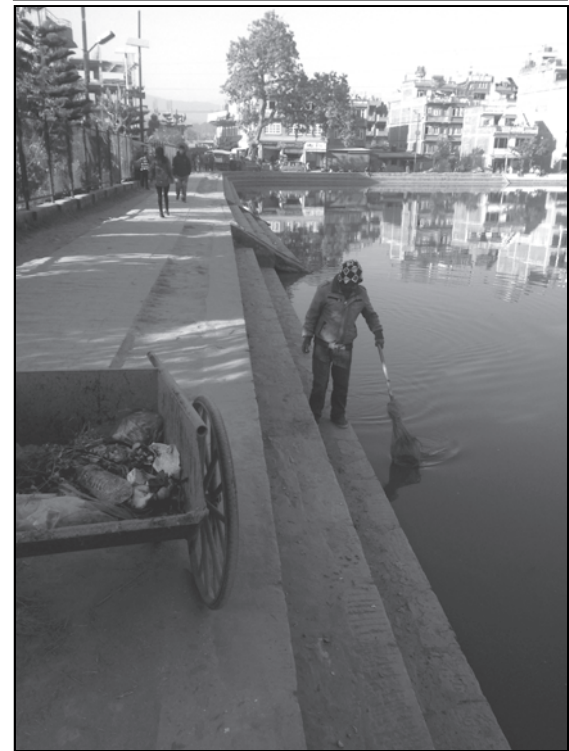
त्यसपछि दोस्रो नगरसभामा निर्णय भएका सबै निर्णयहरू वाचन गरेर सुनाउन सभासद **रविन्द्र ज्याख्वला**ई समय प्रदान गर्नुभयो। वाचनपछि प्रमुख सुनिल प्रजापतिले दोस्रो नगरसभाका निर्णयहरू पारित गर्न सभामा पेश गर्नुभयो। उपस्थित सबै सभासदहरूले ताली बजाई निर्णय पारित गर्नुभयो।

सभामा नगरपालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत **रोहित राज पोखरेल**ले सभा व्यवस्थित रूपमा संचालन भएको, अन्य स्थानीय तहमा दलगत विवाद आउन सक्ने तर यहाँ कुनै विवाद नरहेको, सबै प्रतिवेदनहरू लोकतान्त्रिक विधिबाट पारित भएको विचार व्यक्त गर्नुभयो।

दोस्रो नगरसभाको अध्यक्षता गरिरहनु भएका नगर प्रमुख सुनिल प्रजापतिले तीन दिनसम्म नगरसभामा सहभागी भएर प्रस्तावित विधेयकहरू, कार्यविधि तथा नीति नियम पारित गरेर नगरसभा सम्पन्न गर्न सहयोग गर्नु भएकोमा सबै नगरसभाका सदस्यहरू, कर्मचारीहरूलाई धन्यवाद दिनुभयो। उहाँले नगरपालिकाले व्यवस्थित, अनुशासित र पारदर्शी ढङ्गले कामहरू सम्पन्न गर्ने बताउँदै नगरसभाबाट पारित विधेयक, नीति र कार्यविधिहरू नगरपालिकाको काम गर्ने मार्ग दर्शन भएको हुँदा सबैले पालना गर्ने र गराउनेतर्फ ध्यानाकर्षण गर्नुभयो।

अन्तमा नगर प्रमुख प्रजापतिले माघ ३-५ गतेसम्म चलेको भक्तपुर नगरपालिकाको दोस्रो नगरसभा समाप्त भएको घोषणा गर्नुभयो।

भक्तपुर मासिकलाई
लेख रचनासँगै सम्बन्धित
तस्वीरहरू दिई सहयोग गर्नुहोस्।
e-mail : bhaktapurmasik@gmail.com

कमलविनायक पोखरीमा जथाभावि फालिएका फोहोर संकलन गर्दै सफाई मजदुर तस्बिर-जोशी

भक्तपुर नगरपालिकाको दोस्रो नगर सभामा प्रमुख सुनिल प्रजापतिको मन्तव्य

सर्वप्रथम २०७४ मंसिर २१ गते सम्पन्न प्रतिनिधिसभा र प्रदेशसभाको निर्वाचनबाट निर्वाचित हुनु भएका सांसद प्रेम सुवाल र सुरेन्द्रराज गोसाईंलाई भक्तपुर नगरपालिकाको तर्फबाट हार्दिक बधाई ज्ञापन गर्दछौं। देश र जनताको पक्षमा महत्त्वपूर्ण कानूनहरू निर्माण गर्नमा उहाँहरूलाई सफलता मिलोस् भनी शुभकामना पनि दिन चाहन्छौं।

भक्तपुर नगरपालिकाको प्रथम नगर सभा २०७४ असार २९, ३० र ३१ गते सम्पन्न भयो। उक्त नगर सभाले आ.व. २०७४/०७५ को लागि १ अर्ब ५ करोड रूपैयाँको बजेट पारित गरेको थियो। बजेटको सीमाभित्र रही नगरपालिकाले विकास निर्माणका कार्यहरू र विभिन्न गतिविधिहरू गर्दै आएको छ।

स्थानीय सरकार संचालनका सम्बन्धमा बनेको ऐन-२०७४ मा वर्षको २ पटक नगर सभा बस्नुपर्ने प्रावधान छ। सोही कानूनी प्रावधानअनुसार हामी अहिले दोस्रो नगर सभा गर्दैछौं। मुलतः यो हिउँदे सभालाई विधेयक सभाको रूपमा लिइन्छ। नेपालको संविधान २०७२ को अनुसूची ८ बमोजिम शिक्षा, स्वास्थ्य, सहकारीलगायतका विषयहरूमा विधेयकहरू पारित गर्नमै यो दोस्रो नगर सभाको ध्यान केन्द्रित हुनेछ।

उपस्थित जन समुदाय,
भक्तपुर नगरपालिकामा जनप्रतिनिधिहरूले पदभार ग्रहण गरेको सात महिना भयो। हामी निर्वाचित भएर आउँदा जनताका धेरै आशा र अपेक्षाहरू थिए। १५ वर्ष जनप्रतिनिधिविहीन अवस्थापछि जनताले जनप्रतिनिधि पाउँदा त्यस्ता अपेक्षाहरू राख्नु स्वाभाविक थियो। हामी जनप्रतिनिधिहरू पनि जनताको भावनाअनुसार नै काम गर्न प्रतिबद्धता साथ लाग्दैछौं।

नेपालको राजनीतिक इतिहासमा पहिलो पटक संविधानमा स्थानीय तहहरूको अधिकार सुनिश्चित गरिएको छ। स्थानीय तहले कार्यपालिका, व्यवस्थापिका र न्यायपालिकाको अधिकारसमेत प्रयोग गर्न पाउँछ। यस्तो अवस्थामा जनप्रतिनिधि बहाल भएको महिनौंसम्म पनि मन्त्रीपरिषद्को आदेशको भरमा स्थानीय तह संचालन गर्नुपर्ने अवस्था आउनु लज्जास्पद विषय हो। स्थानीय सरकार संचालनका सम्बन्धमा बनेको ऐन २०७४ असोज २९ गतेदेखि कार्यान्वयनमा आयो। भ्रुण्डै ३ महिनाअघि मात्रै स्थानीय तहहरूले काम गर्ने कानून पाए। त्यही कानूनी संरचनाअनुसार हामी भक्तपुर नगरपालिकाको प्रशासनिक संरचना ढाल्ने प्रयास गर्दैछौं।

नेपाल सरकारले कर्मचारी समायोजन ऐन पास

गन्यो। नेपाल सरकारले विभिन्न विषयका जिल्ला स्तरीय कार्यालयहरूको जिम्मेवारी नगरपालिका/गाउँपालिकाहरूलाई दियो तर अहिलेसम्म स्थानीय तहहरूमा कर्मचारी भर्ना गर्ने सम्बन्धमा कुनै स्पष्ट कानून बनेको छैन। स्थानीय तहहरूमा कर्मचारी केन्द्रबाटै खटाएर पठाउने व्यवस्था गरिएमा त्यो स्थानीय स्वायत्ततामाथि हस्तक्षेप हुनेछ। स्थानीय तहहरूको लागि त्यो कदापि स्वीकार्य हुने छैन। कर्मचारीहरूको व्यवस्था गर्ने अधिकार पनि स्थानीय तहलाई नै हुनुपर्छ।

भर्खरै प्रतिनिधिसभा र प्रदेशसभाको निर्वाचन सम्पन्न भयो। संविधानसभाले बनाएको नेपालको संविधान-२०७२ को कार्यान्वयन भएको छ। नेपालमा संघीयताको पहिलो अभ्यास भएको हुँदा सफल हुने वा नहुने तर्कहरू उतिकै जोडदार रूपमा उठ्दैछन्। संघीयताको सफलताको आधार हामी जनप्रतिनिधिहरू नै हौं। संविधानले कितान गरेका अधिकारहरूलाई देशभरका स्थानीय तहहरूले कसैको प्रभावमा नपरी स्थानीय जनताको हितलाई केन्द्र बिन्दुमा राखेर ऐन, नियमहरू बनाएर अगाडि बढेमा देशको विकासमा संघीयता बाधा नहुन सक्छ। योग्यतालाई भन्दा आफ्नो मान्छेलाई प्राथमिकतामा राखेर वा भागबण्डामा स्थानीय तह चलाउने प्रयासहरू गरिएमा देशको विघटन हुन पनि समय लाग्ने छैन। हामीलाई चाहिने आवश्यक ऐन कानूनहरू हामी आफै बनाउन सक्षम छौं। विषय विज्ञको नाउँमा विधेयकहरू निर्माण गर्न गैर सरकारी र अन्तराष्ट्रिय गैर सरकारी संस्थाहरूमा भर परेमा हामी स्वाभिमानीपूर्वक अगाडि बढ्न सक्दैनौं। यसबारे हामी जनप्रतिनिधिहरू अत्यन्तै सचेत छौं।

जनप्रतिनिधिहरूले पदभार ग्रहण गरेको सात महिना बितिसक्दा पनि अहिलेसम्म ती जनप्रतिनिधिलाई पारिश्रमिक वा सुविधा सम्बन्धी कुनै कानून बनेको छैन। सरकारले कानून बनाई नदिएको कारण देशभरका स्थानीय तहको जनप्रतिनिधिहरू सेवा, सुविधाबारे अन्यौलमै छन्। कानूनले मापदण्ड तोकिदिएको भए त्यसको आधारमा स्थानीय तहहरूले आ-आफ्नो आर्थिक क्षमताअनुसार निर्णय गरेर अगाडि बढ्ने बाटो खुल्थ्यो। सरकारले यसबारे सोच ढिलो गर्नु हुँदैन।

हामी भक्तपुर नगरपालिकालाई कला-संस्कृति संरक्षित नगर, पर्यटकीय गन्तव्यस्थल र सरसफाइको नमूना नगर बनाउन चाहन्छौं। त्यसको लागि यहाँका बुद्धिजीवी, मजदुर, किसानलगायत सबै क्षेत्रका जनताको साथ र सहयोग लिएर अगाडि बढ्दैछौं। भक्तपुर नगरपालिकाले निर्वाचनको बेला जनतालाई दिएको वचनअनुसार नै काम गर्दैछ। नेपाल मजदुर किसान पार्टीले निर्वाचनको बेला जारी गरेको घोषणापत्र

नै हाम्रो काम गर्ने आधार हो। हामीले यसअघि नगरपालिकाले गरेका कामहरूलाई निरन्तरता मात्रै दिइरहेका छैनौं, अझ बढी व्यवस्थित, अनुशासित र पारदर्शी ढङ्गले काम गर्ने कोसिस पनि गरिरहेका छौं।

अहिले शिक्षा, स्वास्थ्य, पशु चिकित्सा, आयुर्वेद चिकित्सा, कृषिलगायतका सरकारी शाखाहरू नगरपालिकाको जिम्मामा आएका छन्। त्यसलाई जनताको सेवामा प्रभावकारी ढङ्गले कार्यान्वयन गर्न हामी जनप्रतिनिधिहरू प्रतिबद्ध भएर लागिरहेका छौं।

अब म भक्तपुर नगरपालिकामा हामी जनप्रतिनिधिले पदभार ग्रहण गरेपछि भएका विकास निर्माण र गतिविधिहरूबारे संक्षिप्त जानकारी गराउन चाहन्छु :

१. सरसफाइ

भक्तपुर नगरलाई सफाइको नमूना नगरपालिका बनाउने उद्देश्यले २०७४ साउन १ गतेदेखि प्रत्येक महिनाको १ गते र १५ गते सफाइ कार्यक्रम गर्ने निर्णय गर्नुभयो। सबै जनप्रतिनिधि, कर्मचारीहरू, स्थानीय टिम, क्लव, पुस्तकालय, विद्यालय, कलेजलगायतलाई ती कार्यक्रमहरूमा सहभागी गराउँदै आएका छौं। सिद्धपोखरी, भाज्यापोखरी, रानीपोखरी, यातापोखरी, माहेश्वरी पिठ, शहीद स्मृति खेल मैदान, हनुमानघाट, महालक्ष्मी पिठलगायत १४ पटक सरसफाइ कार्यक्रम सम्पन्न गरिसकेका छौं। च्याम्हासिंह ढोकादेखि भार्वाचो र खौमासम्मको बजारलाई अझ बढी सफा राख्न पौष १५ गतेदेखि कुहिने र नकुहिने वस्तुहरू फरक फरक दिनमा संकलन गर्ने कार्य प्रारम्भ गरिसकेका छौं। त्यसको लागि जनतालाई आवतजावतमा बाधा नपर्ने गरी ट्राइसाइकलले फोहर संकलन गर्ने व्यवस्था मिलाएका छौं। नगरका कलेज र विद्यालयहरूलाई एक विद्यालय एक सम्पदा सरसफाइको नीति अनुसार पोखरी, मन्दिर, ढुंगेधारालगायतका ठाउँहरूमा सफाइ गर्ने काम भइरहेको छ। घरघरबाट निस्कने फोहर न्यूनीकरण गर्नसके फोहर व्यवस्थापनमा सहज हुनेछ। यही कुरालाई मनन गरेर भक्तपुर नगरपालिकाले पौष १६ गतेदेखि १८ गतेसम्म तीनदिने कौसी खेतीको तालिम सम्पन्न गर्नुभयो। हाल भक्तपुर नगरको सरसफाइ कार्यको लागि १४९ जना कर्मचारीहरू कार्यरत छन् भने सरसफाइको लागि मात्रै नपाले वार्षिक करिब ६ करोड ५० लाख रूपैयाँ खर्च गर्दै आएको छ।

नगरवासीहरू, आन्तरिक र बाह्य पर्यटकहरूको स्वास्थ्यलाई ध्यानमा राखेर समय समयमा मूल सडकमा पानी छर्कने कार्य पनि नपाले गर्दै आएको छ।

२. शिक्षा

भक्तपुर नगरपालिकाले खवप कलेज, खवप इन्जिनियरिङ कलेज, खवप कलेज अफ इन्जिनियरिङ, खवप

मावि, शारदा कलेज, शारदा कलेज मावि, खवप बहुप्राविधिक अध्ययन संस्थान गरी ७ वटा शैक्षिक संस्थाहरू संचालन गर्दै आएको छ। यही वर्षदेखि खवप कलेज अफ इन्जिनियरिङमा कम्प्युटर इन्जिनियरिङ विषयमा स्नातक तहको कक्षा शुरु भएको छ। ती संस्थाहरूमा ५,६०० भन्दा बढी विद्यार्थीहरू अध्ययनरत छन् भने ७४ जिल्लाका विद्यार्थीहरूले अध्ययन गरिसकेका छन्। स्थानीय सरकार संचालनका सम्बन्धमा बनेको ऐन २०७४ लागू भएपछि आधारभूत र मा.वि. शिक्षाको जिम्मेवारी नगरपालिकामा आएको छ। आधारभूत र मावि तहको शिक्षा नगरपालिकाको क्षेत्राधिकार भित्र आएको लगत्तै नगर प्रमुखको अध्यक्षतामा नगर शिक्षा समिति गठन गरी कार्यलाई अगाडि बढाइएको छ। आधारभूत शिक्षा कक्षा ८ को अन्तिम परीक्षा लिन भ.न.पा. वडा नं. ५ का वडाध्यक्ष प्रेमगोपाल कर्माचार्यको अध्यक्षतामा परीक्षा समितिको गठन गरी तयारी शुरु गरेको छ। २०७४ चैत्र ४ गतेदेखि १४ गतेसम्मको परीक्षा तालिका पनि तयार भइसकेको छ।

भक्तपुर नगरपालिका क्षेत्र भित्र हाल ३४ वटा सामुदायिक विद्यालय, ५८ वटा संस्थागत गरी कूल ८७ वटा विद्यालयहरू छन्। सामुदायिक विद्यालयहरूमा अध्ययन गर्ने विद्यार्थीहरूको सङ्ख्या ८,६०९ र संस्थागत विद्यालयहरूमा २७,७१८ जना गरी जम्मा ३६,५११ जना विद्यार्थीहरू अध्ययनरत छन्। सामुदायिक विद्यालयहरूमा जम्मा ४८१ जना शिक्षकहरू अध्यापनरत हुनुहुन्छ। यो वर्ष कक्षा ८ को अन्तिम परीक्षा दिने विद्यार्थीहरू २,५७९ जना छन्।

सामुदायिक, संस्थागत, गुठी र सहकारी विद्यालय स्थापना, अनुमति र संचालन, विद्यालय व्यवस्थापन समितिको गठन तथा व्यवस्थापन, सामुदायिक विद्यालयहरूको शिक्षक तथा कर्मचारीहरूको दरबन्दी मिलानलगायत स्थानीय सरकारका सम्बन्धमा बनेको ऐनद्वारा प्रदत्त अधिकारहरू प्रयोग गर्दै शैक्षिक क्षेत्रको विकासको निमित्त भक्तपुर नगरपालिका कटिबद्ध भएर लाग्ने हामी विश्वास दिलाउन चाहन्छौं।

भक्तपुर नगरपालिकाले स्थानीय पाठ्यक्रम तयार गर्नेबारे पनि छलफल शुरु गरिसकेको छ। हाल भनपाको १० वटा वडामध्ये ६ वटा वडामा शिशु स्याहार केन्द्रहरू संचालनमा छन्। ती केन्द्रहरूमा २४१ जना शिशुहरूले सेवा पाइरहेका छन्।

३. स्वास्थ्य

भक्तपुर नगरपालिकाले च्याम्हासिंह, भगवतीस्थान र व्यासी गरी तीन ठाउँमा जनस्वास्थ्य केन्द्रहरू संचालन गर्दै आएको छ। सस्तो र सुलभ तरिकाले गरीब जनताको स्वास्थ्य उपचार सेवा दिने उद्देश्यले स्थापना गरिएका ती स्वास्थ्य केन्द्रहरूबाट दैनिक ३०० भन्दा बढी बिरामीहरूले सेवा प्राप्त गरिरहेका छन्। अहिले २५ शैयाको खवप अस्पताल

संचालन गर्ने स्वीकृत प्राप्त भइसकेको छ । अस्पताल भवन निर्माणको लागि भवन निर्माणको प्राविधिक तयारी भइरहेको छ भने तत्काल जनताको सेवाको निम्ति च्याम्हासिंह जनस्वास्थ्य भवनसंगै अस्थायी टहरा निर्माण शुरु भएको छ ।

हामी जनप्रतिनिधिहरूले पदभार ग्रहण गरेको १०० दिनको अवसरमा २०७४ भाद्र १२ गते आयोजित कार्यक्रममा घरघरमा नर्सिङ्ग सेवा शुरु भएको घोषणा गरेका थियौं । पहिलो चरणमा नमूनाको रूपमा भ.न.पा. वडा नं. ३, ४ र ६ गरी ३ वडामा उक्त सेवा लागू गरिएको हो । एक जना नर्ससँगै स्थानीय स्वास्थ्य स्वयंसेविकासहितको टोली प्रत्येक घरमा गई नागरिकको स्वास्थ्य स्थिति बुझ्ने, स्वास्थ्य सम्बन्धी रिपोर्टहरू संकलन गर्ने, बिरामीको अवस्था हेरी औषधी वितरण र सेवा दिने त्यसको मुख्य उद्देश्य हो । वडा वडामा कार्यरत नर्सहरूको रिपोर्टअनुसार महिनामा एक पटक टोल टोलमै स्वास्थ्य शिविर संचालन गर्नुपर्ने, घरघरमै चिनी रोगको जाँचको व्यवस्था गर्नुपर्ने, चिनी रोग र उच्च रक्तचापका बिरामीहरूलाई घरघरमै निःशुल्क औषधी वितरणको व्यवस्था गर्नुपर्ने, महिनाको एक पटक डाक्टरहरू घरघरमा पठाउनु पर्ने जस्ता महत्त्वपूर्ण सुझावहरू जनताले दिएका छन् । विभिन्न सुझावहरू दिएर हामीलाई जनताको सेवामा लाग्न थप उत्साहित गर्ने ती स्थानीय जनताप्रति हामी धन्यवाद दिन चाहन्छौं । जनताबाट प्राप्त सुझावहरूलाई भक्तपुर नगरपालिकाका जनप्रतिनिधिहरूले गम्भीरतापूर्वक लिएको छ ।

महिलाहरूको स्वास्थ्य स्थितिलाई ध्यानमा राखेर २०७४ मंसिर ९ गते भनपाले पाठेघर विशेष परीक्षण (प्यापस्मेयर) शिविर गरेको थियो । शिविरमा ३५ देखि ६० वर्ष उमेर समूहका ४२४ महिलाहरूले सेवा प्राप्त गरे ।

यो वर्षदेखि आयुर्वेदिक स्वास्थ्य सेवा केन्द्र पनि भक्तपुर नगरपालिकामा आएको छ । भ.न.पा. वडा नं. १० कमलविनायकस्थित स्वास्थ्य केन्द्रबाट मात्रै सेवा प्रदान गर्दै आएकोमा थप प्रभावकारी गर्न वडा वडामा सेवा विस्तार गर्नु पर्ने आवश्यकता महसूस गरेका छौं । पौष महिनाको अन्तिम हप्ताबाट भ.न.पा. वडा नं. १ मा १५ दिनको एक पटक स्वास्थ्य जाँच सेवा मिलाएका छौं भने भनपा ९ मा त्यसको तयारी भइरहेको छ । अन्य वडामा पनि क्रमशः त्यसको विस्तार गरिँदै लगिने छ ।

४. कला-संस्कृति संरक्षण

नाचगानको राजधानीको नाउँले चिनिएको भक्तपुर मूर्त र अमूर्त सम्पदाहरूले भरिपूर्ण प्राचीन शहर हो । यहाँका पुराना सम्पदाहरू ऐतिहासिक, साँस्कृतिक र पुरातात्विक दृष्टिले महत्त्वपूर्ण छ । हाम्रा ती अमूल्य सम्पदाहरू कतिपय लोप भइसकेका छन् भने कतिपय लोपोन्मुख अवस्थामा छन् ।

लोप भइसकेका सम्पदाहरूको उत्खनन गर्ने, लोपोन्मुख अवस्थामा रहेकाहरूको संरक्षण गर्ने र सुरक्षित रहेका सम्पदाहरूलाई अझ व्यवस्थित गरी नयाँ पुस्तालाई हस्तान्तरण गर्ने हामी नगरपालिकाका जनप्रतिनिधिहरू आफ्नो कर्तव्य ठान्दछौं ।

नगरका विभिन्न ठाउँमा छरिएर रहेका लोपोन्मुख अवस्थाका पाटी-पौवा, ढुङ्गेधारा, मठ, मन्दिर, सत्तल, देवालय, शिवालयहरूले नगरपालिकाको अगुवाइमा पुनर्जीवन पाइरहेका छन् । २०७२ सालको विनासकारी भूकम्पले हाम्रा घरहरू मात्रै होइनन् धेरै सम्पदाहरूलाई पनि ठूलो क्षति पुऱ्यायो । त्यस भूकम्पबाट साना ठूला गरी ७२ वटा सम्पदाहरूको पूर्ण क्षति भयो भने ६२ वटा सम्पदाहरूमा आंशिक क्षति भएको छ । ती सम्पदाहरूमध्ये दरबारक्षेत्रस्थित ३ वटा नारायण मन्दिरहरू, लायकु ढोकालगायतका सम्पदाहरूको निर्माण सम्पन्न भइसकेका छन् । केही सम्पदाहरू निर्माणाधीन छन् र केहीको प्राविधिक तयारीको क्रममा छन् । बत्सला मन्दिर, केदारनाथको मन्दिरलगायत पाटी-पौवा, ढुङ्गेधाराहरू निर्माणाधीन छन् । भक्तपुर नगरपालिकाले सम्पदाहरू पुनःनिर्माण गर्दा बलियो, भरपर्दो र गुणस्तरीय बनाउन परम्परागत मौलिक प्रविधिको प्रयोग गरी उपभोक्ता समितिहरूमाफत काम गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिँदै आएको छ । ठेकेदारको काम गुणस्तरीय नभएको चर्चा व्यापक छ ।

भक्तपुरको टौमढीदेखि नासमनासम्मको बाटोमा ढुङ्गा छपाइ गर्ने कार्य भइरहेको छ । शहरी विकास मन्त्रालयमाफत ठेकामा लगाइएको उक्त कार्यको नगरपालिकाले अनुगमन गरिरहेको छ । नगरको महत्त्वपूर्ण ठाउँमा भएको ढुङ्गा छपाइबारे जनताले धेरै गुनासाहरू गरेका छन् । नगरपालिकाले पटक पटक काम रोक्ने र अझ टेण्डर खारेजीसम्मको चेतावनी दिइसकेको छ ।

परम्परागत साँस्कृतिक गतिविधिलाई निरन्तरता दिन भ.न.पा.ले गाईजात्रा महोत्सवको आयोजना गरी त्यतिबेला प्रस्तुत साँस्कृतिक विधाहरूलाई छुट्टाछुट्टै पुरस्कारको व्यवस्था गरी साँस्कृतिककर्मीहरूलाई उत्साहित गरिरहेको छ । २०७४ कार्तिक २५ गते भ.न.पा.को आयोजनामा बाँसुरी बाजा प्रतियोगिता सम्पन्न भयो । परम्परागत र आधुनिक गरी २१ वटा समूहले भाग लिएको उक्त प्रतियोगिताले नयाँ पुस्तालाई थप ऊर्जा प्रदान गरेको छ । संस्कृतिविद्, इतिहासविद्, पुरातत्त्वविद्हरूको सल्लाह र सुझाव तथा साँस्कृतिककर्मीहरूको साथ र सहयोगमा भक्तपुर नगर क्षेत्रभित्र रहेका कला-संस्कृतिको संरक्षणमा हामी निरन्तर लागि रहने विश्वास दिलाउन चाहन्छौं ।

भक्तपुर नगरका सम्पदाहरूबारे नगरवासी, आन्तरिक र बाह्य पर्यटकहरूको लागि सजिलै जानकारी प्राप्त गर्न

महत्त्वपूर्ण सम्पदाहरूको नेपाली र अंग्रेजी भाषामा संक्षिप्त परिचयसहितको बोर्ड राख्ने तयारी भइरहेको छ ।

जनज्योति पुस्तकालयलाई अभ्यवस्थित बनाउन नगरपालिकाले त्यसको स्थानान्तरणको तयारी गरिरहेको छ । स्थानान्तरणको लागि भनपा २ का वडाध्यक्ष हरिप्रसाद बासुकलाको संयोजकत्वमा ३ सदस्यीय समिति गठन गरी प्रकृया अगाडि बढाइसकेको छ । समितिलाई फागुन मसान्तसम्म समय तोकिएको छ ।

५. खेलकुद

भक्तपुर नगरपालिकाले भलिबल, फुटबल, बक्सिङ्ग, टेबुलटेनिस, करतलगायत ५ वटा खेलको प्रशिक्षण दिदै आएको छ । नगरपालिकाको आयोजनामा २०७४ कार्तिक ९ गतेदेखि १३ गतेसम्म अन्तर विद्यालय खेलकुद प्रतियोगिता सम्पन्न भयो । भलिबल, फुटबल, टेबुलटेनिस, ब्याडमिन्टन, बुद्धिचाल, कबड्डी, खोखो र एथलेटिक्स गरी ८ वटा खेल प्रतियोगितामा समावेश थियो । उक्त प्रतियोगितामा ४३ वटा विद्यालयहरूले सहभागिता जनाएका थिए ।

२०४६ सालको जनआन्दोलनमा तत्कालीन पंचायती सरकारको गोलीबाट कृष्णाराम दुवाल, हरिकृष्ण भुजु, राजकुमार सुवाल, निर्मल शाक्य, पुष्प रत्न शाक्यलगायतले शहादत प्राप्त गर्नुभएको थियो भने कैयौं आन्दोलनकारीहरू घाइते भएका थिए । उहाँहरूले शहादत प्राप्त गरेको ऐतिहासिक दिनको सम्झनामा यही फागुन ८ गतेदेखि प्रथम अन्तर नगर मेयर कप भलिबल प्रतियोगिता गर्ने भ.न.पा. बैठकले निर्णय गरेको छ । प्रतियोगितामा देशका विभिन्न नगरपालिकाहरूले भाग लिने अपेक्षा गरेका छौं । भलिबल प्रतियोगिताको तयारी शुरु भएको छ ।

हालै केन्द्रीय बक्सिङ्ग संघको आयोजनामा भ्नापामा राष्ट्रिय बक्सिङ्ग प्रतियोगिता सम्पन्न भयो । त्यस प्रतियोगितामा भ.न.पा.को तर्फबाट ५ जना खेलाडीहरू सहभागी भएकोमा ३ जनाले मेडल जित्न सफल भएको छ ।

आवश्यक पूर्वाधारहरू विना खेलको विकास सम्भव छैन । नगरपालिकाले आवश्यक पूर्वाधारहरू निर्माण गर्न सकिरहेको छैन । शहीद स्मृति खेल मैदान, महेश्वरी खेल मैदानलाई प्रशिक्षण थलो बनाउँदै आइरहेको छ । ती ठाउँहरूलाई स्तरीय खेल मैदान र कभर्ड हल निर्माण गर्न प्राविधिक तयारी भइरहेको छ ।

२०७४ असार २३ गते भनपाले राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय खेलमा पुरस्कृत र सहभागी खेलाडीहरूको सम्मानमा एक कार्यक्रम सम्पन्न गर्‍यो ।

६. कृषि

किसानहरूको बाहुल्य भएको नगरमा गहुँ छर्ने

सिजनमा हरेक वडामा एक एक हजार के.जी. अर्थात प्रति परिवार ५ के.जी. गहुँको बीउ र ५ के.जी.का दरले आलुको बीउ वितरण गर्‍यो । निःशुल्क रूपमा वितरण गरिएको यो कार्यक्रमबाट प्रत्येक वडाका करिब ४०० परिवार लाभान्वित भए । किसानहरूले थोरै जग्गाबाट अधिकतम उत्पादन गर्न सक्नु भन्ने उद्देश्यले यही माघ ११-१३ गतेसम्म कृषकहरूलाई बेमौसमी तरकारी खेतीसम्बन्धी तालिम दिइदैछ ।

७. खानेपानी

तीब्रगतिमा भइरहेको जनसङ्ख्या वृद्धि र श्रोतको अभावमा खानेपानीको समस्या विकराल बन्दै गएको छ । मेलम्चीको पानी आउने आशामा बसिरहेका भक्तपुरवासी जनताको लागि खानेपानीको नयाँ नयाँ श्रोतको खोजीको विकल्प छैन । सल्लाघारीमा भएको बोरिङ्गमा पानी फिल्टर गर्नुपर्ने रिपोर्टअनुसार फिल्टर निर्माणको लागि नगरपालिकाले सम्बन्धित निकायमा पत्राचार गरिसकेको छ । त्यसको अलावा तुमचो दुगुरे लगायतमा भूमिगत पानी बोरिङ्ग गर्नको लागि टेण्डरसमेत आह्वान भइसकेको छ ।

८. हनुमन्ते खोला सुधार

भक्तपुर नगरलाई सफा गर्ने कोसिस गर्दा गर्दै पनि हनुमन्ते खोला हाम्रो चुनौती बनिरहेको छ । हनुमन्ते खोला फोहर बग्ने ढलमा रूपान्तरित हुँदै गइरहेको छ । नेपाले आफ्नै बजेटमा वर्षको करोडौं रूपैयाँ माटो भिक्न मात्रै खर्च गरिरहेको छ । त्यो स्थायी समाधान थिएन र होइन । हामीले मृत खोलालाई कसरी जीवन्त बनाउने भन्ने सन्दर्भमा नेपाल सरकार खानेपानी सम्बन्धी आयोजना कार्यान्वयन निर्देशनालय (PID) का पदाधिकारीहरूसित पटक पटक छलफल गर्‍यो । सल्लाघारी र हनुमन्तेका दुई वटा उपचार पोखरीहरू पुनः प्रयोगमा ल्याउन जोड दियो । अहिले सल्लाघारी र हनुमानघाटको दुवै उपचार पोखरीहरू प्रयोगमा ल्याइने भएको छ । सल्लाघारीको काम शुरु भइसकेको छ भने हनुमानघाटको प्राविधिक नाप जाँचको काम भइरहेको जानकारी प्राप्त भएको छ । हनुमन्ते खोला र खासाड खुसुड खोलाका दुवै किनाराहरूमा ढल राख्ने कार्य तीब्रगतिमा भइरहेको छ ।

९. तालिमहरू

युवाहरूलाई सीप सिकाउने र बेरोजगारी सङ्ख्या घटाउने उद्देश्यले भ.न.पा.ले चिनियाँ भाषा, पाक शिक्षा, सिलाइ, बुटिकलगायतका तालिमहरू दिइरहेको छ । त्यसैगरी यही माघ ६ गतेदेखि भूकम्प प्रतिरोधी भवन निर्माणसम्बन्धी डकर्मी तालिम शुरु हुँदैछ ।

१०. आवास योजना संचालन

भ.न.पा.ले २ वटा आवास योजनाहरू संचालन गरिरहेको छ । १६५३ रोपनी जग्गामा देको-मिवा-इतापाके

आवास योजनाको लागि करिब १७० करोड रूपैया लाग्ने अनुमान गरिएको छ । ३ वर्षभित्र सम्पन्न गर्ने लक्ष्यका साथ अहिले तीब्र गतिमा कार्य भइरहेको छ । ५४१ रोपनीमा संचालित तुमचो-दुगुरे आवास योजना हाल अन्तिम चरणमा छ । यो वर्ष सम्पन्न गर्ने लक्ष्यले जनप्रतिनिधिहरू सक्रियतापूर्वक लाग्दै हुनुहुन्छ । आयोजना भित्रका सडकहरू कालोपत्रे गर्ने, ठाउँ ठाउँमा ढलान गर्ने, विद्युतको व्यवस्था गर्ने र खानेपानीको लागि बोरिङ्ग गर्न टेण्डरसमेत भइसकेको छ ।

११. विकास निर्माण

आ.व. २०७४।०७५ को लागि रु. ३१ करोड ९४ लाख ९८ हजार विकास बजेट विनियोजन गरिएकोमा नगर स्तरीय योजनाहरू ख्वप अस्पताल, अरनिको सभा भवन, शहीद स्मृति खेल मैदानमा कभर्ड हल निर्माण, माहेश्वरी खेल मैदान, पर्यटक शौचालयहरू, ब्रम्हायणी स्थित बहुउद्देश्यीय भवन, भैरव नाथको मन्दिर लगायतका योजनाहरूमध्ये कुनैको प्राविधिक नक्साहरू निर्माणकै चरण छन् भने कतिपय योजनाहरूको कार्यान्वयन प्रारम्भ भैसकेका छन् । प्रत्येक वडाको लागि रु. ५० लाख विकास बजेट विनियोजन गरिएकोमा वडा स्तरीय विकास निर्माणका कामहरूले तिब्रता पाउन थालेका छन् । भक्तपुरको मुख्य बजार च्याम्हासिंहदेखि भार्वाचोसम्म ढुङ्गा छाप्ने कार्य शुरु भएको छ । ईटाको सडकले धूलो उडेको व्यापक जनगुनासो पछि ढुङ्गा छाप्ने कार्यलाई प्राथमिकतामा राखिएको हो । भक्तपुर नगर प्राचीन नगर भएकोले यसको ऐतिहासिक महत्त्वलाई जोगाई राख्न मौलिक प्रविधि प्रयोग गरी विभिन्न सम्पदाहरू निर्माण गरिदैछन् ।

अनलाइन नक्सा र घर नम्बरिङको लागि प्राविधिकहरूसँग छलफल भइरहेको छ ।

१२. भूकम्प पीडितबारे

भ.न.पा. क्षेत्रभित्र २०७२ सालको भूकम्पले कूल ८०४२ घर भत्केकोमा पहिलो किस्ता रु. ५०,०००- बुझ्नेहरूको सङ्ख्या ५२०० थियो भने दोस्रो किस्ताका लागि फाराम भने परिवार ९१३ मात्रै छन् । ती मध्ये ७७३ वटा फाइल सिफारिस भइसकेको छ र २२७ वटा फाइलहरू अझै सिफारिस प्रकृत्यामा छन् । धेरै परिवारले राहत पाउन नसक्नुमा नक्सा पास नहुनु, आर्थिक अभाव, एउटै किस्ता जग्गामा साभामा स्वामित्व कायम हुनु जस्ता कारणहरू छन् । सरकारले भूकम्प पीडितहरूलाई राहत वितरण प्रकृत्या सहज बनाउनु पर्ने र दोश्रो र तेस्रो किस्ता एकमुष्ट दिनुपर्नेमा हामीले जोड दिइरहेका छौं ।

१३. पर्यटक शुल्कबारे

आ.व. २०७३।७४ को साउनदेखि पुस महिनासम्मको तुलनामा यो आ.व. २०७४।७५ मा भक्तपुर भ्रमणमा आउने पर्यटकहरूको सङ्ख्यामा २४,७४५ जना वृद्धि भएको छ ।

गत वर्ष गैरसार्क मुलुकका पर्यटकहरू साउनदेखि पौषसम्म ६ महिनाको अवधिमा ५७,३९६ जना र सार्क र चीनका पर्यटकहरू ३०,४९६ जनाले भक्तपुर भ्रमण गरेका थिए भने सोही अवधिमा यो वर्ष गैर सार्क पर्यटकहरू ६८,९९० जना र सार्क र चिनियाँ पर्यटकहरू ४३,६४७ जनाले भ्रमण गरे । यसबाट गत वर्षको तुलनामा कूल पर्यटक सङ्ख्या २८.१५% वृद्धि भएको छ भने पर्यटक शुल्कबाट रु. २ करोड ३९ लाख ६६ हजार ५०० रूपैयाँ वृद्धि भएको छ ।

१४. कर असुली

२०७४ साउन १ गतेदेखि पौष मसान्तसम्म ६ महिनाको आन्तरिक श्रोतबाट १३ करोड २२ लाख ९४ हजार उठेको थियो भने सोही अवधिमा यो वर्ष १५ करोड ६५ लाख ७८ हजार संकलन भएको छ । यो ६ महिनामा आन्तरिक श्रोत वृद्धि १५.५१ प्रतिशत रहेको छ ।

यस दोस्रो नगरसभाबाट नेपालको संविधान २०७२ ले स्थानीय तहलाई प्रदान गरेको अधिकारलाई प्रयोग गरी विभिन्न ऐन, नियमहरू पारित गरिने छ । सहकारी विधेयक, शिक्षा विधेयक, खेलकुद सम्बन्धी नीति, वडा बजेट खर्च सम्बन्धी विनियम लगायतका विभिन्न विनियमहरू पनि पारित गरिनेछन् ।

१५. सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण

सरकारले समयमै सामाजिक सुरक्षा भत्ताको लागि चाहिने रकम नपठाएकोले भनपाले पछि सोध भर्ना लिने गरी जेठ महिना र असोज महिनामा दुइ पटक सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण गर्‍यो ।

१६. अध्ययन अनुसन्धान गर्नेहरूलाई प्रोत्साहन

भक्तपुर नगरपालिका क्षेत्र भित्रका कला संस्कृति र वातावरण सम्बन्धी अध्ययन अनुसन्धान गर्न चाहनेहरूलाई आर्थिक सहयोग गर्ने नगरपालिकाको नीतिअनुसार यो वर्ष भक्तपुर नगरपालिकाले श्रृजना सुवाल, निशा सैजु र मैया कैटी गरी तीन जनालाई प्रोत्साहन स्वरूप प्रति व्यक्ति रु.१५,०००- (पन्ध्र हजार) का दरले आर्थिक सहयोग गरेको छ । विभिन्न विषयमा अध्ययन अनुसन्धान गर्न चाहनेहरूबाट नगरपालिकामा स्वीकृतिको लागि थप निवेदनहरू पनि आइरहेका छन् ।

१७. आगामी कार्यक्रम

क) निकट भविष्यमा सबै वडाहरूमा घर घरमा नर्सिङ सेवा शुरु गरिने छ ।

ख) नगरपालिकाको छुट्टै राजपत्र प्रकाशित गरिने छ ।

ग) नगरपालिकाको गतिविधिहरूबारे जनतालाई सुसुचित गर्न संचार माध्यमबाट नियमित प्रसारणको व्यवस्था मिलाइनेछ । *धन्यवाद !*

भक्तपुर नगरपालिकाद्वारा सञ्चालित खवप इन्जिनियरिङ कलेज, खवप कलेज अफ इन्जिनियरिङ, खवप कलेज, खवप मावि, खवप बहुप्राविधिक अध्ययन संस्थान, शारदा कलेज र शारदा उमाविको आयोजनामा शहीद दिवसको अवसरमा प्रवचन कार्यक्रम सम्पन्न भयो ।

कार्यक्रममा प्रमुख अतिथि नेपाल मजदुर किसान पार्टीका अध्यक्ष नारायणमान बिजुक्छे (रोहित)ले देश र जनताको लागि आफ्नो जीवन आहुति दिएका शहीदहरूको योगदानबारे चर्चा गर्नुभयो । साहित्य र राजनीतिमा चाख राख्ने ब्यक्तिले देश र जनताको पक्षमा परिवर्तन ल्याउन कदम चाल्ने गरेको उल्लेख गर्दै उहाँले साधारण जनताहरूलेसमेत आफ्ना सन्तानहरूको क्रान्तिकारी झल्काउने नाम राखेर तत्कालीन व्यवस्थाप्रति असन्तोष व्यक्त गर्ने गरेको बताउनुभयो ।

उहाँले संसदमा गएर गाडी, पेन्सन, औषधी खर्चवापत सुविधा लिने व्यवस्था गर्न खोज्नु शहीदको भावनाविपरीत भएको बताउँदै यसता कार्यहरू शहीदप्रतिको अपमान हो भन्नुभयो । उहाँले सरकारले स्वास्थ्य बीमाको सट्टा ठाउँ-ठाउँमा अस्पताल खोलेर जनतालाई स्वास्थ्य सेवा दिनुपर्ने, देश र जनताको पक्षमा काम गर्न इतिहासबाट सिक्नु पर्नेमा जोड दिँदै पद र पैसाको मात्र कुरा गर्ने नेताहरू राजनैतिक संस्कार नभएका हुन् भन्नुभयो ।

चीनको आर्थिक प्रगतिदेखि अटालिएको अमेरिकाले अबको १० वर्षपछि ल्याटिन अमेरिकाबाट पीडित हुन सक्ने

बताउँदै उहाँले शिक्षक तथा बुद्धिजीवीहरूले विद्यार्थीहरूलाई देश र जनताको सेवा गर्ने भावना सिकाउनु पर्छ भन्नुभयो । रुसको बोल्सेविक पार्टीले रुस र रुसका जनताको सेवा गरे जस्तै नेपाली जनताको सेवा गर्न क्रान्तिकारी सरकार चाहिन्छ भन्नुहुँदै प्रमुख अतिथि रोहितले बेलायतका राजाले नियुक्ति गरेका न्यायाधीशले राजाले गरेको अपराधको विरुद्धमा पनि कानूनअनुसार काम गरेको प्रसङ्ग उल्लेख गर्नुभयो ।

भक्तपुर नगरपालिकाका प्रमुख एवं कलेज सञ्चालक समितिका अध्यक्ष सुनिल प्रजापतिले देश र जनतामा समर्पित रही निःस्वार्थरूपमा सेवा गर्ने शहीदहरूप्रति सबैले सम्मान गर्नुपर्छ भन्नुभयो । रु.५० लाखको प्रलोभन देखाएर आन्दोलनमा सहभागी हुन आह्वान गर्ने पार्टीहरूप्रति इंगित गर्दै प्रमुख प्रजापतिले शहीदको भावनाविपरित काम गर्ने पार्टीहरूले देश र जनताको हीतमा काम गर्न सक्दैनन् भन्नुभयो । चुनाव जितेर शपथ लिनुपर्ने जनप्रतिनिधिहरू आज प्रहरीले जेल हाल्न खोजिरहेका व्यक्तिहरू पत्नु विडम्बना हो भन्नुभयो । उहाँले नेपालमा संघीयताको अभ्यास पहिलो भएको हुँदा त्यसलाई गम्भीरतापूर्वक लिइएन भने नेपाल सोमालिया, नाइजेरिया, युगोस्लाभिया जस्तै हुन सक्ने खतरा छ भन्नुभयो ।

भक्तपुर नगरपालिकाका उपप्रमुख एवम् कलेज सञ्चालक समितिका उपाध्यक्ष अर्किटेक्ट रजनी जोशी, खवप इन्जिनियरिङ कलेजका प्राचार्य ई.सुजन माक, खवप कलेज अफ इन्जिनियरिङका प्राचार्य ई.सुनिल दुवाल, खवप कलेजका प्राचार्य रूपक जोशी, खवप माविका प्राचार्य प्रकाशकुमार श्रेष्ठ र जिन्सी अधिकृत राजन जतिले पनि शहीदहरूको देनबारे बोल्नुभएको थियो ।

भक्तपुर नगरपालिकाका प्रमुख सुनिल प्रजापतिको सभापतित्वमा भएको उक्त कार्यक्रममा शहीदहरूप्रति सम्मानस्वरूप एक मिनेट मौन धारण र प्रमुख अतिथि, अतिथि र प्राचार्यहरूबाट शहीदहरूप्रति फूलको गुच्छाले सम्मान व्यक्त गर्नु भएको थियो ।

शहीद दिवसको स्मरणमा शिक्षक तथा कर्मचारीहरूलागायतबाट रक्तदान पनि गरिएको थियो ।

प्रमुख अतिथि नेपाल मजदुर किसान पार्टीका अध्यक्ष नारायणमान बिजुक्छे कार्यक्रममा बोल्नुहुँदै

अन्तर नगर भलिबल प्रतियोगिता हुने

भक्तपुर नगरपालिकाले यही २०७४ फागुन ३ देखि ८ गतेसम्म **अन्तर नगर मेयर कप पुरुष भलिबल प्रतियोगिता** आयोजना गर्ने भएको छ। देशका सातवटै प्रदेशका नगरपालिकाहरूबीच भाइचारा सम्बन्ध विकास गर्ने र खेलाडीहरूबीच मित्रता, अनुशासन र जागरूकताको भावना विकास गराई राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय स्तरका खेलाडीहरू उत्पादन गर्ने उद्देश्यका साथ नगरपालिकाले प्रतियोगिता गर्न लागेको माघ १६ गते रफत संचार क्लवमा आयोजित पत्रकार सम्मेलनमा प्रमुख सुनिल प्रजापतिले भन्नुभयो।

अन्तर्राष्ट्रिय प्रतियोगिताहरूमा सहभागी एवं पदक जित्न सफल खेलाडीहरूलाई सम्मान गर्दै खेलाडीहरूको मनोबल उच्च राख्न सहयोग गरिरहेको समेत जानकारी गराउनुभयो।

सम्मेलनमा नगरपालिकाका उपप्रमुख रजनी जोशीले भक्तपुर शिक्षा, स्वास्थ्य, सरसफाइका साथै खेलकूद विकासमा पनि देशको गन्तव्य स्थल बनाउन नगरपालिका लागि रहेको र हाल महेश्वरी एवं शहीद स्मृति खेल मैदानलाई व्यवस्थित र आधुनिकीकरण गर्न प्राविधिक अध्ययन भइरहेको चर्चा गर्नुभयो।

पत्रकार सम्मेलनमा बोल्नुहुँदै प्रमुख प्रजापति

पत्रकार सम्मेलनमा बोल्दै प्रमुख प्रजापतिले खेलकूदमार्फत युवा पुस्तालाई देशको सार्वभौमिकता रक्षाको लागि संघर्षशील बनाउन तथा विकृतिविसंगतिबाट युवाहरूलाई जोगाउन नगरपालिकाले २०४३ सालदेखि नै खेलकूदलाई प्राथमिकतामा राख्दै आएको प्रष्ट पार्नुभयो।

स्थानीय तह निर्वाचनको घोषणापत्रमा नै नेपाल मजदुर किसान पार्टीले हरेक वर्ष अन्तर नगर खेलकूद गतिविधि संचालन गर्ने उल्लेख गरेको स्मरण गर्दै उहाँले यस वर्ष राज्यले राष्ट्रिय खेल घोषणा गरेको भलिबल प्रतियोगिता गर्न लागेको र आगामी वर्ष अन्य खेलहरूको पनि प्रतियोगिता गर्ने विश्वास दिलाउनुभयो।

प्रमुख प्रजापतिले भक्तपुरले विभिन्न खेलविधामा राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय स्तरका खेलाडीहरू उत्पादन गर्दै गरेको चर्चा गर्दै नगरपालिकाले हरेक वर्ष राष्ट्रिय तथा

युवा तथा खेलकूद समितिका संयोजक एवं भक्तपुर नपा १ नं. वडाका अध्यक्ष श्यामकृष्ण खत्रीले मेयर कप भलिबल प्रतियोगिताको तयारी बारे जानकारी दिनुभयो। उहाँले प्रतियोगितामा प्रथम, द्वितीय, तृतीय र सान्त्वना हुन सफल टिमहरूलाई ट्रफिसहित क्रमशः १ लाख ५१ हजार, ७५ हजार, ३० हजार र २० हजार नगद रूपैयाँ पुरस्कारको व्यवस्था गरेको बताउनुभयो।

भक्तपुर नपा ७ नं. वडाका अध्यक्ष उकेश कवाले भक्तपुरमा खेलकूद विकास सम्बन्धी भौतिक पूर्वाधार निर्माणमा केन्द्रीय सरकारले ध्यान नदिएको उल्लेख गर्दै नगरपालिकाले आफ्नो क्षमताअनुसार

खेलको स्तर विकास तथा खेलाडीलाई उत्साहित गर्ने कार्य गरिरहेको बताउनुभयो। उहाँले भर्खरै सम्पन्न भक्तपुर नगरपालिकाको दोश्रो नगरसभाले भक्तपुर नगरको खेलकूद विकास सम्बन्धी नीति २०७४ पारित गरेको बताउनुभयो।

उक्त प्रतियोगिता सफलतापूर्वक सम्पन्न गर्न भक्तपुर नगरपालिकाको बोर्ड निर्णयबाट नगरपालिकाका प्रमुखको संयोजकत्वमा ९२ सदस्यीय मूल समिति गठन गरिएको जानकारी दिइयो। प्रतियोगिता सञ्चालन समिति, समारोह तथा पुरस्कार व्यवस्थापन समिति, कार्यक्रम समिति, खेलमैदान व्यवस्थापन समिति, अनुशासन समिति, प्राविधिक तथा निर्णायक समिति, यातायात तथा बास व्यवस्थापन समिति, प्रचारप्रसार समिति, स्वयम्सेवक परिचालन समिति, प्राथमिक उपचार समिति, जलपान समिति र अतिथि सत्कार समिति गरी १२ वटा समितिहरू गठन भएको जानकारी दिइयो।

eQmk/ gu/kflnsfsf] cfof]hgfd xg] cGt/ gu/ dφ/ sk elnan k|tofl]ut f ; DaGwl प्रेस विज्ञप्ति

पत्रकार मित्रहरू,

स्थानीय तह जनताको नजिकको सरकार हो । तत्कालीन सरकारमा जाने दलहरूको अकर्मण्यताको कारण १५ वर्षसम्म स्थानीय निकाय जनप्रतिनिधिविहीन भयो । जनप्रतिनिधि नहुँदा जनताले धेरै दुःख पाए साथै खेलकूदको विकास पनि धेरै पछि पऱ्यो । भक्तपुर नगरपालिकाले त्यसको प्रत्यक्ष अनुभव गरेको छ । निरन्तर जनप्रतिनिधिहरूले काम गर्न पाएको भए भक्तपुर नगरपालिका खेल क्षेत्रमा आजको भन्दा धेरै प्रगति भइसकथ्यो ।

नयाँ संविधानअनुसार संघीयता कार्यान्वयनमा आयो । नेपालको संविधान २०७२ ले स्थानीय तहलाई अधिकार सम्पन्न बनाएको छ । संविधानअनुसार २०७४ वैशाख ३१ गते सम्पन्न स्थानीय तहको निर्वाचनपछि हामीले जेठ ७ गतेदेखि पदभार सम्हाल्यौं । हामीले पदभार ग्रहण गरेसँगै खेलकूद क्षेत्रलाई प्राथमिकतामा राख्दै विभिन्न खेलकूद गतिविधिहरू संचालन गर्दै आएका छौं । खेलकूद विकासको प्रारम्भिक थलोका रूपमा रहेका विद्यालयका विद्यार्थीहरूलाई केन्द्रविन्दु बनाई २०७४ साल कार्तिक ९ देखि १४ गतेसम्म अन्तर विद्यालय खेलकूद प्रतियोगिता सम्पन्न गर्नुभयो । विभिन्न ८ वटा खेलहरू समावेश उक्त प्रतियोगितामा नगरका ३८ वटा विद्यालयहरूले भाग लिएका थिए । प्रतियोगिता अत्यन्त फलदायी रहेको हाम्रो अनुभव छ । विद्यालयतहमा खेलकूद गतिविधिलाई प्रोत्साहित गर्ने उद्देश्यले प्रतियोगितामा सहभागी विद्यालयहरूलाई नगरपालिकाको तर्फबाट खेलकूद सामग्री वितरण गरिएको थियो । नगरपालिकाले अनुशासित युवाहरू तयार गर्ने उद्देश्यले 'स्थानीय तहमा युवाको भूमिका' बारे विचार गोष्ठी गर्नुभने भक्तपुर नगरभित्रका टिम, क्लब दर्ता र नवीकरण गराउने कार्यलाई निरन्तरता दिँदै टिम, क्लबमार्फत वडा वडामा खेलकूद गतिविधिलाई गति दिने तयारी भइरहेको छ ।

यही सिलसिलामा भक्तपुर नगरपालिकाको मिति २०७४ पुस १९ गते बसेको बोर्ड बैठकले नेपाल सरकारद्वारा राष्ट्रिय खेल घोषित भलिबल खेललाई प्राथमिकता दिएर अन्तर नगर मेयर कप भलिबल प्रतियोगिता गर्ने निर्णय गर्नुभयो । २०७४ साल फागुन ३ गतेदेखि हुने उक्त खेल

संचालन गर्न २०७४ माघ १३ गते बसेको नगरपालिकाको बोर्ड बैठकबाट नगर प्रमुख सुनिल प्रजापतिको संयोजकत्वमा ९२ सदस्यीय मूल समिति गठन गरियो । प्रतियोगिता सफलतापूर्वक सम्पन्न गर्न प्रतियोगिता संचालन समिति, समारोह तथा पुरस्कार व्यवस्थापन समिति, कार्यक्रम समिति, खेल मैदान व्यवस्थापन समिति, अनुशासन समिति, प्राविधिक तथा निर्णायक समिति, यातायात तथा बास व्यवस्थापन समिति, प्रचारप्रसार समिति, स्वयम्सेवक परिचालन समिति, प्राथमिक उपचार समिति, जलपान समिति र अतिथि सत्कार समिति गरी १२ वटा समितिहरू गठन भएका छन् ।

प्रतियोगितामा सात वटै प्रदेशका नगरपालिकाहरूलाई सहभागिताको लागि पत्राचार एवं सम्पर्क भइरहेको छ । तीमध्ये ४० देखि ५० टिमहरूको सहभागिता हुने विश्वास छ । प्रतियोगिताका लागि नगरपालिकाले २५ लाख ३ हजार ८ सय रूपैयाँको बजेट विनियोजन गरेको छ । प्रतियोगितामा प्रथम, द्वितीय, तृतीय र सान्त्वना हुने टोलीहरूलाई ट्रफिसहित क्रमशः १ लाख ५१ हजार, ७५ हजार, ३० हजार र २० हजार रूपैयाँ नगद पुरस्कार दिने निर्णय भएको छ । साथै सहभागी प्रत्येक टिमलाई प्रतिखेल रु. ५०००- का दरले प्रोत्साहन खर्च वितरण गर्ने व्यवस्थासमेत मिलाइएको छ ।

पत्रकार मित्रहरू,

'मित्रता, अनुशासन र जागरुकताको लागि खेलकूद' भन्ने मूलनाराका साथ भक्तपुर नगरपालिकाले तत्कालीन प्रधानपञ्च स्व. ज्ञानबहादुर न्याईच्याईको अध्यक्षतामा २०४३ सालमा पहिलो पटक नगर खेलकूद समिति गठन गरिएको थियो । खेलकूदको माध्यमबाट अनुशासन कायम राख्न, स्वस्थ नागरिक तयार गर्न, वस्ती सफा राख्न, धुम्रपान, मद्यपान र लागूपदार्थको सेवन जस्ता कुलतबाट युवाहरूलाई बचाउन, देशको सार्वभौमिकता रक्षा गर्न र स्वस्थ प्रतिस्पर्धाको भावना जागृत गराई परिश्रम र परिवर्तनप्रति सचेत नागरिक बनाउनु नगर खेलकूद समितिको प्रमुख उद्देश्य हो । शिक्षक र विद्यार्थीहरूलाई समेत शारीरिक र मानसिक विकास गर्दै राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय क्षेत्रमा समेत प्रतिस्पर्धा गर्न सक्ने खेलाडीहरू तयार गर्नु खेलकूद समितिको अर्को उद्देश्य हो ।

भक्तपुर नगरपालिकाको उद्देश्य पूरा गर्न ५ वटा खेलहरू भलिबल, फुटबल, टेबुलटेनिस, बक्सिङ र सितेरियो कराँतेका प्रशिक्षण संचालन भइरहेका छन्। खेलाडीहरूलाई प्रतियोगितामा सहभागी हुने अवसर प्रदान गर्न भक्तपुर नगरपालिकाले २०५५ सालमा अन्तर नगर कबड्डी, २०५७ सालमा अन्तर नगर बक्सिङ, २०५८ सालमा अन्तर नगर टेबुलटेनिस प्रतियोगिता आयोजना गरेको थियो। प्रशिक्षणमा सहभागी खेलाडीहरूले भक्तपुर जिल्ला र नगरको नाम उच्च राख्न सफल भए। भर्खरै सम्पन्न नगरपालिकाको दोश्रो नगरसभाले नगरको खेलकूद विकासलाई थप व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाउने ध्येयले भक्तपुर नगरपालिकाको खेलकूद सम्बन्धी नीति २०७४ पारित गरेको अवगत गराउँदछु।

खेलको माध्यमबाट देशको लागि आवश्यक स्वस्थ, सक्षम र योग्य युवाहरू तयार गर्न, युवाहरूलाई कुलतबाट जोगाउन, नगर खेलकूद समितिले जोड दिँदै आएको छ। भक्तपुर नगरपालिकाले खेलाडीहरूलाई उत्साहित गर्न हरेक

वर्ष राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय खेलहरूमा पदक प्राप्त गर्ने एवं सहभागी हुने, वर्षको उत्कृष्ट पुरुष तथा महिला खेलाडी, रेफ्री र प्रशिक्षकहरूलाई सम्मान कार्यक्रम २०५१ सालदेखि गर्दै आएको छ।

खेल गतिविधि संचालन गर्न र भएका भौतिक पूर्वाधारहरूलाई क्रमिक रूपमा आवश्यक मर्मत सुधार गरी शहीद स्मृति खेल मैदान र महेश्वरी खेल मैदानलाई प्रशिक्षणको थलो बनाउँदै स्तरीय खेल मैदान र कभर्ड हल निर्माण गर्न नगरपालिका सक्रिय रूपमा लागिरेहेको छ।

अन्तमा, भक्तपुर नगरपालिकाको आयोजनामा फागुन ३ देखि ८ गतेसम्महुने अन्तर नगर भलिबल प्रतियोगिताको समाचार प्रचार प्रसार गरी सहयोग गर्नु हुन पत्रकार मित्रहरूलाई हार्दिक अनुरोध गर्दछु।

२०७४/१०/१६

सुनिल प्रजापति

प्रमुख, भक्तपुर नगरपालिका

बक्सिङमा भक्तपुरलाई तीन मेडल

राष्ट्रिय खेलकूद परिषद् च्याम्पियनसिप अन्तरगत भापाको बिर्तामोडमा भएको २७ औं पुरुष तथा ८ औं महिला बक्सिङ प्रतियोगितामा भक्तपुर नगरपालिकाले सहभागी भएको छ।

उक्त प्रतियोगितामा भक्तपुर नपाका खेलाडीहरूले तीन मेडल प्राप्त गर्न सफल भएका छन्।

प्राप्त खबरअनुसार महिला ५४ के.जी. समूहका नीता गोसाईं फाइनलमा प्रवेश गरेकी थिइन्। त्यस्तै महिला ५४ के.जी.मा शर्मिला लामा द्वितीय र पुरुष ४८ के.जी.मा प्रकाश कुमार विष्ट तृतीय भई मेडल जित्न सफल भएका थिए।

मेडल विजेता सेलाडी सहित भक्तपुर नपाको टोली

eQnk/ gkfsf kðv kþfkl;l; t aþj n pkdxfgu/kflnsfsf kl;tlgw d08nsf]eþ

भक्तपुर नगरपालिकाका प्रमुख सुनिल प्रजापतिसित बुटवल उप महानगरपालिकाका उप प्रमुख गोमा आचार्यको नेतृत्वमा आएको प्रतिनिधि मण्डलले माघ १४ गते भेट

भेटघाटमा बुटवल उपमहानगरपालिकाका उप प्रमुख गोमा आचार्यले बुटवलमा विकास निर्माणमा जनसहभागिता उत्साहजनक रहेको जानकारी दिनुभयो। उहाँले

प्रमुख सुनिल प्रजापतिसित बुटवल उप महानगरपालिकाका उप प्रमुख गोमा आचार्यको भेटघाट

गन्यो। भेटघाटमा नयाँ संविधान र स्थानीय सरकार संचालनका सम्बन्धमा बनेको ऐन २०७४ कार्यान्वयन पछि न्यायिक समितिको अभ्यासबारे अनुभव आदानप्रदान गरियो। भक्तपुर नगरपालिकाका प्रमुख प्रजापतिले भक्तपुर नगरपालिकाले पर्यटन विकास, शैक्षिक विकासको लागि कलेजहरू, शिशु स्याहार केन्द्रहरू र जनस्वास्थ्य केन्द्रहरू संचालन गर्दै आएको बताउँदै सम्पदा तथा संस्कृति संरक्षण तथा जनशक्ति विकासका लागि विभिन्न तालिम सञ्चालन र सरसफाइमा विशेष जोड दिदै आएको जानकारी दिनुभयो।

उहाँले संविधान र ऐनले दिएको अधिकार प्रयोग गरी भक्तपुर नगरपालिकाको दोश्रो नगर सभाले शिक्षा विधेयक, सहकारी विधेयक, खेलकूद नीति, वडा बजेट परिचालन निर्देशिका, गायत आवश्यक कानून, नीति र निर्देशिकाहरू बनाई जनताको कामलाई सहजतापूर्वक सम्पन्न गर्ने कोसिस गरिरहेको बताउनु भयो।

बुटवल उपमहानगर-पालिकाले प्राविधिक शिक्षालय चलाउने तयारी गरिरहेको पनि जानकारी दिनुभयो। भेटघाटबाट दुवै नगरपालिकाहरूले एक आपसमा काम कारवाही तथा अनुभवहरू आदानप्रदान गर्ने विषयमा पनि छलफल भयो।

उक्त भेटमा भक्तपुर नगरपालिकाका उपप्रमुख रजनी जोशी, भक्तपुर नपा ७ नं वडाका वडा अध्यक्ष उकेश कवां र ९ नं वडाका वडा अध्यक्ष रविन्द्र

ज्याख्व, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत रोहितराज पोखरेल, पर्यटन अधिकृत गौतम प्रसाद लासिवा र दामोदर सुवालको उपस्थिति थियो भने बुटवल उपमहानगरपालिकाका तर्फबाट प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत भरतमणी पाण्डे, न्यायिक समिति

भेटघाट पछि सामूहिक तस्बिर

सदस्य शिव बहादुर अधिकारी, शाखा अधिकृत कल्पना अर्याल र न्यायिक समिति सदस्य गोमित सुनार रहेका छन्।

शिक्षालाई उत्पादन श्रमसँग जोड्ने स्थानीय पाठ्यक्रम तयारी सम्बन्धमा छलफल

भक्तपुर नगरपालिकाले विद्यालय तहमा स्थानीय पाठ्यक्रम निर्माणसम्बन्धी माघ १२ गते शुक्रबार नगरपालिका सभाकक्षमा बुद्धिजीवीहरूबीच छलफल आयोजना गर्‍यो । नगरको इतिहास, संस्कृति र यहाँका मौलिक उत्पादनहरूको

बढाएको उहाँले बताउनु भयो । नयाँ व्यवस्थाअनुसार ऐनले नै स्थानीय तहलाई पाठ्यक्रम तयार गर्ने अधिकार दिएकोले यस कामका लागि सहज भएको उहाँको भनाइ थियो ।

छलफलमा भाग लिँदै त्रिभुवन विश्वविद्यालय शिक्षा

प्रमुख प्रजापति पाठ्यक्रम तयारी छलफल कार्यक्रममा

विषयमा नयाँ पुस्तालाई जानकारी गराउने तथा विद्यालय तहदेखि नै शिक्षालाई उत्पादन श्रमसँग जोड्ने उद्देश्यसहित स्थानीय पाठ्यक्रम तयार गर्ने विषयमा छलफल केन्द्रित भएको नगरपालिका स्रोतले जानकारी दिएको छ ।

कार्यक्रममा नगरपालिकाका प्रमुख सुनिल प्रजापतिले भक्तपुर नगरपालिकाले ७ वटा कलेजहरू तथा जनस्वास्थ्य र अस्पताल सञ्चालन गरेर देशभरि नै नमूना अभ्यास गरिरहेको चर्चा गर्दै विद्यालय शिक्षामा पनि नमूना कार्य थालनी गर्ने पहल भइरहेको बताउनुभयो ।

भक्तपुरको सभ्यता, कला र संस्कृतिबारे नयाँ पुस्तालाई जानकारीसँगै यहाँका परम्परागत पेशाहरूको संरक्षण गर्ने र पर्यटन विकासको क्षेत्रमा नयाँ पुस्तालाई आकर्षित गर्न नगरपालिकाले आफ्नै पाठ्यक्रम तयार गर्ने सोच अगाडि

शास्त्रका पूर्व डीन प्रा.पृथुचरण वैद्यले शिक्षा क्षेत्रमा भक्तपुर नगरपालिकाको अग्रसरताको प्रशंसा गर्दै आधारभूत तहको तल्लो कक्षादेखि नै स्थानीय पाठ्यक्रम लागू गर्दा राम्रो हुने सुझाव दिनुभयो । उहाँले स्थानीय आवश्यकताको आधारमा व्यवहारिक ढङ्गबाट पाठ्यक्रम तथा पाठ्यपुस्तक तयार गर्न विज्ञहरूको अलग अलग समूहहरू गठन गर्नुपर्नेमा जोड दिँदै विद्यालय तहमा प्रत्येक विद्यार्थीलाई मातृभाषा, नेपाली भाषा र अङ्ग्रेजी भाषा गरी चार भाषाको विषयमा अध्ययन गराउन सल्लाह दिनुभयो ।

प्रा.डा.पुरुषोत्तम लोचन श्रेष्ठले

भक्तपुरको स्थानीय इतिहास र संस्कृति ओभेलमा परिरहेको चर्चा गर्दै यहाँको मौलिक पहिचान भल्कने पाठ्यक्रम मातृभाषा र अङ्ग्रेजी दुवै भाषामा तयार गर्नुपर्ने सुझाव दिनुभयो ।

शिक्षाविद् सिद्धिरत्न बज्राचार्यले विद्यालय तहमा पनि कक्षा ५ भन्दा मुनि, कक्षा ६ देखि १० सम्म र

पाठ्यक्रम तयारी सम्बन्धमा छलफल

“Creation of predecessors — Our art and culture”

विभिन्न तालिमका प्रशिक्षार्थीहरूलाई प्रमाणपत्र वितरण

भक्तपुर नगरपालिकाद्वारा संचालित आधारभूत सिलाइ, एडभान्स सिलाइ, बुटिक (फेसन डिजाइन), पाक शिक्षा र चिनियाँ भाषा तालिमका प्रशिक्षार्थीहरूलाई प्रमुख

होइन देश र जनताको सेवामा उपयोग गर्नुपर्ने बताउनुभयो। चिनियाँ भाषा सिकेर राम्रो पथप्रदर्शक बने त्यसले बढीभन्दा बढी पर्यटक भित्र्याउन सहयोग पुग्ने बताउँदै उहाँले चोरी बाटोबाट पर्यटन शुल्क नतिरि आउने पर्यटकको लागि नगरवासी आफैँ प्रहरी भई जानकारी गराउने गरेको बताउनुभयो। उहाँले भक्तपुर नगरलाई नमूनाको रूपमा विकास गर्ने सोच रहेको बताउँदै त्यसको लागि फोहर गर्ने व्यवहारमा परिवर्तन आवश्यक भएकोले नगरवासीहरूलाई सचेत गरिरहन हरेक महिनाको एक र पन्ध्र गते सरसफाइ कार्यक्रम गरिरहेका बताउनुभयो।

प्रमुख प्रजापति प्रमाणपत्र वितरण गर्नुहुँदै

महिला, बालबालिका तथा समाज कल्याण समितिका संयोजक रोशनमैया सुवालको सभापतित्वमा भएको उक्त कार्यक्रममा १० नं वडा अध्यक्ष लक्ष्मीप्रसाद ह्यौमिखा, कार्यपालिका सदस्य कृष्णलक्ष्मी दुवाल र सरिना घोला, प्रशिक्षक राजेन्द्र चवाल र धर्मलक्ष्मी लघुले पनि बोल्नु भएको थियो।

सुनिल प्रजापतिको प्रमुख अतिथ्यमा माघ १९ गते आयोजित एक कार्यक्रममा प्रमाणपत्र वितरण गरियो।

प्रमुख अतिथिको आसनबाट प्रमुख सुनिल प्रजापतिले तालिममा सिकेको ज्ञान व्यवहारमा लागू गर्न हो, प्रमाणपत्रभन्दा सीप सिक्नु महत्त्वपूर्ण हुन्छ भन्नुभयो। उहाँले नजानेको निरन्तर प्रयास गरे सिकिन्छ, धेरै प्रयासपछि मात्र वैज्ञानिकहरूले बिजुली निकाल्न सफल भएको बताउँदै तालिममा सिकने मात्रै

तालिममा चिनियाँ भाषामा १८, उन्नत सिलाइमा १६, आधारभूत सिलाइमा २७, पाक शिक्षामा १०, फेशन डिजाइनमा १७ जनाले प्रशिक्षण पूरा गरेका थिए।

तालिमका उत्कृष्ट प्रशिक्षार्थी र प्रशिक्षकहरूलाई प्रमुख सुनिल प्रजापतिले र अन्य प्रशिक्षार्थीहरूलाई वडाध्यक्ष लक्ष्मीप्रसाद ह्यौमिखा, कार्यपालिका सदस्यद्वय रोशन मैया सुवाल र छोरीमैया सुजखूले प्रमाणपत्र वितरण गर्नुभयो।

कक्षा ११ र १२ का लागि समेत विद्यार्थीहरूको उमेरका आधारमा स्थानीय पाठ्यक्रम तयार गर्नुपर्ने र पाठ्यक्रममा स्थानीय सीप र उत्पादनको विषयमा विद्यार्थीहरूलाई सैद्धान्तिक र प्रयोगात्मक कक्षासमेतको व्यवस्था मिलाउनुपर्ने आवश्यकता औल्याउनुभयो।

नेपाल प्राध्यापक समाजका अध्यक्ष सरोजराज गोसाईंले जुजु धौ, कालो टोपी, हाकु प्रासी, चिउरा कूटने आदि भक्तपुरका मौलिक उत्पादन र सीपको प्रवर्द्धन गर्ने ढङ्गबाट स्थानीय पाठ्यक्रम तयार गर्नुपर्ने र यसो गर्दा एउटा विषयको पनि इतिहास, संस्कृति र विज्ञान प्रविधिबारे जानकारी दिनुपर्नेमा जोड दिनुभयो।

नेपाल क्रान्तिकारी शिक्षक सङ्घका शिक्षकहरू रोशनराज तुडतुई र राजेन्द्र श्रेष्ठले कक्षा १ देखि ५ सम्म सबै विषयमा २० प्रतिशत स्थानीय पाठ्यक्रम पढाउनुपर्ने व्यवस्था

भए पनि हाल थोरैले मात्र अभ्यास गरिरहेको चर्चा गर्दै यसलाई आगामी शैक्षिक सत्रदेखि नै कार्यान्वयन गराउने वातावरण बनाउनुपर्ने र कक्षा ६ देखि १० सम्मका लागि स्थानीय पाठ्यक्रम तयार गर्न विशेष समिति गठन गरी गृहकार्य थाल्नुपर्ने सुझाव दिनुभयो।

राष्ट्रिय परीक्षा बोर्डका नारायण भ्राले केही ठाउँमा चर्चाको लागि स्थानीय पाठ्यक्रम लागू गरेको तर असफल भएको उल्लेख गर्दै स्थानीय पाठ्यक्रमलाई उच्च शिक्षा र राष्ट्रिय आवश्यकतासँग सामञ्जस्य गर्नुपर्ने बताउनुभयो।

छलफल कार्यक्रममा नगरपालिका उपप्रमुख रजनी जोशी, जनप्रतिनिधिहरू रविन्द्र ज्याख्व, उकेश कवां, प्रेमगोपाल कर्माचार्य, छोरीमैया सुजखू र नगर शिक्षा समितिका सदस्य योगेन्द्रमान बिजुकुँको पनि उपस्थिति थियो।

'lgdf0f klj lwaf/]hgtfnf0{kflj lwsn]aemfpg' kg{st{0'

भक्तपुर नगरपालिका र भक्तपुर नपाद्वारा सञ्चालित ख्वप इन्जिनियरिङ कलेज र ख्वप कलेज अफ इन्जिनियरिङको आयोजनामा माघ ७ गते २० औँ राष्ट्रिय भूकम्प सुरक्षा दिवसको अवसरमा भूकम्पसम्बन्धी जनचेतनामूलक शैक्षिक प्रदर्शनी, प्रवचन र पुरस्कार वितरण कार्यक्रम सम्पन्न भयो ।

कार्यक्रममा नेपाल मजदुर किसान पार्टीका अध्यक्ष नारायणमान बिजुक्छे (रोहित) ले स्मारकहरूको पुनःनिर्माण एवं मर्मत गर्ने काममा सरकारले ऐन, कानून नबनाई विदेशी दाताहरूसँग सरसल्लाह गरी काम गर्नु, ठेक्का पट्टामा काम गराउनु निर्माणको संरचना कमजोर हुनु हो भन्नुभयो । उहाँले जनतासँग पैसाको अभाव, निर्माण सामग्री र प्राविधिकको ज्ञान नपाउनाले निर्माण कार्य बन्द हुने हुँदा सरकारले अध्ययन गरी जनतालाई राहत दिनुपर्छ भन्नुभयो ।

प्रमुख अतिथि बिजुक्छे, प्रमुख सुनिल प्रजापतिलगायत शैक्षिक प्रदर्शनी अवलोकन गर्नुहुँदै

उहाँले प्राविधिक तथा इन्जिनियरहरूले घर बनाउने घरधनीलाई ऐन कानूनबारे सम्झाउनुपर्ने, देश र जनताको पक्षमा काम गर्नुपर्ने बताउनुभयो । स्थानीय सरकारले शिक्षा हेर्ने भएकोले विद्यार्थीहरूलाई निर्माणसम्बन्धी ज्ञान दिनुपर्ने आवश्यकता औँल्याउनुभयो ।

नेपाल मजदुर किसान पार्टीका केन्द्रीय सदस्य एवं

भक्तपुर नगरपालिकाका प्रमुख सुनिल प्रजापतिले देशका विभिन्न स्थानहरूको भूकम्पबाट क्षति भएका आवासहरू र सम्पदाहरू संरक्षण गर्न अनुसन्धानको महत्त्वपूर्ण पाटो रहेको बताउनुभयो । स्थानीय सामग्रीहरू प्रयोग गरी परम्परागत शैलीमा संरचनाहरू पुनःनिर्माण गर्नुपर्ने बताउँदै उहाँले प्राविधिकहरूले घरधनीहरूलाई निर्माण कार्य सम्बन्धमा चित्त बुझाउन नसक्दा निर्माण कार्यमा अनियमितता बढेकोले प्राविधिकहरू दक्ष र इमानदार हुनुपर्छ भन्नुभयो ।

भक्तपुर नगरपालिका उपप्रमुख एवं आर्किटेक्ट रजनी जोशी, ख्वप इन्जिनियरिङ कलेजका प्राचार्य इ.सुजन माक, ख्वप कलेज अफ इन्जिनियरिङका प्राचार्य इ.सुनिल दुवाल र आ.लिवास फैजुले शैक्षिक प्रदर्शनीको महत्त्वबारेमा बोल्नुभएको थियो ।

उक्त कार्यक्रममा डा.विजयकृष्ण श्रेष्ठले Post

Earthquake Reconstruction in Rural area, डा.मन्जीप शाक्यले Collaborative work on Culcural Heritage Structure, आ.सृजना प्रजापतिले Temporary shelter and reconstruction satus of Taulachhen, आ.मैत्री महर्जनले Post Earthquake 2015 Situation of Jalbire र आ.अलिना बज्राचार्यले The planned developoment of New Road after 1990 B.S. Earthquake Kathmandu विषयमा प्रस्तुतीकरण गर्नुभएको थियो ।

भक्तपुर नगरपालिकाका

प्रमुख सुनिल प्रजापतिको सभापतित्वमा भएको कार्यक्रममा प्रमुख अतिथिबाट शैक्षिक प्रदर्शनीमा प्रथम, द्वितीय र तृतीय हुन सफल मोडेलका विद्यार्थीहरूलाई पुरस्कार, प्रमाणपत्र तथा शैक्षिक प्रदर्शनीमा सहभागी विद्यार्थीहरूलाई प्रमाणपत्र वितरण गर्नुभएको थियो । शैक्षिक प्रदर्शनी अवलोकन गर्न विभिन्न कलेजका विद्यार्थीहरूको घुइँचो लागेको थियो ।

पानीजन्य सरुवा रोगबाट बच्न पानी उमालेर खानु सर्वोत्तम उपाय हो ।

खानेपानी समस्या समाधान गर्न सरकार गम्भीर छैन

भक्तपुर नगरपालिकाका प्रमुख सुनिल प्रजापतिले खानेपानी समस्या समाधान गर्न सरकार गम्भीर नभएको बताउनुभयो ।

केयूकेएल र आयोजना परिचालन निर्देशनालयबीच समन्वय हुनुपर्नेमा जोड दिनुभयो ।

महालक्ष्मी नगरपालिकाका प्रमुख रामेश्वर श्रेष्ठले

भक्तपुर नपाका प्रमुख काठमाडौं उपत्यका खानेपानी लि. (केयूकेएल) को कार्यक्रममा बोल्नुहुँदै

काठमाडौं उपत्यका खानेपानी लि. (केयूकेएल) को आयोजनामा उपत्यकाका नगर प्रमुखहरू र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतहरूको माघ ९ गते भएको भेलामा बोल्दै प्रमुख प्रजापतिले प्राकृतिक स्रोतमाथि राज्यको सम्पत्ति हुने र त्यस्ता सम्पत्तिमाथि निजी क्षेत्रलाई जथाभावी पानी निकाल्न अनुमति दिन नहुने विचार व्यक्त गर्नुभयो ।

खानेपानी स्रोतहरू व्यवस्थित गरी चुहावत रोकी वितरण प्रणालीमा सुधार गर्न सकेमा अहिले भड्किएको पानीले पनि केही हदसम्म जनताको माग पूरा गर्न सकिन्छ-उहाँले भन्नुभयो ।

मेलम्चीको पानीको आशामा बसिरहेका जनतालाई पानी कहिले खुवाउने हो ? प्रष्ट जवाफ दिन माग गर्दै प्रमुख प्रजापतिले केयूकेएलमा शेयर लगानीबारे नगरपालिकामा छलफलपछि जवाफ पठाउने बताउनुभयो ।

काठमाडौं महानगरपालिकाका प्रमुख विद्या सुन्दर शाक्यले धारामा पानी नआएपछि पानीको दस्तुर र जरिवाना तिर्नुपर्ने व्यवस्थाको अन्त्य गर्नुपर्ने बताउँदै मेलम्ची खानेपानी,

मेलम्ची खानेपानीको वितरण प्रणालीमा महालक्ष्मी नपा छुटाएकोमा आपत्ति जनाउनुभयो ।

समान शेयर वितरण गर्नेमा आफ्नो समर्थन नभएको बताउँदै दक्षिणकाली नगरपालिकाका प्रमुख मोहन बस्नेतले मुहान सुधार गर्न केयूकेएलले लगानी गर्न आग्रह गर्नुभयो ।

तारकेश्वर नगरपालिकाका प्रमुख रामेश्वर बोहरा, कीर्तिपुर नपाका प्रमुख रमेश महर्जन, कागेश्वरी मनोहरा नपाका प्रमुख कृष्णाहरि थापा, बुढानीलकण्ठ नपाका प्रमुख उद्धव

खरेललगायतले वितरण प्रणाली व्यवस्थित गर्नुपर्ने बताउँदै शेयर खरिदमा आफूहरू सकारात्मक भएको बताउनुभयो ।

नेपाल सरकारका प्रतिनिधि अनिल भद्र शर्माले मेलम्चीको पहिलो चरण छिटो सम्पन्न हुने क्रममा रहेको र

काठमाडौं उपत्यका खानेपानी लि. (केयूकेएल) को कार्यक्रममा सहभागीहरू

पहिलो चरणको काम पूरा भएपछि व्यवस्थापनमा सहज हुने तर आवश्यकता भन्ने पूरा नहुने जानकारी दिनुभयो ।

उहाँले अगामी आर्थिक वर्षदेखि खानेपानीको जिम्मेवारी स्थानीय तहलाई दिनेतर्फ सरकारले सोचिरहेको जानकारी पनि दिनुभयो ।

सातदिने डकर्मी तालिम सम्पन्न

नेपाल मजदुर किसान पार्टीका केन्द्रीय सदस्य एवं भक्तपुर नगरपालिकाका प्रमुख सुनिल प्रजापतिले भूकम्पपछिको संरचनाहरू निर्माण गर्दा परम्परागत प्रविधि र निर्माण सामग्रीहरू प्रयोग गर्नु पर्नेमा जोड दिनुभयो।

शहरी विकास तथा भवन निर्माण समितिका प्रमुख मिलन आचार्यले भूकम्प आफैले मान्छेको ज्यान लिने नभइ मानव निर्मित संरचनाहरूले ज्यान लिने भएकाले जनतालाई भूकम्प प्रतिरोधी घरहरू निर्माण गर्न उत्साहित गर्नुपर्छ भन्नुभयो।

प्रमुख सुनिल प्रजापति डकर्मी तालिममा बोल्नुहुँदै

राष्ट्रिय पुनःनिर्माण प्राधिकरण जिल्ला समन्वय समितिको सचिवालय भक्तपुरको आयोजनामा माघ ६ गते भूकम्प प्रतिरोधी आवास निर्माण सम्बन्धी सात दिने डकर्मीहरूको तालिमको उद्घाटन गर्दै उहाँले भूकम्पबाट क्षतिग्रस्त घरहरूको पुनर्निर्माण गर्दा नक्सा बमोजिम बनाउन डकर्मीहरूले घर धनीहरूलाई उत्साहित गर्नुपर्ने बताउनुभयो।

उहाँले नक्सा विपरीत घरहरू निर्माण रोकनमा डकर्मीहरूको महत्त्वपूर्ण भूमिका रहने भएकोले डकर्मीहरूले नगरपालिकाको सहयोगीको भूमिका खेल्नुपर्ने बताउनुभयो।

मठ मन्दिरहरूलगायत भूकम्पबाट क्षतिग्रस्त सम्पदाहरूको निर्माण ठेकामा गराउँदा कमजोर हुने र ठेकेदारले फाइदाको निम्ति जथाभावी निर्माण गर्ने हुँदा नगरपालिकाले उपभोक्ता समितिमार्फत निर्माण गर्ने नीति लिएको स्पष्ट पार्नुभयो।

भक्तपुर नगरपालिका वडा नं. ७ का वडाध्यक्ष एवं कार्यक्रमका सभापति उकेश कवाँले भक्तपुर नपामा जनप्रतिनिधि बहाली पछि आव २०७४।७५ मा भक्तपुर नपाभित्र साना ठूला गरी २१९ वटा योजनाहरू संचालन भइरहेको जानकारी दिनुभयो।

राष्ट्रिय पुनःनिर्माण प्राधिकरण भक्तपुरका प्रमुख शिवराम गेलालले दक्ष जनशक्ति उत्पादन गर्ने तालिमको उद्देश्य रहेको बताउँदै तालिममा सैद्धान्तिक र व्यवहारिक ज्ञान प्राप्त गरेर तालिममा सहभागी डकर्मीहरूले समाजको सेवा गर्ने विचार व्यक्त गर्नुभयो।

तालिममा भक्तपुर नपा वडा नं. ४ का वडाध्यक्ष कुमार चवाल, भक्तपुर नपाका वडावडाबाट सिफारिस गरेर पठाइएका डकर्मीहरू, राष्ट्रिय पुनःनिर्माण प्राधिकरणका इन्जिनियरहरूको उपस्थिति थियो।

“डकर्मी अनुभवका इन्जिनियरहरू”

राष्ट्रिय पुनः निर्माण प्राधिकरणको प्राविधिक सहयोग तथा भक्तपुर नगरपालिकाको आयोजनामा भूकम्प प्रतिरोधी भवन निर्माणसम्बन्धी एक हप्ते तालिम माघ १३ गते सम्पन्न भयो।

तालिमको समापन कार्यक्रममा बोल्दै नगरपालिकाका प्रमुख सुनिल प्रजापतिले नगरपालिकाले नगरको ऐतिहासिक एवं सांस्कृतिक पहिचानलाई कायम गर्नुका साथै भूकम्प प्रतिरोधी घर निर्माणलाई प्राथमिकता दिनुपर्ने बताउनुभयो।

डकर्मी तालिमका सहभागीहरूसँग सामुहिक तस्बिर

“Creation of predecessors — Our art and culture”

gkfdf df; ' Joj ; folx; sf]ehf

भक्तपुर नगरपालिकाको आयोजनामा भक्तपुर नगरका मासु व्यवसायीहरूको भेला तथा छलफल कार्यक्रम माघ ७ गते भक्तपुर नपा सभाकक्षमा भयो ।

भेलामा नपाका उपप्रमुख रजनी जोशीले भक्तपुर नगरलाई नमुना र आदर्श नगरको रूपमा विकास गर्न नगरपालिका लागिपरेको बताउनुभयो ।

भक्तपुर नगरलाई सांस्कृतिक नगर, पर्यटकीय नगर, सफा नगर र ज्ञान विज्ञानको केन्द्र बनाउने उद्देश्यसहित जनप्रतिनिधिहरूले काम गरिरहेको बताउँदै उहाँले यस कार्यमा नगरवासीबाट सहयोग हुने अपेक्षा गर्नुभयो ।

भक्तपुर नपाको कृषि समितिका संयोजक एवं नपा वडा नं. ३ का वडा अध्यक्ष राजकृष्ण गोरालको सभापतित्वमा भएको उक्त भेलामा उहाँले जनताको स्वास्थ्यलाई ध्यानमा राखी मासु व्यवसाय सञ्चालन गर्नुपर्ने, व्यवसाय दर्ता गर्नुपर्ने, मूल्यमा एकरूपता ल्याउनुपर्ने आवश्यकता औल्याउनुभयो ।

भेलामा भक्तपुर नपा वडा नं. १० का वडाध्यक्ष लक्ष्मीप्रसाद ह्यौमिखा, भक्तपुर नपा वडा नं. ६ का वडाध्यक्ष हरिराम सुवाल, नगर कार्यपालिका सदस्य सुनिता अवल, भक्तपुर नपा स्थानिय शाखाका दिलिप सुवाल, कर शाखाका प्रभाषकुमार चालिसेलगायतले बोल्नुभएको थियो ।

भेलामा सहभागी मासु व्यवसायीहरूले मासु व्यवसायलाई व्यवस्थित गर्न सुझावहरू पेश गर्नुभएको थियो ।

दिएर नक्सापास सम्बन्धी कार्यविधि तयार गरेको बताउनुभयो । उहाँले नगरपालिकाले तोकेको मापदण्ड बमोजिम नै नक्सा पास गरी नक्सा बमोजिम घर निर्माणका लागि डकर्मीहरूलाई आग्रह गर्नुभयो ।

उहाँले भन्नुभयो, 'डकर्मीहरू अनुभवका इन्जिनियरहरू हुन् र उनीहरूमा शैक्षिक प्रमाणपत्र नभएपनि इन्जिनियरमा भै प्राविधिक ज्ञान हुन्छ ।'

उहाँले पूँजीवादी व्यवस्थामा डकर्मी, सिकर्मी जस्ता कालीगढहरू आफू छानाविनाको घरमा बसेर पनि अरुका गगनचुम्बी र आलिसान घर बनाउन सस्तो ज्यामी बन्नुपर्ने अवस्था रहेको चर्चा गर्दै श्रमलाई माया गर्ने र श्रमिकप्रति सम्मान गर्ने वातावरण भएमा मात्र कामदारहरूले सम्मानित

मासु पसलहरूमा अनुगमन

भक्तपुर नगरपालिकाको अगुवाईमा माघ ८ गते नगरका मासु पसलहरूको अनुगमन गरेको छ । अनुगमन गरिएका पसलहरूमा नगरपालिका र सरोकार राख्ने निकायका प्रतिनिधिहरूले व्यवसायीहरूलाई विभिन्न सुझाव दिए । अनुगमन टोलीले पसलमा साइनबोर्ड राख्नुपर्ने, मूल्यसूची राख्नुपर्ने, ढक-तराजू नापतौल विभागबाट प्रमाणित गराउनुपर्ने, सरसफाइमा ध्यान दिनुपर्ने, फुटपाथमा पसलका सामान नराख्ने वा पसल नराख्ने, पसलको भुईँमा टाइल बिछ्याउने, काम गर्दा सेतो एप्रोन लगाउने, पसल दर्ता नवीकरण गर्ने, अलग अलग प्रकारका मासुलाई अलग अलग अचानोको बन्दोबस्त गर्ने, टेबुलमा सिसा राख्नुपर्ने, मासु भण्डारण गर्ने फ्रिज सफा राख्नुपर्नेलगायतका सुझाव दिएको छ । अनुगमन टोलीले इताछेको सोना मिट शप, हाकुफोहिटीको गंगा जमुना मासु पसल, इन्द्रेणी फ्रेस मिट शप, व्यासीको नवदुर्गा मिट शप र खसीको मासु पसलमा अनुगमन गरेको थियो ।

अनुगमन टोलीमा भक्तपुर नपा वडा नं. २ का अध्यक्ष हरिप्रसाद बासुकला, नपा स्थानिय शाखा प्रमुख दिलिपकुमार सुवाल, भेटेनरी स्वास्थ्य कार्यालयका योगेन्द्रप्रसाद शर्मा, डा. ऋषभ गुरागाई, आपूर्ति विभागका रमेशकाजी श्रेष्ठ, जिल्ला पशुसेवा कार्यालय भक्तपुरका उमेशलाल प्रधान, जिल्ला प्रशासन कार्यालय भक्तपुरका लुना श्रेष्ठ र राष्ट्रिय उपभोक्ता मञ्चका मनोज थापा सहभागी हुनुहुन्थियो ।

जीवन यापन गर्न पाउने बताउनुभयो ।

भक्तपुर नपा ७ नं. वडाका अध्यक्ष एवं निर्माण समितिका संयोजक उकेश कवाले अनियमित निर्माणको कारण नगरपालिकालाई जरिवाना तिर्दैमा उक्त निर्माण नियमसम्मत हुन्छ भन्ने भ्रममा नपर्न आग्रह गर्दै मापदण्ड अरुको लागि नभई आफ्नै लागि भएको बताउनुभयो ।

शहरी विकास तथा भवन विभागका प्रमुख मिलन आचार्य र राष्ट्रिय पुनः निर्माण प्राधिकरणका अजय गेलालले तालिमको महत्त्वबारे जानकारी गराउनुभयो ।

कार्यक्रममा प्रशिक्षकको तर्फबाट सम्झना मानन्धर र प्रशिक्षार्थीको तर्फबाट कृष्णप्रसाद गोसाईंले पनि आ आफ्नो धारणा व्यक्त गर्नुभयो ।

भक्तपुर नगरपालिकाद्वारा सञ्चालित जनस्वास्थ्य सेवा केन्द्रबाट लाभ उठाउनु होस् ।

भक्तपुर नपाद्वारा बेमौसमी तरकारी खेती प्रविधि तालिम माघ ११ गते शुरु गरी १३ गते सम्पन्न गरेको छ ।

माघ ११ गते भक्तपुर नपाका प्रमुख सुनिल प्रजापतिले एक कार्यक्रमबीच तालिमको उद्घाटन गर्दै थोरै जग्गामा हरेक मौसममा अधिकतम उत्पादन हुने कृषि प्र

ब्रम्हायणीको सफाइ कार्यक्रममा जाँदा

ब्रम्हायणी मन्दिर परिसरमा माघ १५ गते आइतबार विहान कुनै मेला त थिएन, तर मान्छेहरूको घुइँचो कुनै मेलामा भन्दा कम भने थिएन। भक्तपुर नगरपालिकाका मेयरको नेतृत्वमा सबै जनप्रतिनिधिहरू, कर्मचारीहरू, विद्यालयका शिक्षक तथा विद्यार्थीहरू, स्काउट टूपहरू, सहकारीकर्मीसँगै स्थानीय दाजुभाइ दिदीबहिनीहरू फरक रूपमा देखिएका थिए।

सफाइ कार्यक्रम पछि प्रमुख प्रजापति मन्तव्य दिनुहुँदै

अधिकांशका हातमा राता, काला पञ्जाहरू र मुखमा मास्क थिए। कोही च्वाफी, कोही साबेल, कोही कोदाली त कोही हँसिया, खूर्पा, चाँदे समाउँदै ब्रम्हायणी परिसरको सरसफाइमा सक्रिय थिए। नगरपालिकाका गाडा र ट्राइसाइकल मात्र नभई डोजर र ट्रिपरहरू पनि विहानदेखि नै चलिरहेका थिए।

मौसम चिसो थियो, तर कसैलाई चिसो लागेको अनुभव भइरहेको थिएन। मानौंकि सबैजना सैन्य अनुशासनमा थिए। ठिक्क सात बजेको थियो। सबैले सफाइ सामग्रीहरू लिएर परिसरमा भगाडी फाँड्ने, छरपस्टिएका फोहर तथा रुखका पातपत्तिङ्गर एकै ठाउँमा जम्मागर्ने, खोलामा रहेका फोहर भिक्ने र ओसार्ने, परिसरमा बढार्ने कार्य गर्न थाले। सबै स्वयंसेवक थिए। कसैले अन्हाइरहेको थिएन, न त कोही तमासा नै हेर्दै थिए। मेशिनमा स्वीच थिच्दा जसरी स्वचालित हुन्छ, त्यसरी नै सबैजना धमाधम काममा मग्न थिए।

भक्तपुर नगरपालिकाले हरेक महिनाको १ र १५ गते नगरका सम्पदा क्षेत्र, खुला स्थान, पोखरी र खोला सफा गर्ने अभियान चलाइरहेको

छ। माघ १५ गते अभियानको पन्ध्रौं शृंखला थियो।

‘विहान सबै मन्दिर दर्शन गर्न आउँदासम्म ब्रम्हायणी परिसरमा सरसफाइ नभएकोमा गुनासो गर्दै थिएँ, एकै छिनमा कति सफाचट भएको! नाटकीय परिवर्तनले पत्याउन गाह्रो भो।’ उमेरले साठी नाघेका ज्येष्ठ आमा थालमा पूजा सामग्री लिँदै अचम्म मानिरहनु भएको थियो।

‘नगरपालिकाले गर्न खोज्दा असम्भव केही रहनेछ। अब खोलामा फोहर फाल्ने र पुलमूनि फोहर गर्ने कार्यलाई पूर्णतः बन्द गर्नुपर्ने, बाबु।’ ब्रम्हायणी परिसर छेउमै घर हुने अधबैसे महिलाले जनप्रतिनिधिलाई आग्रह गर्नुभयो।

‘केही दिनअघि एकजना व्यक्तिको विभत्स हत्या गरिँदा यो स्थान असुरक्षित महसुस भएको थियो। अब सरसफाइसँगै सुरक्षा व्यवस्था राम्रो बनाउन प्रहरीको पनि सहयोग माग्नु पर्ला कि?’ कलेजका एकजना विद्यार्थीले पनि आफ्नो मनको भावना पोखिन्।

‘समाजको चेतनास्तर बढाउन सजिलो त छैन, तर प्रयास गर्दै जाँदा असम्भव भन्ने हुँदैन।’ एकजना वडाध्यक्षको भनाइ थियो।

उहाँको भनाइमा भक्तपुर नगरपालिकाले सरसफाइमा विशेष महत्त्व दिइरहेको छ, कर्मचारीहरू प्रशस्त राखेर दैनिक ३ सिफ्टमा सफाइ कार्य गर्दै आएको छ। तर पनि अपेक्षाकृत रूपमा नगर सफा हुन सकेको छैन। उहाँले नगरवासीहरू आफै पनि सरसफाइमा जागरुक हुनुपर्ने आवश्यकता औल्याउनु भयो।

सरसफाइ कार्यक्रम विहान ९ बजेसम्म जारी थियो। कार्यक्रमको अन्त्यमा परिसरमै संक्षिप्त सभा भयो। सभामा नगरपालिकाका प्रमुख सुनिल प्रजापतिले भक्तपुरलाई शिक्षा,

नगरपालिकाको आमन्त्रणलाई स्वीकार गरी सरसफाइ कार्यमा सहभागी हुने सबैप्रति आभार व्यक्त गर्नुभयो । त्यस्तै भनपा ८ नं. वडाका अध्यक्ष महेन्द्र खायमलीले नगरपालिकाले गर्दै आएका गतिविधिहरूबारे चर्चा गर्नुभयो ।

नगर प्रमुखले कार्यक्रम सकिएको जानकारी दिए लगत्तै सबैजना सफाइ सामग्रीहरूको सुरक्षित व्यवस्थापनमा खटिए । सहभागीहरूको अनुशासन र कार्यप्रतिको जिम्मेवारी ईर्ष्या गर्न लायकको देखिन्थ्यो । तर जाँदाजाँदै एउटा नमिठो दृष्य देख्दा भने नाक खुम्च्याउन करै लाग्यो । गाडीले फोहर संकलन गर्दै थियो, तथापि केही ठाउँमा संकलनका लागि थुपारिएको फोहरको डंगुरमा आगो लगाइएको देखियो । डंगुरमा

स्वास्थ्य, सरसफाइमा मात्र नभई विकास निर्माणमा स्थानीय जनसहभागिता बढाउने मोडेलमा पनि देशकै नमूनाबनाउने प्रयास भइरहेको बताउनुभयो ।

उहाँले नगरपालिका सारा नगरवासीहरूको साभ्ना संस्था र नजिकको सरकार भएको हुँदा नगरवासीहरूका दैनन्दिनी समस्या समाधानसँगै विकास निर्माण कार्यलाई तिब्रता दिन जनप्रतिनिधिहरू रातदिन लागिपरेको उल्लेख गर्नुभयो । नगरवासीहरूको साथ र सहयोगले भक्तपुरलाई आगामी पाँच वर्षमा देशकै सफा, सुन्दर, सुरक्षित र सबैका लागि आकर्षक गन्तव्य स्थल बनाउन सकिने विश्वास पनि उहाँले व्यक्त गर्नुभयो ।

भक्तपुर नपा ९ नं वडाका अध्यक्ष एवं वातावरण तथा पर्यटन समितिका संयोजक रविन्द्र ज्याख्वले

कुहिने फोहर पनि थिए, प्लाष्टिक र रबरका टुक्राहरू पनि

थिए । फोहर नजलाइएको भए वेश हुन्थ्यो । सरसफाइ गरेर वातावरण स्वच्छ राख्ने अभियान चलाउँदै गर्दा आगो लगाएर उल्टै प्रदुषण पो गरियो कि ? यतातर्फ नगरपालिका र सम्बन्धित क्षेत्रको ध्यान जानुपर्ने होइन र ? अस्तु ।

- कमल के.

**सफाइ अरुको लागि होइन
हामी आफ्नै लागि हो ।**

भक्तपुर नगरपालिकाले अनियमित निर्माण भत्कायो

भक्तपुर नगरपालिका वडा नं ५ साकोथामा ऐतिहासिक साफुढुक्को लागि निर्माण रोक्का राखी राखेको स्थानमा सुजेन्द्र नागाले कि.नं. १०४३ क्षे.फ. ०-०-१-३ को जग्गामा नगरपालिकाको स्वीकृति विना घर निर्माण गरेकोमा वडा निरीक्षकले पटक पटक निर्माण नगर्न अनुरोध गर्दा पनि जबरजस्ती घर बनाउँदै गरेकोले पुस २३ गते बिहान वडानिरीक्षकहरू र हेल्परहरू गई अनियमित निर्माण भत्काएको छ। त्यस्तै वडा नं ५ दोगनमा विजेन्द्र भेलेले ढुंगा छपाइ गरेको बाटोको पानीपास छोप्ने गरी पेटी बनाएको समेत भत्काएको छ।

भक्तपुर नगरपालिकाले मापदण्डलाई कडाइका साथ पालना गराउने नीति लिएको छ। 'पुर्खाले सिर्जेको सम्पत्ति, हाम्रो कला र संस्कृति' भन्ने मूल नारालाई अगाडि बढाइरहेको नगरपालिकाले नगरको स्वरूप जनप्रतिनिधिविहीनसँगै विग्रन लागेको हुँदा अहिले विग्रन नदिने अठोटका साथ मापदण्डमा पर्ने गरी निर्माण गरेको, विना स्वीकृति निर्माण गरेको, नक्सापासभन्दा अदल बदल गरी निर्माण गरेकोलाई तत्काल कारवाही गर्ने

नगरपालिकाले नीति लिएको छ।

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा ३९(४)/(५) बमोजिम पेश भएको प्रतिवेदनअनुसार कसैले यस दफाबमोजिम अनुमति नलिई वा सार्वजनिक जग्गा, बाटो, मन्दिर, चोक, ढल, नाला र पोखरी आदि मिची भवन निर्माण गरेको वा गरिरहेको ठहरेमा प्रमुखले सो भवन वा त्यसको कुनै भाग भत्काउने आदेश दिनुपर्नेछ भन्ने किटानी कानुनी व्यवस्था भएको र उपदफा (२) बमोजिम पेश भएको प्रतिवेदनअनुसार कसैले यसै बमोजिम पास भएको नक्सामा प्रमुखको स्वीकृति वेगर हेरफेर गरी भवन निर्माण गरेको वा गरिरहेको ठहरेमा प्रमुखले पाँच लाख रुपैयासम्म जरिवाना गर्न वा सो भवन वा त्यसको कुनै भाग भत्काउने आदेश दिन सक्नेछ भन्ने रहेको हुँदा कानूनमा मापदण्डमा परेको निर्माण भत्काउनै पर्ने व्यवस्था भए अनुसार वडा निरीक्षकहरू गई भत्काएको र नगरवासीहरूले कुनै पनि निर्माण गर्न नगरपालिकामा स्वीकृति लिई मात्र निर्माण गर्न नगरपालिकाले अनुरोध समेत गरेको छ।

भक्तपुर नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

ब्यासी, भक्तपुर-२

जग्गावाला र मोहीबीच जग्गा बाँडफाँडको लागि निवेदन पेश गर्ने म्यादसम्बन्धी सूचना

उपरोक्त सम्बन्धमा नेपाल राजपत्र भाग ५ खण्ड ६६ सङ्ख्या २२ मिति २०७३।०५।०६ को भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालयको सूचना नं. १ र सूचना नं. २ मा 'नेपाल सरकारले भूमिसम्बन्धी ऐन, २०२१ को दफा २६ (घ) १ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी मोही लागेको जग्गा जग्गावाला र मोहीले बाँडफाँड गरी लिन निवेदन दिने म्याद यो सूचना प्रकाशित भएको मितिले १ (एक) वर्षसम्म तोकेको छ र दफा २६ (घ) ३ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी मोही लागेको जग्गा जग्गावाला र मोहीबीच बाँडफाँड गर्ने कारवाही टुङ्गो लगाइसक्नुपर्ने अवधि यो सूचना प्रकाशित भएको मितिले २ (दुई) वर्षसम्म तोकेको छ' भनी सूचना प्रकाशित भएको थियो।

पुनः नेपाल राजपत्र भाग ५ खण्ड ६७ सङ्ख्या ३८ मिति २०७४।०७।२४ को सूचनानुसार मोही लागेको जग्गा जग्गावाला र मोहीले बाँडफाँड गरी लिन निवेदन दिने म्याद मिति २०७५।०५।०४ सम्म र जग्गा बाँडफाँडको कारवाही टुङ्गो लगाइसक्नुपर्ने अवधि मिति २०७६ भाद्र ४ सम्म भएकोले **यस कार्यालयको क्षेत्रअन्तर्गतका मोही र जग्गाघनीहरूलाई जग्गा बाँडफाँडको लागि यस कार्यालयमा निवेदन दर्ता गर्न सम्बन्धित सबैको जानकारीको लागि यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ।**

“Creation of predecessors — Our art and culture”

hugfy dIGb/ kl/; /sf]; /; knf0

भक्तपुर नगरपालिकाले पाक्षिक रूपमा गर्दै आएको नियमित सरसफाइ कार्यक्रम अन्तर्गत माघ २ गते त्रिपुरासुन्दरीस्थित ऐतिहासिक जगनाथ मन्दिर परिसर सरसफाइ गर्‍यो ।

देश र विश्वकै सम्पत्ति हुने चर्चा गर्दै भक्तपुरवासीहरूको आर्थिक र सामाजिक जीवनस्तर उठ्नुमा सम्पदा संरक्षणकार्यले महत्त्वपूर्ण भूमिका खेलेको प्रष्ट पार्नुभयो ।

वातावरण समितिका संयोजक एवं भक्तपुर नपा ९

जगनाथ मन्दिर परिसर सरसफाइ कार्यक्रममा प्रमुख प्रजापतिलागायत

नं. वडाका अध्यक्ष रविन्द्र ज्याख्वले स्थानीय जनतासँग जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरूले हरेक महिनाको १ र १५ गते सरसफाइ गर्ने नियमित जिम्मेवारी बहन गर्दै आएको बताउनुभयो । उहाँले आफ्नो क्षेत्र सफा गर्न कुनै चाड वा विशेष अवसर कुनै नपर्ने उल्लेख गर्दै सरसफाइले सभ्यताको परिचय दिने बताउनुभयो ।

भक्तपुर नपा ७ नं. वडाका अध्यक्ष उकेश कवाले युद्ध वा प्राकृतिक प्रकोपका कारण हाम्रा सम्पदाहरू नष्ट भएको चर्चा गर्दै ती सम्पदालाई जस्ताको तस्तै पुनः निर्माण गर्न सके नयाँ पुस्ताको सम्पत्ति बन्ने बताउनुभयो ।

भक्तपुर नपा ५ नं. वडाका अध्यक्ष प्रेमगोपाल कर्माचार्यले सरसफाइ अभियानमा सहयोग गर्ने सबै जनप्रतिनिधि, कर्मचारी र

नगरपालिकाका प्रमुख सुनिल प्रजापतिको नेतृत्वमा

स्थानीय जनतालाई धन्यवाद ज्ञापन गर्नुभयो ।

जनप्रतिनिधिहरू, कर्मचारीहरू एवं स्थानीय जनताको सहभागितामा विहान उक्त क्षेत्रमा भार उखेल्ने, भग्नावशेष व्यवस्थित गर्ने तथा सरसफाइ गर्ने कार्य भयो । जगनाथ मन्दिर परिसरसँगै अरनिको सभाभवन वरिपरि, त्रिपुरासुन्दरी मन्दिर र सँगैको ढुंगेधारा पनि सफा गरिएको थियो ।

सरसफाइपछि आयोजित सभामा प्रमुख प्रजापतिले नगरपालिकाले ऐतिहासिक एवं साँस्कृतिक सम्पदास्थललाई पुरानै शैलीमा निर्माण गर्ने क्रममा ऐतिहासिक बसन्तपुर दरबार क्षेत्र, ९९ चोक र जगनाथ क्षेत्रको पुरातात्विक अध्ययन भइरहेको जानकारी दिनुभयो । उहाँले सम्पदा कुनै व्यक्ति विशेषको भन्दा समाज,

ऐतिहासिक जगनाथ मन्दिर परिसर सरसफाइ कार्यक्रममा बोल्नुहुँदै प्रजापति

भक्तपुर नगरलाई सधैं सफा-सुगर्घर राख्नु हामी सबै असल नगरवासीको कर्तव्य हो ।

“Creation of predecessors — Our art and culture”

भक्तपुर नगरपालिकाको बैठक निर्णय

भक्तपुर नगरपालिकाका प्रमुख सुनिल प्रजापतिको अध्यक्षतामा भक्तपुर नगर कार्यपालिकाको बोर्ड बैठक भक्तपुर नपा वडा नं. २ स्थित ब्यासीमा विभिन्न मितिमा बसी लिइएका निर्णय जानकारीको लागि दिइएको छ।

मिति २०७४ पौष १८ गते, बुधबार

उपस्थिति

१. प्रमुख श्री सुनिल प्रजापति	उपस्थित
२. उपप्रमुख श्री रजनी जोशी	ऐ
३. वडाध्यक्ष श्री श्यामकृष्ण खत्री	ऐ
४. वडाध्यक्ष श्री हरिप्रसाद बासुकला	ऐ
५. वडाध्यक्ष श्री राजकृष्ण गोरा	ऐ
६. वडाध्यक्ष श्री कुमार चवाल	ऐ
७. वडाध्यक्ष श्री प्रेमगोपाल कर्माचार्य	ऐ
८. वडाध्यक्ष श्री हरिराम सुवाल	ऐ
९. वडाध्यक्ष श्री उकेश कवां	ऐ
१०. वडाध्यक्ष श्री महेन्द्र खायमली	ऐ
११. वडाध्यक्ष श्री रविन्द्र ज्याख्व	ऐ
१२. वडाध्यक्ष श्री लक्ष्मीप्रसाद ह्यौमिखा	ऐ
१३. नगर कार्यपालिका सदस्य श्री रोशनमैया सुवाल	ऐ
१४. नगर कार्यपालिका सदस्य श्री छोरीमैया सुजखु (प्रजापति)	ऐ
१५. नगर कार्यपालिका सदस्य श्री सुनिता प्रजापति (अवाल)	ऐ
१६. नगर कार्यपालिका सदस्य श्री सरिना घोला	ऐ
१७. नगर कार्यपालिका सदस्य श्री कृष्णलक्ष्मी दुवाल	ऐ
१८. सदस्य सचिव श्री रोहितराज पोखरेल	ऐ

निर्णयहरू

दोस्रो नगर सभा

स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ को दफा १९ (१) बमोजिम यस नगरपालिकाको दोस्रो नगर सभाको बैठक यही मिति २०७४ माघ ३ र ४ गते भक्तपुर न.पा. सभा कक्षमा बस्ने निर्णय गरियो।

जग्गा खरिद

यस न.पा.को वडा नं. ३ को वडा समितिको कार्यालय भवन निर्माणको लागि उपयुक्त स्थानमा जग्गा खरिद गर्न आवश्यक प्रक्रिया अगाडि बढाउने निर्णय गरियो।

अन्तर नगर मेयर कप भलिबल

भक्तपुर नगरपालिकाको आयोजनामा अन्तर नगर

मेयर कप भलिबल खेलकुद प्रतियोगिता मिति २०७४ फागुन ३ गतेदेखि संचालन गर्ने निर्णय गरियो।

कर्मचारी व्यवस्थापन

कर्मचारी व्यवस्थापनबारे छलफल हुँदा देहाय अनुसार गर्ने :

क. महिला विकास कार्यालयको च.नं. ३६४ मिति २०७४।४।३ गतेको प्राप्त पत्रानुसार यस न.पा.मा कामकाजको लागि खटाइएका तपसिल बमोजिमका कर्मचारीहरू आफ्नै कार्यालयमै हाजिर गरी कामकाज गरी आएकोमा मिति २०७४।१०।२ गतेदेखि नगरपालिका कार्यालयमा हाजिर गराई तोकिएको कार्य गराउने निर्णय गरियो।

तपसिल

१. महिला विकास निरीक्षक श्री शान्तादेवी पन्थ
२. सहायक महिला विकास निरीक्षक श्री शान्ति के.सी.
- ख. शिक्षा शाखाको लागि एक जना कम्प्युटर अप्रेटर र एक जना का.स. सेवा करारमा लिने।
- ग. देको, मिवा, इतापाके र तुमचो जग्गा एकीकरण आयोजनाको लागि आवश्यक कर्मचारीहरू करार सेवामा लिने।
- घ. कर्मचारीहरूको आन्तरिक मिलानको लागि वडाध्यक्षहरू रविन्द्र ज्याख्व, वडा अध्यक्ष उकेश कवां, वडा अध्यक्ष हरिप्रसाद बासुकला, वडा अध्यक्ष राजकृष्ण गोरा र कार्यकारी अधिकृतलाई जिम्मा दिने।

कार्य विधि तयार गर्ने

यस न.पा.को वडा नं. १ देखि १० सम्मको वडास्तरीय योजना संचालन तथा खर्च सम्बन्धी कार्यविधि तयार गर्न निर्माण समितिलाई जिम्मा दिने निर्णय गरियो।

मिति २०७४ पौष २० गते बिहीवार

बक्सिङ प्रतियोगितामा सहभागी

नेपाल बक्सिङ संघको आयोजनामा भ्नापा जिल्ला बक्सिङ संघको संयोजकत्वमा राष्ट्रिय खेलकुद परिषद् च्याम्पीयनसिप - २०७४ अन्तर्गत यही २०७४।१।२२ गतेदेखि २६ गतेसम्म बिर्तामोड भ्नापामा हुने २७ औं पुरुष तथा ८ औं महिला राष्ट्रिय खुल्ला बक्सिङ प्रतियोगितामा यस भक्तपुर नगरपालिकाबाट तपसिल अनुसारको खेलाडी, अफिसियल सहभागी गराउने निर्णय गरियो :

तपसिल

१. शर्मिला लामा - ४८ के.जी. (महिला)
२. अस्मिता दुवाल - ५१ के.जी. (महिला)
३. निता गोसाई - ५४ के.जी. (महिला)
४. प्रकाशकुमार विष्ट - ५६ के.जी. (पुरुष)
५. सह ब्यान्जु - ६४ के.जी. (महिला)
६. टिम कोच - केदार तुईतुई
७. टिम व्यवस्थापक- हरिप्रसाद बासुकला (वडाध्यक्ष)

उपभोक्ता समिति अनुमोदन

उपभोक्ता समिति र अनुगमन तथा निरीक्षण समिति अनुमोदन सम्बन्धमा छलफल हुँदा देहायअनुसार उपभोक्ता समिति गठन भई आएको अनुमोदन गर्ने निर्णय गरियो :

क. योजनाको नाम : भक्तपुर न.पा.वडा नं. १ स्थित भक्तपुर अस्पतालदेखि ठिमी बस स्टेशनसम्मको पिच बाटो मर्मत कार्य **पदाधिकारीहरूको नाम :**

१. अध्यक्ष : श्री वीरेन्द्र खर्बुजा
२. सचिव : श्री उर्मिला फांजु
३. कोषाध्यक्ष : श्री शुभरत्न बुद्धाचार्य
४. सदस्य : श्री सरिता श्रेष्ठ
५. सदस्य : श्री निर्मला फांजु
६. सदस्य : मिनीबस सेवा समिति प्र.श्री दिनेश प्रधान
७. सदस्य : म.ठि. मिनिबस सेवा सद्भाव समिति प्र.श्री बाबुकाजी छुजु

अनुगमन तथा सहीजकरण समिति

१. संयोजक : श्री लक्ष्मीभक्त खत्री
२. सदस्य : श्री सन्तमान दिवाकर
३. सदस्य : श्री चन्द्रबहादुर फांजु
४. सदस्य : श्री कान्छी रोजाल
५. सदस्य : श्री सुशिला शाही

ख. योजनाको नाम : भक्तपुर न.पा.वडा नं. २ स्थित न पुखु चौतारा निर्माण कार्य **पदाधिकारीहरूको नाम:**

१. अध्यक्ष : श्री गणेशभक्त खर्बुजा
२. उपाध्यक्ष : श्री कृष्णागोविन्द मातां
३. सचिव : श्रीमती कमलेश्वरी खर्बुजा
४. कोषाध्यक्ष : श्री सुमित्रा मातां
५. सदस्य : श्री सुन्दर दुवाल

अनुगमन समिति

१. संयोजक : श्री श्यामसुन्दर मातां
२. सदस्य : श्री तुल्सीलक्ष्मी दुमरु
३. सदस्य : श्री पुण्यराम देशमरु
४. सदस्य : श्री पुण्यराम स्वंगमिखा

५. सदस्य : सुश्री मन्दिरा लागे

ग. योजनाको नाम : भक्तपुर न.पा.वडा नं. ४ स्थित बोलाछेंदेखि राम मन्दिरसम्मको बाटोमा कार्य **पदाधिकारीहरूको नाम :**

१. अध्यक्ष : श्री समिर प्रजापति
२. सचिव : श्री रन्जना अवाल
३. कोषाध्यक्ष : श्री रामप्रसाद प्रजापति
४. सदस्य : श्री उद्धव प्रजापति
५. सदस्य : श्री गौरव प्रजापति
६. सदस्य : श्री लक्ष्मीकेशरी प्रजापति
७. सदस्य : श्री रजु प्रजापति

अनुगमन समिति

१. संयोजक : श्री रामबहादुर प्रजापति
२. सदस्य : श्री न्हुराम भेले
३. सदस्य : श्री मनोहर नापित
४. सदस्य : श्री जनार्दन प्रजापति
५. सदस्य : श्री हरिगोविन्द प्रजापति

घ. योजनाको नाम: भक्तपुर न.पा.वडा नं. ६ स्थित चोछें पाटी पुनःनिर्माण कार्य **पदाधिकारीहरूको नाम:**

१. अध्यक्ष : श्री तुल्सीनारायण दुवाल
२. सचिव : श्री कृष्णाप्रसाद अवाल
३. कोषाध्यक्ष : श्री सन्ध्या बानियां (सुवाल)
४. सदस्य : श्री पुण्यश्वरी कैटी
५. सदस्य : श्री रमिता दिस्ती
६. सदस्य : श्री राम सुवाल
७. सदस्य : श्री ध्रुवनारायण सुवाल
८. सदस्य : श्री रत्नप्रसाद सुवाल
९. सदस्य : श्री कृष्णाहरि खोटेजा

अनुगमन समिति

१. संयोजक : श्री पुण्यराम सुवाल
२. सदस्य : श्री सीतादेवी नेपाली
३. सदस्य : श्री समिर नापित
४. सदस्य : श्री विष्णुकेशरी सुवाल
५. सदस्य : श्री कृष्णाप्रसाद श्रेष्ठ

ङ. योजनाको नाम : भक्तपुर न.पा.वडा नं. ६ स्थित बखंमला टोलस्थित संला पाटी छाना मर्मत कार्य

पदाधिकारीहरूको नाम :

१. अध्यक्ष : श्री महन्त कोजु
२. सचिव : श्री ईन्द्रबहादुर सुवाल
३. कोषाध्यक्ष : श्री निशा सुवाल
४. सदस्य : श्री लक्ष्मीप्रसाद कोजु

५. सदस्य : श्री सरस्वती अवाल
अनुगमन तथा निरीक्षण समिति
 १. संयोजक : श्री कृष्णमान खोतेजा
 २. सदस्य : श्री विवेक अवाल
 ३. सदस्य : श्री सरु मलेकार
 ४. सदस्य : श्री कृष्णवेटी अवाल
 ५. सदस्य : श्री कर्णबहादुर अवाल

च. योजनाको नाम : भक्तपुर न.पा.वडा नं. ६
 स्थित लालाछें गणेश छोछेंको छाना मर्मत कार्य
पदाधिकारीहरूको नाम :

१. अध्यक्ष : श्री राम त्यात
 २. सचिव : श्री लक्ष्मीकेशरी त्यात
 ३. कोषाध्यक्ष : श्री कृष्णगोपाल दुवाल
 ४. सदस्य : श्री कृष्णलक्ष्मी त्यात
 ५. सदस्य : श्री आसुराम त्यात
 ६. सदस्य : श्री नारायणभक्त त्यात
 ७. सदस्य : श्री रोशनी त्यात

अनुगमन तथा निरीक्षण समिति

१. संयोजक : श्री राजेन्द्र राम सैजु
 २. सदस्य : श्री सानु कान्छी दुवाल
 ३. सदस्य : श्री लक्ष्मीकेशरी कुसाथा
 ४. सदस्य : श्री पूर्णबहादुर दुवाल
 ५. सदस्य : श्री न्हुछेबहादुर त्यात

छ. योजनाको नाम : भक्तपुर न.पा.वडा नं. ६
 स्थित चोछें ल्हों फल्चा गल्ली बाटोमा ईटा छपाइ कार्य
पदाधिकारीहरूको नाम :

१. अध्यक्ष : श्री कृष्णगोविन्द सुवाल
 २. सचिव : श्री कृष्णगोपाल राजचल
 ३. कोषाध्यक्ष : श्री पंचमाया सुवाल
 ४. सदस्य : श्री कृष्णभक्त सुवाल
 ५. सदस्य : श्री मंगलमाया सुवाल

अनुगमन समिति

१. संयोजक : श्री लक्ष्मीप्रसाद सुवाल
 २. सदस्य : श्री विश्वराम सुवाल
 ३. सदस्य : श्री भक्तबहादुर सुवाल
 ४. सदस्य : श्री लक्ष्मीकेशरी सुवाल
 ५. सदस्य : श्री लक्ष्मीश्वरी सुवाल

ज. योजनाको नाम: भक्तपुर न.पा. वडा नं. ८
 स्थित महेश्वरी घाट सुधार कार्य **पदाधिकारीहरूको नाम:**

१. अध्यक्ष : श्री तुल्सीराम खायमली
 २. सचिव : श्री रामेश्वर सांयजु

३. कोषाध्यक्ष : श्री सुमित्रा पोतामाहां
 ४. सदस्य : श्री जितेन्द्र खायमली
 ५. सदस्य : श्री पंचमाया दुवाल
 ६. सदस्य : श्री सर्मिला गाईजु
 ७. सदस्य : श्री कृष्णगोपाल खायमली
 ८. सदस्य : श्री शिवभक्त गाईजु
 ९. सदस्य : श्री सरिता ख्याजु

अनुगमन समिति

१. संयोजक : श्री लक्ष्मण फेलु
 २. सदस्य : श्री पुण्यराम दुवाल
 ३. सदस्य : श्री पुण्यराम त्योछिन
 ४. सदस्य : श्री राजेश्वरी प्रजापति
 ५. सदस्य : श्री रामलक्ष्मी खायमली

झ. योजनाको नाम : भक्तपुर न.पा. वडा नं.
 ८ स्थित मचो भैरवको उत्तरतर्फको पाटी पुनः निर्माण गर्ने
 कार्य **पदाधिकारीहरूको नाम:**

१. अध्यक्ष : श्री ईश्वरी गाईजु
 २. सचिव : श्री रत्नेश्वरी चवाल
 ३. कोषाध्यक्ष : श्री बाबुकाजी गाईजु
 ४. सदस्य : श्री पंचमाया दुवाल
 ५. सदस्य : श्री रश्मिला गाईजु
 ६. सदस्य : श्री सिंगवीर गाईजु
 ७. सदस्य : श्री कृष्णराम गणेश
 ८. सदस्य : श्री कृष्णकुमार कोजु
 ९. सदस्य : श्री लक्ष्मीभक्त गाईजु

अनुगमन समिति

१. संयोजक : श्री कृष्णप्रसाद कोजु
 २. सदस्य : श्री विजेश छुस्याबाग
 ३. सदस्य : श्री पुण्यराम गोसाई
 ४. सदस्य : श्री सूर्यलक्ष्मी कोजु
 ५. सदस्य : श्री राजेश्वरी खायमली

ञ. योजनाको नाम : भक्तपुर न.पा. वडा नं.
 ९ स्थित दत्तात्रय स्क्वायरमा ढुंगा छपाइ कार्य
पदाधिकारीहरूको नाम :

१. अध्यक्ष : श्री श्यामकृष्ण लवजु
 २. सचिव : श्री कृष्णश्वरी दुवाल (मानन्धर)
 ३. कोषाध्यक्ष : श्री नातीभाई हयोम्बा
 ४. सदस्य : श्री चण्डेश्वरी सांगामी
 ५. सदस्य : श्री सुलोचना छ्वाजु (लवजु)
 ६. सदस्य : श्री कृष्णभाई ज्याख्वा
 ७. सदस्य : श्री पंचलाल लाछिमस्यु

८. सदस्य : श्री इन्द्रबहादुर प्याथ

९. सदस्य : श्री सुनिल जंगम

अनुगमन समिति

१. संयोजक : श्री चन्द्रबहादुर ज्याख्व

२. सदस्य : श्री केदार बनेपाली

३. सदस्य : श्री गंगानन्द बनेपाली

४. सदस्य : श्री तीर्थनारायण प्रजापति

५. सदस्य : श्री विकास जंगम

ट. योजनाको नाम : भक्तपुर न.पा. वडा नं. ४

मंगल तीर्थ स्थित शिशु स्याहारको छाना मर्मत कार्य

पदाधिकारीहरूको नाम :

१. अध्यक्ष : श्री रामकृष्ण मुलगुठी

२. सचिव : श्री पृथ्वीकुमार प्रजापति

३. कोषाध्यक्ष : श्री रेस्मि हालेयोजोशी

४. सदस्य : श्री सत्यबहादुर कपाली

५. सदस्य : श्री प्राणमाया खाताखो

६. सदस्य : श्री विष्णुमाया प्रजापति

७. सदस्य : श्री कान्छा बमनु

अनुगमन समिति

१. संयोजक : श्री रामसुन्दर खाताखो

२. सदस्य : श्री सुन्दर मानन्धर

३. सदस्य : श्री ईश्वरी जाकिबन्जार

ठ. योजनाको नाम : भक्तपुर न.पा. वडा नं. ४

माकचो गणेश मन्दिरको छाना मर्मत कार्य

पदाधिकारीहरूको

नाम:

१. अध्यक्ष : श्री शेरबहादुर बागजु

२. सचिव : श्री कान्छी शाही

३. कोषाध्यक्ष : श्री कान्छी दुवाल

४. सदस्य : श्री ईश्वरीमाया स्यामाजु

५. सदस्य : श्री राज्यश्वरी ठिमी

६. सदस्य : श्री कृष्णराम बोहजु

७. सदस्य : श्री साहिला कर्माचार्य

अनुगमन समिति

१. संयोजक : श्री पृथ्वीकुमार प्रजापति

२. सदस्य : श्री पुण्यराम ठिमी

३. सदस्य : श्री रत्नमाया सैजु

विविध

विविध विषयमा छलफल हुँदा निम्नानुसार गर्ने निर्णय गरियो :

अरनिको सभा भवन बनाउने

क. शहरी विकास तथा भवन निर्माण विभाग अन्तर्गत 'एक शहर एक पहिचान' कार्यक्रम अन्तर्गत पूर्वाधार विकास कार्यक्रम पहिचान गरी विस्तृत इन्जिनियरिङ डिजाइन तयार गर्ने कार्यको लागि विभाग र श्री Clean Development Pvt. Ltd बीच सम्झौता भई कार्य अगाडि बढेको हुँदा सम्झौताअनुसारको नगरको सांस्कृतिक पहिचान भल्कने गरी भक्तपुर न.पा. वडा नं. ६ स्थित देकोचामा अरनिको सभा भवन बनाउने निर्णय गरियो ।

ख. पेशकी फछ्यौट सम्वन्धमा छलफल हुँदा निम्नानुसार गर्ने निर्णय गरियो :

सि. नं.	योजना	वडा नं.	ल.ई.	मूल्यांकन	खूद खर्च	पेशकी	भुक्तानी भइसकेको	भुक्तानी दिनुपर्ने	कैफियत
१	सूर्यमढी पाटी पुनःनिर्माण कार्य	९	१,८४६,९८५।८२	१,०५६,१०१।६२	७७९,२२७।१५	२००,०००।००		५७९,२२७।१५	आंशिक पेशकी फछ्यौट
२	भ न पा कार्यालय परिसरमा कम्पाउण्ड वाल तथा फलामे बार निर्माण कार्य	२	५,६६५,०४८।००	५,४७०,१२३।००	४,७८२,५४३।०१		४,०१९,८९७।२९	७६२,६४५।७२	

ग. म्याद थप गर्ने सम्वन्धमा छलफल हुँदा निम्नानुसार गर्ने निर्णय गरियो :

सि.नं.	योजना	वडा नं.	सम्पन्न गर्नु पर्ने	म्याद थपको माग				
१	सूर्यमढी पाटी पुनः निर्माण कार्य	९	२०७४ आषाढ मसान्त	२०७४ पुस मसान्त				

घ. ल.ई. सम्बन्धमा छलफल हुँदा निम्नानुसार गर्ने निर्णय गरियो :

आ.व. ०७४।७५ मा नपा/वडास्तरीय योजनाहरूको विवरण

निर्माण समितिबाट स्वीकृत

सि.नं.	योजनाको नाम	वडा नं.	ल.ई. रकम	रिभाइज ल.ई. रकम	कैफियत
क	वडा स्तरीय योजनाहरू				
१	गरूड कुण्डमा रहेको महादेव मन्दिर पुनः निर्माण कार्य	७	११७२७९८		वडा बजेट
ख	नगर स्तरीय योजनाहरू				
१	न.पा. भवनभित्र इजलास निर्माण कार्य	२	८८८,२०४।००	७४१,९८९।२९	नपा बजेट
२	भगवतीस्थान सार्वजनिक शौचालय मर्मत कार्य	५	९७८,५१३।३३		नपा बजेट
३	विद्युत प्राधिकरणको उत्तरतर्फ रहेको शौचालय मर्मत कार्य	१	७४७,१९४।५६		नपा बजेट

भुक्तानी

क. मिति २०७४।७।९,२३ र २४ गते, मिति २०७४।९।१० गते यस कार्यालयबाट खेलकुद र अन्तर नगर विद्यालय स्तरीय खेलकुद प्रतियोगिता उद्घाटन, महिला पाठेघर कार्यक्रम, बजार फोहोर व्यवस्थापन सम्बन्धी छलफल र भूकम्पका भग्नावशेष हटाउन सामग्री वितरण कार्यक्रम गर्दा साउण्ड सिष्टम भाडा रु.८५,६५४।- भुक्तानी दिने निर्णय गरियो ।

ख. जनस्वास्थ्य केन्द्रबाट स्वयंसेवक खटाई कार्तिक १६ र १७ गते भिटामिन 'ए' ख्वाउने कार्यमा प्रतिदिन रु.२००।- का दरले पारवहन रु.७२,०००।- खर्च दिने निर्णय गरियो ।

समिति निर्णय अनुमोदन

छ. विभिन्न समितिको देहाय बमोजिमको निर्णयहरू अनुमोदन गर्ने निर्णय गरियो :

नगर शिक्षा समिति :

मिति २०७४।९।११ गते बसेको नगर शिक्षा समितिको निम्न निर्णयहरू अनुमोदन गर्ने निर्णय गरियो :

क. शैक्षिक सत्र २०७४ मा (कक्षा ८) आधारभूत तह परीक्षा संचालन एवं व्यवस्थापन गर्नका लागि निम्नानुसारका पदाधिकारीहरू रहेको 'आधारभूत तह परीक्षा संचालन एवं व्यवस्थापन समिति' गठन गर्ने निर्णय गरियो ।

१. संयोजक : श्री प्रेमगोपाल कर्माचार्य, वडाध्यक्ष
२. सदस्य : श्री अम्बिका न्याईच्याई, प्रतिनिधि, संयुक्त परीक्षा समिति
३. सदस्य : श्री तुल्सीराम ग्वाछा, प्रतिनिधि, प्रा.वि., नि.मा.वि. परीक्षा समिति

४. सदस्य : श्री गंगाधर हाडा, प्रतिनिधि, सामूहिक परीक्षा समिति

५. सदस्य : श्री कृष्णाराम त्वानावासु, प्रतिनिधि, संस्थागत विद्यालय संघ

६. सदस्य : श्री रमेशचन्द्र श्रेष्ठ, प्रतिनिधि, निजी तथा आवासीय विद्यालय संघ

७. सदस्य : श्री पुण्यराम कवां, प्रतिनिधि, राष्ट्रिय तथा आवासीय विद्यालय संघ

८. सदस्य सचिव : श्री रुद्र शर्मा, वि.नि.

ख. नेपाल बैंक लिमिटेड, कमलविनायक शाखा कार्यालयमा परीक्षा समितिका संयोजक, सदस्य सचिव तथा नगरपालिका कार्यालयका लेखा अधिकृतको संयुक्त दस्तखतबाट परीक्षा समितिको बैंक खाता खोल्ने र संचालन गर्ने निर्णय गरियो ।

ग. परीक्षा समितिका पदाधिकारीहरूलाई भक्तपुर नगरपालिकाद्वारा निर्धारित शपथ ग्रहण ढांचामा नगर प्रमुखज्यूबाट शपथ ग्रहण पौष १२ गते, ३ बजे गराउने निर्णय गरियो ।

घ. परीक्षा समितिको पहिलो बैठकबाट समयसीमा तथा अनुमानित बजेटसहितको कार्य योजना निर्माण गरी नगर शिक्षा समिति समक्ष स्वीकृतिका लागि पेश गर्न निर्देशन दिने निर्णय गरियो ।

मिति २०७४।९।२४ गते बसेको नगर शिक्षा समितिको निम्न निर्णयहरू अनुमोदन गर्ने निर्णय गरियो :

१. परीक्षा समितिको मिति २०७४ पौष १२ र पौष १७ गतेको बैठकहरूका निर्णय अनुमोदनको लागि यस समितिमा पेश भएकोमा निम्नानुसार हुने गरी निर्णय गरियो :

परीक्षा संचालन कार्यतालिका

क्र.सं.	मिति	विषय	समय
१	२०७४ चैत्र ४ गते	अंग्रेजी	१:००-४:०० सम्म
२	२०७४ चैत्र ५ गते	नेपाली	"
३	२०७४ चैत्र ७ गते	विज्ञान तथा वातावरण	"
४	२०७४ चैत्र ८ गते	पेशा, व्यवसाय प्रविधि	"
५	२०७४ चैत्र ९ गते	सामाजिक अध्ययन तथा जनसङ्ख्या शिक्षा	"
६	२०७४ चैत्र १२ गते	गणित	"
७	२०७४ चैत्र १३ गते	स्वास्थ्य तथा शारीरिक / नैतिक शिक्षा	"
८	२०७४ चैत्र १४ गते	स्थानीय विषय/मातृभाषा वा अन्य	"

२. कक्षा ८ को प्रयोगात्मक परीक्षा तथा मातृभाषा वा स्थानीय विषय वा संस्कृत वा अन्य विषयको परीक्षा सम्बन्धित विद्यालयमा नै संचालन गर्ने र प्राप्ताङ्क माग गर्ने ।

३. आधारभूत तहको अन्तिम परीक्षा संचालनका लागि सामुदायिक विद्यालयका लागि प्रति विद्यार्थी रु.३५०/- र संस्थागत विद्यालयका लागि प्रति विद्यार्थी रु.४५०/- का दरले परीक्षा शुल्क परीक्षा समितिले उठाउने ।

४. भक्तपुर नगरपालिकास्थित श्री राजर्षि गुरुकुल तथा श्री कम्युनिकेटिभ ईङ्गलिस सेकेन्डरी स्कूलबाट प्राप्त निवेदनअनुसार विद्यालय गाभ्ने प्रक्रियाका लागि दाबी विरोधका लागि १५ दिने सार्वजनिक सूचना प्रकाशन गर्ने ।

५. तारा मा.वि. भक्तपुरबाट प्राप्त निवेदनअनुसार शिक्षक नियुक्ति समर्थन र अभिलेखीकरण गर्ने ।

६. चण्डेश्वरी आधारभूत विद्यालयबाट प्राप्त निवेदनअनुसार शिक्षक नियुक्तिका लागि सहमति दिने निर्णय गरियो ।

ट्रिपर खरिद गर्ने

भक्तपुर नगरपालिका, नगर कार्यपालिकाको कार्यालयको लागि आवश्यक पर्ने मिनीट्रिपर खरिद गर्न मिति २०७४।७।१४ गते 'गोरखापत्र' दैनिक पत्रिकामा प्रकाशित विज्ञापनअनुसार म्यादाभित्र पेश हुन आएको २ (दुई) वटा सिलवन्दी बोलपत्र मिति २०७४।८।१४ गते भक्तपुर न.पा. सभा कक्षमा दिनको १:०० बजे विभिन्न कार्यालयका प्रतिनिधिहरू र कर्मचारीहरूको रोहवरमा खोली बोलपत्र मूल्यांकन समितिमा छलफल हुँदा सबभन्दा कम दररेट पेश गर्ने र नियमानुसार भएको सिप्रदी ट्रेडिङ्ग प्रा.लि.को ३ (तीन) वटा मिनीट्रिपरको भ्याट बाहेक रु. ५७,०५,३१०/- (सन्ताउन लाख पाँच हजार तीन सय दश) को सिलवन्दी बोलपत्र स्वीकृत गर्ने भनी मिति २०७४।९।३ गते बसेको बोलपत्र मूल्यांकन समितिबाट सिफारिस भए अनुसार मिति २०७४।९।६ गतेको 'मजदुर' दैनिक पत्रिकामा बोलपत्र स्वीकृतको आशयपत्रसमेत प्रकाशित भइसकेकोमा

म्याद भित्र कुनै पनि संघ, संस्था वा सप्लायर्सबाट दाबी विरोध पर्न नआएको हुँदा सिप्रदी ट्रेडिङ्ग प्रा.लि.को ३ (तीन) वटा मिनीट्रिपरको भ्याट बाहेक रु. ५७,०५,३१०/- (सन्ताउन लाख पाँच हजार तीन सय दश) को सिलवन्दी बोलपत्र स्वीकृती गरी खरिद गर्ने निर्णय गरियो ।

उस्टबिन खरिद गर्ने

भक्तपुर नगरपालिका, नगर कार्यपालिकाको कार्यालयको लागि आवश्यक पर्ने स्टायण्ड सहितको उस्टबिन खरिद गर्न मिति २०७४।७।२१ गते 'गोरखापत्र' दैनिक पत्रिकामा प्रकाशित विज्ञापनअनुसार म्याद भित्र पेश हुन आएको ५ (पाँच) वटा सिलवन्दी दरभाउपत्र मिति २०७४।८।७ गते भक्तपुर न.पा. सभा कक्षमा दिनको १:०० बजे विभिन्न कार्यालयका प्रतिनिधिहरू र कर्मचारीहरूको रोहवरमा खोली बोलपत्र मूल्यांकन समितिमा छलफल हुँदा सबभन्दा कमदररेट पेश गर्ने र नियमानुसार भएको यूनिभर्सल ट्रेड एण्ड सप्लायर्सको ५० (पचास) सेट स्टायण्ड सहितको उस्टबिनको भ्याट बाहेक रु.३,४७,५००/- (तीन लाख सठ्चालीस हजार पाँच सय) को सिलवन्दी दरभाउपत्र स्वीकृत गर्ने भनी मिति २०७४।९।३ गते बसेको बोलपत्र मूल्यांकन समितिबाट सिफारिस भएअनुसार मिति २०७४।९।६ गतेको 'मजदुर' दैनिक पत्रिकामा दरभाउपत्र/बोलपत्र स्वीकृतको आशयपत्र समेत प्रकाशित भई सकेकोमा म्यादा भित्र कुनै पनि संघ, संस्था वटा सप्लायर्सबाट दाबी विरोध पर्न नआएको हुँदा यूनिभर्सल ट्रेड एण्ड सप्लायर्सको ५० (पचास) सेट स्टायण्ड सहितको उस्टबिनको भ्याट बाहेक रु. ३,४७,५००/- (तीन लाख सठ्चालीस हजार पाँच सय) को सिलवन्दी दरभाउपत्र स्वीकृती गरी खरिद गर्ने निर्णय गरियो ।

हाते बुमर खरिद गर्ने

७. भक्तपुर नगरपालिका, नगर कार्यपालिकाको कार्यालयको लागि आवश्यक पर्ने हातेबुमर खरिद गर्न मिति २०७४।७।१४ गते 'गोरखापत्र' दैनिक पत्रिकामा प्रकाशित

विज्ञापनअनुसार म्याद भित्र कुनै पनि सिलवन्दी दरभाउपत्र पेश हुन नआएकोले पुनः मिति २०७४।७।३० गते 'गोरखापत्र' दैनिक पत्रिकामा विज्ञापन प्रकाशित गर्दा म्याद भित्र पेश हुन आएको ८ (आठ) वटा सिलवन्दी दरभाउपत्र मिति २०७४।८।७ गते भक्तपुर न.पा. सभा कक्षमा दिनको १:०० बजे विभिन्न कार्यालयका प्रतिनिधिहरू र कर्मचारीहरूको रोहवरमा खोली बोलपत्र मूल्यांकन समितिमा छलफल हुँदा सबभन्दा कम दररेट पेश गर्ने र नियमानुसार भएको एम एन ईन्टरनेशनलको ५ (पाँच) वटा हातेब्रुमरको भ्याट बाहेक रु. ३,२४,०००/- (तीन लाख चौबिस हजार) को सिलवन्दी दरभाउपत्र स्वीकृत गर्ने भनी मिति २०७४।९।३ गते बसेको बोलपत्र मूल्यांकन समितिबाट सिफारिस भएअनुसार मिति २०७४।९।६ गतेको 'मजदुर' दैनिक पत्रिकामा दरभाउपत्र/बोलपत्र स्वीकृतको आशयपत्रसमेत प्रकाशित भइसकेकोमा म्याद भित्र कुनै पनि संघ, संस्था वटा सप्लायर्सबाट दाबी विरोध पर्न नआएको हुँदा एम एन ईन्टरनेशनलको ५ (पाँच) वटा हातेब्रुमरको भ्याट बाहेक रु. ३,२४,०००/- (तीन लाख चौबिस हजार) को सिलवन्दी दरभाउपत्र स्वीकृत गरी खरिद गर्ने निर्णय गरियो ।

पेडलबिन खरिद गर्ने

भक्तपुर नगरपालिका, नगर कार्यपालिकाको कार्यालयको लागि आवश्यक पर्ने पेडलबिन खरिद गर्न मिति २०७४।७।२९ गते 'गोरखापत्र' दैनिक पत्रिकामा प्रकाशित विज्ञापनअनुसार म्याद भित्र पेश हुन आएको ९ (नौ) वटा सिलवन्दी बोलपत्र मिति २०७४।८।२४ गते भक्तपुर न.पा. सभा कक्षमा दिनको १:०० बजे विभिन्न कार्यालयका प्रतिनिधिहरू र कर्मचारीहरूको रोहवरमा खोली बोलपत्र मूल्यांकन समितिमा छलफल हुँदा सबभन्दा कम दररेट पेश गर्ने र नियमानुसार भएको श्री न्यू प्रगतिशील ईन्टरप्राइजेजको १२००० (बान्ह हजार) थान पेडलबिनको भ्याट बाहेक रु. ३८,०४,०००/- (अठतीस लाख चार हजार) को सिलवन्दी बोलपत्र स्वीकृत गर्ने भनी मिति २०७४।९।३ गते बसेको बोलपत्र मूल्यांकन समितिबाट सिफारिस भए अनुसार मिति २०७४।९।६ गतेको 'मजदुर' दैनिक पत्रिकामा दरभाउपत्र/बोलपत्र स्वीकृतको आशयपत्रसमेत प्रकाशित भइसकेकोमा म्याद भित्र कुनै पनि संघ, संस्था वटा सप्लायर्सबाट दाबी विरोध पर्न नआएको हुँदा श्री न्यू प्रगतिशील ईन्टरप्राइजेजको १२००० (बान्ह हजार) थान पेडलबिनको भ्याट बाहेक रु. रु. ३८,०४,०००/- (अठतीस लाख चार हजार) को सिलवन्दी बोलपत्र स्वीकृत गरी खरिद गर्ने निर्णय गरियो ।

कम्पोष्टबिन खरिद गर्ने

भक्तपुर नगरपालिका, नगर कार्यपालिकाको

कार्यालयको लागि आवश्यक पर्ने कम्पोष्टबिन खरिद गर्न मिति २०७४।७।२९ गते 'गोरखापत्र' दैनिक पत्रिकामा प्रकाशित विज्ञापनअनुसार म्याद भित्र पेश हुन आएको ६ (छ) वटा सिलवन्दी बोलपत्र मिति २०७४।८।२४ गते भक्तपुर न.पा. सभा कक्षमा दिनको १:०० बजे विभिन्न कार्यालयका प्रतिनिधिहरू र कर्मचारीहरूको रोहवरमा खोली बोलपत्र मूल्यांकन समितिमा छलफल हुँदा सबभन्दा कम दररेट पेश गर्ने र नियमानुसार भएका श्री न्यू प्रगतिशील ईन्टरप्राइजेजको १५०० (एक हजार पाँच सय) थान कम्पोष्टबिनको भ्याट बाहेक रु. ३०,३३,०००/- (तीस लाख तेतीस हजार) को सिलवन्दी बोलपत्र स्वीकृत गर्ने भनी बोलपत्र मूल्यांकन समितिबाट सिफारिस भए अनुसार मिति २०७४।९।६ गतेको 'मजदुर' दैनिक पत्रिकामा दरभाउपत्र/बोलपत्र स्वीकृतको आशयपत्रसमेत प्रकाशित भइसकेकोमा म्याद भित्र कुनै पनि संघ, संस्था वटा सप्लायर्सबाट दाबी विरोध पर्न नआएको हुँदा श्री न्यू प्रगतिशील ईन्टरप्राइजेजको १५०० (एक हजार पाँच सय) थान कम्पोष्टबिनको भ्याट बाहेक रु. ३०,३३,०००/- (तीस लाख तेतीस हजार) को सिलवन्दी बोलपत्र स्वीकृत गरी खरिद गर्ने निर्णय गरियो ।

ट्राइसाईकलको भुक्तानी

जिया छङ्ग मोटरबाईक एसेम्बलिङ्ग कम्पनी प्रा.लि., रवीभवन, काठमाण्डौसँग परीक्षणको रूपमा प्रयोग गर्न खरिद गरिएको तीनपांग्रे ट्राइसाईकलको भ्याट सहित रु. ३,९५,५००/- अक्षरूपी (तीन लाख पन्चानब्बे हजार पाँच सय) जिया छङ्ग मोटरबाईक एसेम्बलिङ्ग कम्पनी प्रा.लि.लाई भुक्तानी दिने निर्णय गरियो । उक्त तीनपांग्रे ट्राइसाईकल नामसारीको लागि जिन्सी शाखाको एक जना कर्मचारीलाई भ्रूपा पठाउने निर्णय समेत गरियो ।

चालकको व्यवस्था

बा १ क ३५७७ नं. चैनडोजरका चालक कृष्णकुमार श्रेष्ठको अनिवार्य अवकाशपछि उक्त चैनडोजर स्टोरमा रहेकोले उक्त चैनडोजर चालक नभएको हुँदा त्यतिकै रही बिग्रने अवस्था भएकोले तत्काल चालकको व्यवस्था गर्ने निर्णय गरियो ।

डोजर मर्मत गर्ने

बा १ क ३५७६ नं.का चालक श्री आशभक्त बंशमनीका अनुसार उक्त डोजरमा आयलशिलहरू मर्मत गर्नुपर्ने भनी निवेदन पेश गरेको र हाल उक्त डोजरमा चालक नभएको हुँदा त्यतिकै अझै बिग्रने अवस्था भएकोले चालकको व्यवस्था गरी मर्मत सम्भार समेत गरी संचालन गर्ने निर्णय गरियो ।

पुस्तक परिचय

प्रा. डा. सर्वज्ञभक्तको जीवनगाथा : अरुकालागि प्रेरणा

जेष्ठ नागरिकहरू अनुभवका धरोहर हुन् । मार्गनिर्देशनका नक्षत्र हुन् । जीवन उपयोगी अनगिन्ती संभनाहरू संगालेर बाँचिरहेका यी श्रद्धेय नागरिकहरूका ती अविस्मरणीय संभनाहरूलाई बाँचिरहेका पछिल्ला पुस्ता र आउने धेरै पुस्ताले उपयोग गर्न पाउनुपर्छ । संघर्ष, रोमान्चकता, खुसी, दुःख र पीडा भरिएका क्षणहरू संगाल्दै कार्यशील जीवन बिताएका आदरणीय अग्रज पुस्ताको जीवन आउने पुस्ताका लागि केवल नामको संभनामा मात्र सिमित रहनु हुँदैन । जीवन शैलीमा समायोजन हुनुपर्छ । कति अग्रजहरूले स्वस्फूर्त रूपमा आफ्ना अनुभवहरूलाई लिपीबद्ध गरेर प्रकाशित गर्नुभएको छ भने कतिका त्यसै खेर गैरहेकाछन् । परिवारजन, साथीभाइ, शुभेच्छुकहरूले उत्प्रेरित गर्दै आफ्नो बिगतलाई लेख्न लगाउने, भन्न लगाउने र पुस्तक तथा वृत्तचित्र आदिका रूपमा समाजसामु प्रस्तुत गर्ने हो भने समाजको विकास र परिवर्तनको गतिलाई बुझ्न अवश्य सहयोग पुग्छ । त्यस्तै समाजको शालिन परिवर्तनलाई सहयोग पुग्नसक्छ । साहित्यिक विकासलाई पनि बल पुग्न सक्छ ।

नेपालको शिक्षा क्षेत्रमा अत्यन्तै परिचित नाम हो सर्वज्ञभक्त मल्ल । डा. प्रा. सर्वज्ञभक्त मल्लले आफ्नो जीवनको सम्पूर्ण कार्यशील समय नेपालको शैक्षिक उत्थान र उन्नयनमा खर्चनु भयो । शिक्षाको विकासकालागि मुलुकका विभिन्न ठाउँमा उहाँले गरेका प्रशस्त कार्यहरू पछिल्लो पुस्ताले देख्न र उपभोग गर्न पाइरहेका छन् । आफ्नो जीवनको आदिकालदेखिका घटना र जीवन प्रवृत्तिलाई उहाँले पुस्तक बनाएर प्रकाशित गरिदिनुभएको छ । 'शिक्षा क्षेत्रसँग गाँसिएको मेरो जीवनगाथा' उहाँको जीवनको आत्मवृत्तान्त हो । यो उहाँले देखेका, गरेका, बुझेका, भोगेका र अनुभव गरेका विषयलाई अभिलिखित गरिएको वृत्तान्त हो । यो एउटा सिङ्गो जीवनकथा हो ।

नेपालको शैक्षिक मिर्मिरेमा उदाएका शिक्षावीद् मल्लले आफ्नो आत्मवृत्तान्तमा भक्तपुरको मल्लराजको बयानबाट लेखन शुभारम्भ गर्नुभएको छ । जुन उहाँको पारिवारिक जीवनको इतिहास थियो । राज पारिवारबाट मल्ल परिवार कसरी सामान्य परिवारमा परिवर्तन भयो पुस्तकमा उल्लेख गरिएको छ । आफ्नो पारिवारिक वस्तुस्थितिको यथार्थ वर्णन गर्दै मल्लले वाल्यकालका अविस्मरणीय सवल र दुर्बल पक्षहरूलाई प्रस्तुत गर्नुभएको छ । शिक्षाको भोक मेट्ने क्रममा उहाँले बिताउनु भएका कठिन दिनहरूका सन्दर्भहरू पुस्तकमा छुटेका छैनन् । वाल्यकालमै पितृशोक ब्यहोर्नु पर्दाका क्षण र आमाले उठाउनु परेका समस्याहरू देखा उहाँको बाल मनोविज्ञानमा जीवन बुझ्ने

व्यवहारिक ज्ञान घुलन भएको छ । मनमा प्रेम, सद्भाव र स्नेहको संसार बुझ्ने दीव्यज्योति सल्किएको छ ।

कठोर शारीरिक दण्डसहितको अनुशासनलाई पठनपाठनको अभिन्न अङ्ग ठान्ने चलन नेपालको शिक्षा क्षेत्रमा ब्यापक थियो । यस्तो मान्यता राख्ने शिक्षकले विद्यार्थीप्रति गरेको ब्यवहार अलिकति पनि बाल मनोविज्ञान मैत्री हुन्नन् । शारीरिक दण्ड दिने कुराले शिक्षकको गुण बढाउँदैनन् । विद्यार्थीलाई यसले विद्यालय र पठनप्रेमी बनाउन सक्दैन । यस्ता अत्यन्तै मर्मभेदी बालमनोविज्ञानका कुराहरू पुस्तकमा उल्लेख गरिएका छन् ।

उच्च शिक्षा ग्रहण गर्दाका दिनहरूमा उहाँले नेपाली प्रगतिशील विद्यार्थी राजनीतिमा धेरै योगदान पुऱ्याउनु भएको छ । अध्ययनको सँगसँगै राजनीतिक काम गर्दा प्रत्येक विद्यार्थी नेताका गतिविधिहरू शैक्षिक उन्नति, विद्यार्थी र शिक्षण संस्थाको हितमा हुनुपर्दछ । अन्याय, अत्याचार र बेथितिको पक्षमा उभिनु महाभूल हुन्छ । यस्ता कुराहरूले उहाँको जीवनगाथामा विचार र ब्यवहारको समुचित समायोजनको महत्त्वलाई दर्शाएको छ । पुस्तकमा मल्लले आफ्ना सकारात्मक र नकारात्मक अनुभवहरू संगाल्दै नेपाली प्रगतिशील विद्यार्थी राजनीतिमा निर्वाह गरेको नेतृत्वदायी भूमिका र नेपाली वामपन्थी राजनीतिमा पुऱ्याएको योगदान अत्यन्तै प्रष्ट रूपमा उल्लेख छ । आफ्नो जन्मभूमि भक्तपुरप्रति अगाध स्नेह राख्ने मल्लले आफ्नो जीवनकालका धेरै क्षणहरूलाई भक्तपुरसँग जोड्नु भएको छ । विद्यार्थी संगठनको नेतृत्व गर्दादेखि कलेजको स्थापना, विकास र व्यवस्थापनका कामहरूमा उहाँ भक्तपुरमा देखिनु हुन्छ ।

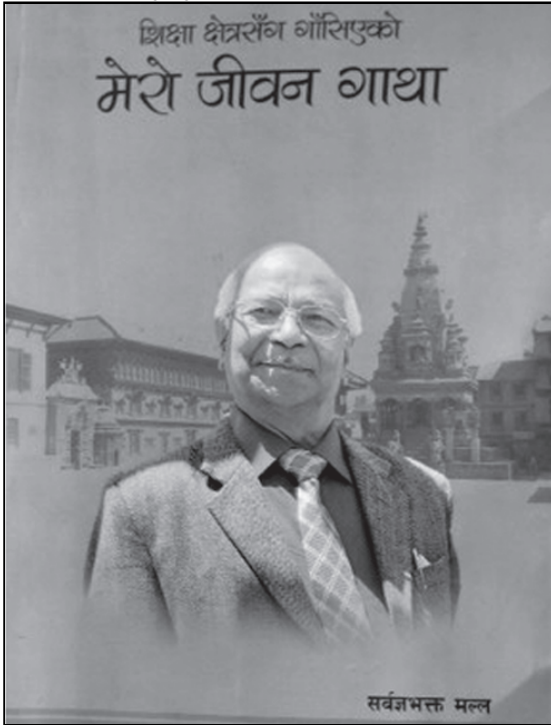
प्रशिक्षण र प्राध्यापन पेशामा सम्लग्न भएपछिका दिनहरू सहज छैनन् तर मल्ल शिक्षाप्रेमी भएका कारण त्यसैमा रमाउनुभएको छ । यसमा उहाँको जीवनसाथी प्राध्यापक कोमलवदनको अत्यन्तै ठूलो योगदान देखिन्छ । दुःखसुखमा सँधै साथ र सहयोग प्रदान गर्न कोमलवदनले पनि कतै कुनै कसर बाँकी राखेको देखिँदैन । नेपालका पहाडी जिल्लाहरूमा दर्जनौ दिनहरू हिंडेर पुगी गरेका कामहरू, काम गर्दा साथीहरू र आफूबाट भए गरेका कमिकमजोरीहरू बिना संकोच पुस्तकमा उदेल्न गरिएका छन् । काम गर्दाका बखत भएका कमिकमजोरीबाट उत्पन्न गलत परिणामलाई सच्याउन लाज मान्नुहुन् । गलतीलाई थप गलतीले छोप्नुहुन्न । यस्ता जीवनपयोगी विचारहरू पुस्तकमा प्रशस्त भेटिन्छन् ।

पोखरामा बिताएका दिनहरू, गृहस्थी जीवनको सुरुवात, काम गर्दाका तितामिठा अनुभव, डोटीको यात्रा, त्यहाँको

कष्टकर जीवनशैली, खप्तड भ्रमण र त्यहाँको रमणीयता सबै कुराहरू पुस्तकमा निष्पक्ष भएर आएका छन्। अमेरिकामा अध्ययन गर्दाका रमाईला क्षणहरू, प्राप्त उपलब्धीहरू पुस्तकमा ज्ञानवर्द्धक पृष्ठका रूपमा उपस्थित छन्। धरानको त्यसबखतको राजनीति, जनकपुरका जोगकुमार बाजे र अधयोध्यादेवी बज्रप्रतिको मल्ल दम्पतीले दर्शाउने गरेको आदरभाव र मल्ल दम्पतीप्रति बाजे बज्रैले प्रकट गर्ने स्नेह र सद्भाव छर्लङ्ग देख्न सकिन्छ। बाजे बज्रैको प्रेम, सहयोग र सद्भावले मल्लको शैक्षिक एवम् आर्थिक मजबुतीका लागि पुऱ्याएको योगदान उल्लेख हुन छुटेको छैन। धनकुटा बसाईका क्रममा धेरै राम्रा कामहरू भएका छन्। साथसाथै धेरै समस्याहरू पनि उत्पन्न भएका छन्। तिनका समाधानका बखत आएका चुनौति स्वीकारेर जीवनसाथी एवम् सहकर्मी कोमलवदनले अदम्य साहस देखाउनुभएको छ। यसले जीवनमा सहकर्मी एवम् जीवनसाथीको साथ सहयोगको महत्त्वलाई अझ स्पष्ट पारेको छ।

कीर्तिपुर क्याम्पसको शैक्षिक नेतृत्वदेखि शिक्षा संकायको डिन जस्तो ओहोदामा रहेर नेतृत्वदायी भूमिका निर्वाह गरेका मल्लले ती दिनहरूलाई आफ्नो जीवनगाथा मार्फत सबैका निमित्त प्रस्तुत गरिदिनुभएको छ। पुस्तकमा मल्लका आफ्नो कार्यकालका सजिला अफ्यारा, सफलता असफलता, सहयोग असहयोग सबै कुराहरू समेटिएका भेटिन्छन्।

पुस्तकमा केही अत्यन्तै मार्मिक सन्दर्भहरू उल्लेख भएका छन्। जुनकुराले पाठकलाई कयौँ दिनसम्म गम्भीर

बनाइरहनसक्छ। मल्ल आफू विद्यार्थी फेडरेशन भक्तपुरको अध्यक्ष भएको बेला आफ्ना अनन्य मित्रहरू नारायणमान बिजुक्छे र दुर्गाचरण श्रेष्ठलाई क्षयरोग लाग्यो। यहाँ उपचार सम्भव थिएन। तर चीनको पेकिङस्थित सेनिटोरियमसम्म पुऱ्याउन सके उपचार सम्भव हुने कुरा मल्लहरूलाई जानकारी प्राप्त भएको थियो। तर बिमारीका बुबाहरू उपचारका लागि छोराहरूलाई चीन पठाउन सहमत थिएनन्। बुबा भक्तपुर बाहिर गएका बखत मल्लसहितका साथीहरूले सुटुक्क भगाई नारायणमान बिजुक्छेलाई भारत हुँदै चीनको पेकिङसम्म पुऱ्याएर उपचार गराउन सफल हुन्छन्। यसरी नेपाली प्रगतिशील, वामपन्थी राजनीतिका धरोहर ब्यक्तित्वको जीवनको रक्षा भएको छ। दुःखको कुरा उता दुर्गाचरण श्रेष्ठका बुबा आमाको कठोर निगरानीका कारण उनलाई उपचारका लागि पेकिङ पठाउन सम्भव भएन। पाँच छ महिना थलिए पश्चात सोही रोगका कारण साथी दुर्गाचरणको मृत्यु भयो। यो क्षण मल्ल र साथीहरूका लागि अत्यन्त पीडादायक बन्यो।

भक्तपुरमा पारिवारिक सहयोगको कमी हुँदै गएपछि थलिनुभएकी आमालाई कुनै उपचारले छोएन। अल्पायुमै उहाँको देवहासन भयो। आफ्नो प्रगति र सफलता त्यही प्रगति र सफलताको स्रोतका पाउमा समर्पण गर्न नपाउँदाको पीडा व्यक्त छ मल्लको जीवन गाथामा।

लामो शैक्षिक जागिरे जीवनबाट निवृत्त भएपछि कीर्तिपुरमा एउटा विद्यार्थी संगठनले गरेको सम्मान एवम् अभिनन्दन कार्यक्रममा उपस्थित हुन नसक्दा लेखकलाई पीडा भएको छ। कार्यक्रममा प्रदान गरिएको सम्मान पत्रमा उल्लेख गरिएका गहन शब्दहरूले लेखक मल्ललाई गहिरो प्रभाव पारेको देखिन्छ। पुस्तकमा सम्मानका शब्दहरू उल्लेख गरिएका छन्।

पुस्तकमा समावेश गरिएका सान्दर्भिक तस्वीरहरू र वरिष्ठ पत्रकार भैरव रिसाल, वरिष्ठ शिक्षावीद् केंदार भक्तमाथेमा, भूचन्द्र वैद्य र भरत जङ्गमको भूमिका लेखनले पुस्तकको महत्त्वलाई अझ बढाएको छ।

आठ दशक लामो जीवन यात्रा पूरा गरी बाल्यकाल, विद्यार्थी जीवन, राजनीतिक सम्लग्नता, जागिरे जीवन, देशविदेशको यात्रा, निवृत्त जीवन सबैलाई समेटिएको प्रा.डा. सर्वज्ञभक्त मल्लको जीवन गाथालाई नेपालको शैक्षिक विकासको एउटा महत्त्वपूर्ण दस्तावेजका रूपमा ग्रहण गर्न सकिन्छ। पुस्तक अत्यन्तै पठनीय छ। मल्ल धेरै धेरै धन्यवादको भागी बन्नुभएको छ। विभिन्न क्षेत्रमा कार्यशील जीवन गुजारेर निवृत्त भएका श्रद्धेय जेष्ठ नागरिकहरूले आफ्ना अनुभव र कामहरूलाई मल्लले जस्तै सबैका सामु प्रस्तुत गरिदिनुहुन हार्दिक अनुरोध छ।

- नन्दु उप्रेती

वडाध्यक्ष परिचय

dxGb|vfodnl

महेन्द्र खायमलीको जन्म भक्तपुर नपाको साविक वडा नं. २ हाल वडा नं. ८ को जैला टोलको एक किसान परिवारमा २०२९ भाद्र ६ गते भएको हो। वहाँका माता पार्वती र पिता कृष्ण खायमली हुनुहुन्छ। वहाँका एक भाइ हुनुहुन्छ।

वहाँका श्रीमती रत्नमाया तुकबजार, छोरा मनिष र दुई छोरी दिपिका र मेरिना हुनुहुन्छ।

महेन्द्रले कानूनमा स्नातक (बी.एल.) उत्तीर्ण गर्नुभएको छ। वहाँ कानून अध्ययन समाज, नेपालका सदस्य हुनुहुन्छ। वहाँ ईटा उद्योगका व्यवसायी हुनुहुन्छ।

वहाँले नेपालको पूर्व मेचीदेखि पश्चिम महाकाली, टनकपुरसम्मका विभिन्न भागको भ्रमण गर्नुभएको छ। छिमेकी भारत र दक्षिण कोरियाको पनि भ्रमण गर्नुभएको छ।

महेन्द्र खायमली विद्यार्थी जीवनदेखि राजनीतिमा लाग्नुभयो। २०५४ सालमा नेपाल क्रान्तिकारी विद्यार्थी संघको २ वडा एकाइ समितिको सदस्य हुनुभयो। नेमकिपा विरुद्ध पंचायती राज्यस्तरबाट रचेको भक्तपुर काण्डको बेला वहाँ पंचायतविरोधी गतिविधिमा लाग्नुभयो। ४६ सालको

जनआन्दोलनमा वहाँ सहभागी हुनुभयो। २०४८ सालमा नेमकिपाको स्थानीय पार्टी समितिको सदस्य बन्नुभयो। २०५९ सालदेखि २०७४ सालसम्म २ वडा एकाइ समितिको इन्चार्जको जिम्मेवारी सम्हाल्नुभयो। पार्टीको अगुवाइ र आह्वानमा भएका विभिन्न संघर्ष, आन्दोलन र गतिविधिमा क्रियाशील हुँदै आउनु भएका महेन्द्र २०६२/०६३ को आन्दोलनमा सक्रिय सहभागिता जनाउनुभयो।

२०७४ वैशाखमा सम्पन्न स्थानीय तहको निर्वाचनमा वहाँ नेमकिपाको तर्फबाट वडा नं. ८ को वडाध्यक्ष पदमा १९७३ मत ल्याई विजयी हुनुभयो। वहाँका निकटतम प्रतिद्वन्दीको मत ४०४ थियो।

जगतसुन्दर मल्लया ईसपं दयकातगु बाखं सागलय चोना चोम्ह खिचा

गुगुं काले छम्ह खिचा सागलए बासा इत नकेत तइतगु घासे वना देना चोन। छम्ह बासा प्वाथे पित्याका व घाएँ नएत वल। व ग्यानापुम्ह खिचां तिन्हुया, तसक उना व बासाइत घाएँ नकेहे मळ्यू। 'धिकार ए खिचा छंगु जन्म; छं थमनं नं घाएँ नल मखु एनं जित नके मबिसें पना चोन' धका व बासां वइत धाल। थो खना बुइचोम्ह मनुं व खिचाइत ककु जोना पितेना छोट, वयागु दुगाम्हे कठिं दाया व खिचाइत लज्या चाए माएक नं छोट।

(मल्लजुया 'ईसपं दयकातगु बाखं, नैसं. १०३५' सफल) ❖

नगरपालिका नगरवासीहरुको संस्था हो।
करदाताहरुले समयमै कर बुझाऔं
नगरको विकासमा सघाऔं।

चिनियाँ नीतिकथा

अपसकुन

एक जना मानिसको घरको आगनमा सुकेको रुख थियो। उसको छिमेकीले आगनमा सुकेको रुख राख्दा अपसकुन हुन्छ भनेर त्यो रुख काट्न लगायो। उसले छिमेकको कुरा मानेर रुख काट्यो।

रुख काटेको देखेर छिमेकीले दाउरा माग्यो। छिमेकीको नियत देखेर ऊ झोक्कियो। 'असल छिमेकीको यही हो चाला!' ❖

दWosflns gkfnaf6 ltJj tsf nflu dINns dbfx; sf]cfl't{

देविचन्द्र श्रेष्ठ

नेपाल मण्डलमा प्रचलित पछिल्लो मध्यकालको मौद्रिकमान 'मल्लिक तांका' भनिने चाँदीको मोहरमात्र नेपाल सरहदभित्र सीमित नभई यसले तिब्बती अर्थतन्त्रलाई समेत गांजेर राखेको पाइन्छ। अर्को शब्दमा भन्दा नेपालको महेन्द्र मल्ली मोहर तिब्बतमा समेत कानून ग्राह्य मुद्रा (Legal Tender Money) को रूपमा प्रचलित रह्यो। यसरी, नेपालको मुद्रा चाँदीका मोहरले तिब्बतमा ग्राह्यता पाएर त्यहाँको अर्थतन्त्र नै प्रभावित रहँदा नेपालबाट आफ्ना टकमरी मुद्राहरू तिब्बतमा निकासी गर्दै नेपालको निम्ति राज्य व्यापारको नयाँ क्षेत्र नै खुलेको मान्नु पर्नेछ।

अब, यस्तो नेपाली मुद्रा तिब्बतमा निर्यात गर्ने राज्य व्यापारको प्रथा कहिलेदेखि कसरी प्रारम्भ भयो त्यसको खोजी गर्नु हाम्रो मध्यकालिक आर्थिक इतिहासको एउटा नयाँ पाटो ठहर हुन्छ। यसको निम्ति कान्तिपुरका राजा प्रताप मल्लको तिब्बत अभियानलाई प्रस्थान विन्दु मान्न सकिन्छ। नेपालको राजा प्रताप मल्लकै समयमा तिब्बतमा नेवार व्यापारीहरूले राजधानी ल्हासामा पुगेर त्यहाँ स्थापित प्रसिद्ध 'जो खाङ' गुम्बाको उपरि खण्डमा हारती मन्दिर, छासकामुनि निर्माण गर्दा त्यहाँ प्रताप मल्लकै समकालिक ताम्रपत्र कान्तिपुर सिखःमू विहारका शाक्यहरूले स्थापित गरेको प्रमाणलाई कतै विर्सन सकिँदैन। ने.सं. ७८१ को सो अभिलेखलाई मध्यनजरमा राखेर प्रताप मल्लकै काजी भीम मल्लले गरेको तिब्बत अभियानको विशेष चर्चा नेपालको उत्तर-मध्यकालकै एक सवल पक्ष हो। त्यतिखेर भीम मल्लले तिब्बतसित गरेका सन्धि प्रकरण तथा तिब्बतको कुती र केरुङ व्यापार केन्द्रसमेत नेपालको अधीनमा रहेकाले कान्तिपुर राज्यकै क्षेत्रीय विस्तारको अभिन्न अंग भएर रहेको पाइन्छ।

त्यसै हुँदा प्रताप मल्लद्वारा आफ्ना उत्तराधिकारी

घोषित छोरा महीपतेन्द्र मल्लको नाममा निष्काशित मुद्रा समेत तिब्बतमा भेटिनाले यसमा बढ्ता खोजको क्षेत्र बनेको पष्ट हुन्छ। तर महीपतेन्द्र मल्ल नेपालमा राजा हुन पाएका थिएनन्। ने.सं. ७९४ मा प्रताप मल्लको निधन भएपछि उनको ज्येष्ठ छोराकै नाताले नृपेन्द्र मल्लले नै कान्तिपुरमा गद्दीको पैतृक उत्तराधिकार पाए। तथापि, प्रस्तुत विषय राजनीतिक इतिहासको क्षेत्र हुँदा यहाँनिर चासो बढी राख्नु उपयुक्त हुँदैन।

यता नेपालमा प्रताप मल्लको पिता लक्ष्मीनरसिंह मल्लले कान्तिपुरको राज्यधिकार पाउनुभन्दा केही समय अगावै उनका भाइ सिद्धिनरसिंह मल्लले ललितपुरको राज्यारोहण गर्ने अवसर पाएका थिए। यसै राज्यारोहणकै उपलक्ष्यमा उनको नयाँ टकमरी भयो ललितपुरमा। उनका छोरा श्रीनिवास मल्ल प्रताप मल्लभन्दा कान्छो हुनाले भाइका नाताले उनी प्रताप मल्लसित शुरुमा बढी प्रभावित रहेको पनि थियो। त्यसैबेला उनले आफ्ना ललितपुरका व्यापारीहरूका निम्ति तिब्बतको केरुङ व्यापार केन्द्र कान्तिपुरको अधीनमा रहेपनि त्यहाँ व्यापार गर्ने धेरै जसो कोठीवाल ललितपुरका शाक्यहरू मै पाइन्छन्। यसरी केरुङ नाकामा व्यापार गर्ने अवसर दिलाउन सफल भए। पछि त केरुङ व्यापार केन्द्रमा ललितपुरको व्यापार कोठीहरू बढ्दै जाँदा सोही माध्यमले ललितपुरका राजाहरूको टकमरी चाँदीका मोहर पनि तिब्बतमा पुगे।

अर्कोतिर, भक्तपुर नेपाल मण्डलको राजधानी हुँदाखेरि नै तिब्बतीहरूका लागि नेपाल प्रवेश गर्ने माध्यम नै भक्तपुर भएको थियो। त्यसै हुँदा तिब्बती बौद्ध धर्ममा सिद्ध र सिद्धिको प्रयोगधर्मिता प्रारम्भ भएपछि गुरु मार-पा, अनि उनका चेला मिला-रे-पाहरूको प्रभाव क्षेत्र पनि भक्तपुर रहेको पाइन्छ। उदाहरणका लागि, भक्तपुर नगरकै नजिक सुडाल क्षेत्रमा रहेको महामञ्जुश्री स्थान पूरै सिद्ध मिला-रे-पाको ध्यान केन्द्रका रूपमा प्रसिद्ध छ। तसर्थ, भक्तपुरलाई तिब्बती सिद्ध मिला-रे-पा को कर्मक्षेत्र रूपमा ऐतिहासिक व्याख्या गर्ने काम अहिलेसम्म हुन सकेको छैन। पछि अधिराज यक्ष मल्लको पालासम्म पनि गौड-वंगालबाट बौद्ध धर्मगुरु वनरत्न तिब्बतमा अन्तिम पटक ओहरदोहर गर्दा उनको भक्तपुर यात्रा पनि तिब्बतकै प्रसंगमा चलाउनु पर्ने हुन्छ। यस्ता अनेक प्रकरण भक्तपुरको इतिहासकै दुःखद् अध्यायका रूपमा अहिलेलाई लिनुपर्ने हुन्छ।

उपर्युक्त परिचर्चाहरूद्वारा के सिद्ध हुन्छ भने भक्तपुरको पनि तिब्बतसित सम्पर्क रहेको लामो इतिहास छ। त्यसै हुँदा त्यहाँ राजा जगज्ज्योति मल्लले पहिलोपल्ट

भक्तपुरमै टकमरी गर्दा चाँदीका मल्लिक मुद्राको प्रारम्भ भएको पाइन्छ। यसको पनि खास पृष्ठभूमि तिब्बतसित व्यापार नै हो। तर, यसबारे बढ्ता बोल्न सक्ने अवस्था भने अहिलेलाई छैन।

नेपालबाट तिब्बतमा मल्लिक तांका निर्यात गर्ने कार्यमा व्यवधान खडा गर्ने एउटा ठूलो कारक पृथ्वीनारायण शाह हुन्। ने.सं. ८६४ (सं. १८०१) मा उनले कान्तिपुरको व्यापार नाका नुवाकोट दखल गरी त्यहीं आफ्नो युद्धकालिक राजधानी थापेर बस्दा त्यसलाई कान्तिपुरका राजा जयप्रकाश मल्लले उकास्न सकेनन्। उनकै नीतिगत दोष र गृह कलहले गर्दा जयप्रकाश आफैँ राज्य च्यूत भएर कान्तिपुरमा भौतारिदै हिँड्नु पर्‍यो। यसै मौका पारी पृथ्वीनारायण शाहले कान्तिपुरको अर्को व्यापार केन्द्र कुतोतर्फ जाने मार्गस्थ नालदुम नगरकोट समेत कब्जा गरे। यतातिर व्यापार मार्ग कब्जा गर्न पृथ्वीनारायण शाहलाई पूरा १२ वर्ष संघर्षरत भएर रहनु पर्‍यो। यस व्यापार मार्गमा उनी ३ पल्टसम्म हारजित व्यहोर्दै अन्तमा ने.सं. ८७४ मा (सं. १८११) नालदुम-नगरकोटमा पूर्ण अधिकारकासाथ दखल गर्न उनी सफल भए।

अनि पृथ्वीनारायण शाहले पनि मल्लिक मुद्रा सरह तिब्बतमा आफ्नो मुद्रा निर्यात गर्ने राज्य व्यापारको नयाँ काम अधिसारे। यसको निम्ति उनीसित गोर्खाली व्यापारिक गुमस्ता थिएन। तसर्थ, कान्तिपुरका राजा जयप्रकाश मल्लसित सहायता लिन उनीसित एउटा व्यापारसन्धिको प्रस्ताव गरे। यसको परिणाम २ वर्षपछि सं. १८१४ मा जयप्रकाश मल्ल र पृथ्वीनारायण शाहको बीचमा एउटा धर्मपत्र भयो। अब कान्तिपुरले पनि गोर्खाको नुवाकोट भएर तिब्बती व्यापार केन्द्र केरुङमा व्यापार चालू राख्न पाउने भए। राज्य व्यापारको हकमा भने, तिब्बत पठाउने मुद्रा कान्तिपुर र गोर्खाले बराबरीका हिसावले यस निर्यात व्यापारमा सरिक हुने सन्धिपत्र गरे।

तर, कुती नाकामा भने पृथ्वीनारायण शाहले आफ्नो मात्र एकलौटी व्यापार मार्ग चालू राखे। यस अघि १२ वर्षसम्म कान्तिपुर-गोरखाबीच नालदुम-कुतीको बाटोमा छिनाभ्रपटी चलिरहेँदा यतातिर कान्तिपुरको तिब्बत व्यापार चौपट भयो। यसको फाइदा भक्तपुरले उठाउने अवसर पाएर बनेपा-बलेफी हुँदै कुतीतर्फको व्यापारमा रणजित मल्लले एकलौटी गर्ने स्वर्ण अवसर भेट्टाए। यसै बखत भक्तपुरबाट रणजित मल्ली मोहर, त्यो पनि कमसल टकमरी गर्दै तिब्बतमा यथेष्ट मात्रामा पुऱ्याउन सफल भए। यसै व्यापारको मुनाफा सुन एकत्रित गर्न पाएर रणजित मल्लले आफ्नो दरबारको प्रवेशद्वार सुनको कलात्मक खापाले सिंगारेर निर्माण गरी ने.सं. ८७४ मा धार्मिक महोत्सव सम्पन्न गरे।

परन्तु, रणजित मल्ली मोहर तिब्बतमा कुन माध्यमद्वारा पुगे त्यसको आधिकारिक पुष्टि हालसम्म हुन सकेको पाइँदैन। कान्तिपुरका व्यापारिक कोठीहरू ल्हासामा भए जस्तै भक्तपुरका कोठीहरू तिब्बतमा स्थापित पाइँदैन। रैथाने भक्तपुरे व्यापारिक कोठी ल्हासा अथवा सिगात्सेमा भएका पुष्टि कतै हुन सकेको छैन। तसर्थ, भक्तपुरको रणजित मल्ली मोहर कुन माध्यमले तिब्बतमा पुगेका रहेछन् त्यसको नेपाल अथवा तिब्बत दुवैतर्फ खोजी गर्ने कार्य बाँकी नै छ।

परन्तु, कान्तिपुर, ललितपुर तथा भक्तपुर राज्यका मल्लिक मुद्राहरू तिब्बतको राजधानी ल्हासालगायत सबै व्यापार केन्द्रहरूमा पुग्दा त्यस्तो राज्य व्यापारको लाभ उठाउन पृथ्वीनारायण शाह पनि उदासिन भएर रहनै सक्तैन। उनले मल्ल राज्यहरूविरुद्ध थालेका युद्ध खर्चका निमित्त आर्थिक भार उनमाथि चर्के थियो। तर, उनको खास व्यापार गुमस्ता नहुँदा, उनले कुतीका ढेवाहरू मार्फत् आफ्ना चोखा चाँदीका मोहर तिब्बतमा पुऱ्याउने बन्दोबस्त गरे। त्यसको निम्ति पृथ्वीनारायण शाहले कुतीका ढेवासित संभौता गरेको सन्दर्भ पाइन्छ। तसर्थ, कुती नाका हुँदै तिब्बतमा पृथ्वीनारायण शाहले पठाएका मुद्रा सम्बन्धी लेखा पढीले मध्यकालको उत्तरार्द्धमा गोर्खा मुद्राको पनि आर्थिक इतिहासमा उत्तिकै स्थान दिनुपर्ने भएको छ।

परन्तु, विडंबना तिब्बतमा गोर्खा मुद्राको नमूना पनि अहिलेसम्म भेटिएको छैन। जव कि रणजित मल्ली मुद्राहरू धेरै मात्रामा त्यहाँ भेटिन्छन्, भेटिएका छन् यूरोपी तिब्बतअध्येताहरूका लागि। पृथ्वीनारायण शाहको गोर्खा मोहर तिब्बतमा पाइएको एउटै घटना अथवा उदाहरण आजसम्म नपाइने, तर त्यहाँ मल्लिक मुद्राहरूको बरोबर उपलब्धिले गर्दा - के कुराको छनक पाइन्छ भने, कमसल मुद्राले संघैभरि शुद्ध मुद्रालाई गलहत्याउँछ (Bad money always expells good money) भन्ने आर्थिक सिद्धान्तको व्यवहारिक पनि दृष्टिगोचर हुन्छ।

पृथ्वीनारायण शाहले शुद्ध चाँदीको मात्र टकमरी गर्ने नीति लिएका थिए। अनि, त्यस्तै मुद्रामात्र तिब्बतमा आपूर्ति गर्ने ध्येय पनि राखेका थिए। कान्तिपुरका राजा आफ्ना मित्र जयप्रकाशलाई पनि उनी यसै कुरामा जोड दिने गर्थे। साथै, उनले कुतीका ढेवाहरूलाई पनि आफ्ना शुद्ध चाँदीका मुद्रामात्र चलाउन दबाव दिन्थे। तर, त्यस अघि नै रणजित मल्ली कमसल मुद्रा धेरै मात्रामा तिब्बत पुगिसकेकाले तिनलाई चलन चल्तीबाट हटाउन तिब्बतीहरू चाहँदैनन्। त्यसैले, तिब्बतलाई पृथ्वीनारायण शाहले आफ्नो कुरा मनाउन सकेनन्। तर, उनले नेपालका तीनवटै मल्ल राज्यहरू दखल

गरेपछि तिब्बतीहरूले आफना कुरा फेरे। तिब्बतमा रहेका मल्लिक मुद्राहरूको बदला एकीकृत नेपालको शुद्ध मुद्रा सटही गरिदिन माग गरे। यसमा त नेपाललाई निकै घाटा पर्ने भएर पृथ्वीनारायण शाहले तिब्बतीहरूका मागलाई स्वीकार गरेनन्। बरु, पुराना कमसल मल्लिक मुद्राहरू चलन चल्तीबाट हटाउने दायित्व तिब्बतमाथि नै रहने कुरामा अड्डी लिइराखे। यस्तै कुरामा तिब्बती ढेवाहरूसित पृथ्वीनारायण शाहको कुराकानी नमिल्दा उब्जेका समस्याहरू समाधान गर्न नपाउँदै ने.सं. ८९५ (सं. १८३१) को हिउँदमा नुवाकोट पुगेका बखत उहाँ उनको मृत्यु भयो।

अब, तिब्बतमा पठाउने एकीकृत नेपालको मुद्राबारे नयाँ शिरासँग गर्ने छलफल लगायतको दायित्व नयाँ राजा प्रतापसिंह शाहमाथि आइपुग्यो। यसको लागि उनले नवप्रवेशी भारदारहरूलाई तैयारीकासाथ चुस्त राखेका थिए। यसमा नेपालको तर्फबाट नेतृत्व गर्ने भारदार हुन् काजी स्वरूप सिंह कार्की। उनले आफ्ना भाइ रूपनारायण कार्कीलाई तिब्बतको मामलामा नेपालको तर्फबाट वकिल नियुक्त गरेर नयाँ सन्धि वार्ता चलाएको पाइन्छ।

तिब्बती अधिकारीहरू उतिखेर नेपालकै भू-भाग खासामा आएर आफ्ना समस्याहरू नेपालसित प्रस्तुत गर्ने भए। वार्तामा तिब्बतीहरूले खास गरी नेपाली मुद्राको चासनीमा नै पहिलेदेखि विवाद रहेको कुरा उठाए। नेपालको नयाँ प्रशासनले तिब्बती पक्षको माग संबोधन गर्नुपर्ने उचित ठानेको मात्र होइन तिब्बतकै मागअनुसार नेपालको हकमा प्रचलित द्विपक्षीय व्यवस्थाहरू कायम राख्ने गरी नयाँ सन्धिको मसौदा तयार भयो। नेपालको नयाँ राजा प्रतापसिंह शाहले ने.सं. ८९५ श्रावण शुक्ल १३ का दिन नयाँ सम्झौताको धर्मपत्र गरिदिए जसलाई 'खासा सन्धि' का नामले पछिसम्म प्रसिद्ध रह्यो। सो सन्धिपत्र नेपालभाषामा प्रचलित नेपाल लिपिमा नेपाल संवत् एक मात्र प्रयोग गरी सम्पन्न भएकाले विशुद्ध नेपाली परम्परामै स्थापित पाइन्छ। अबदेखि खासामा दुवै पक्ष बसेर तय भएका मोहर चासनी नेपाल सरकारले कायम गरी टकमरी गरेर तिब्बतमा पठाउनु पर्ने नयाँ व्यवस्था भयो। यस सन्धिले नयाँ नेपालको मुद्रा तिब्बतमा ग्राह्य भएर मध्यकालिक नेपालका मल्लिक मुद्राहरूको तिब्बतमा प्रसारलाई पनि विधिवत् अन्त्य गराइदिएको छ।

सन्दर्भ सूची

१. 'न्हू हिसू' दँपौ- ने.सं. ११२९ (से. राजित बहादुर श्रेष्ठ) (उत तुंछेया केशधर तुलाधर : ल्हासाकुंजि कुंपा लाय् च्वनावलयसिया छुं लुमति)
२. अवकास त्रैमासिक वर्ष ३ अंक ४ सं. २०७० असोज (रा.वा.बैंक पूर्व

कर्मचारी संघ) (देविचन्द्र श्रेष्ठ: तिब्बतमा नेपाली मुद्राको प्रसार- ऐतिहासिक अध्ययनको एक पाटो)

३. 'अभिलेख' वार्षिक (सं. २०७०) राष्ट्रिय अभिलेखालय (देविचन्द्र श्रेष्ठ: तिब्बतमा गोर्खा मुद्राको निर्यात र प्रसार - ऐतिहासिक अध्ययनको एक पाटो)
४. 'अभिलेख' वार्षिक (सं. २०७१) राष्ट्रिय अभिलेखालय (देविचन्द्र श्रेष्ठ: एकीकृत नेपालको मुद्रा तिब्बतमा प्रचलन- ऐतिहासिक विवेचनाको नवीनधार)

ल्वकः ज्यागु पुसा

- भक्तलक्ष्मी भासिमा
मध्यपुर थिमी पोबु

छप्सः पाछै

छप्सः प्वाते

अले छप्सः तुःक तु पुसा

ल्वकारा बाकरा छ्याना छगन्तु थाल्हाय् तइबले

फुकःतु तु जुसा

चाय् ह्वले बःले

छताजि जुया गबलें बुया वइमखु।

पाछै पाछै हे जुई

प्वाते प्वाते हे जुई

तुःक तुकहे जुई

थ्वः स्वताया थः थगु

स्वभाव, विशेषता, स्वरूप, आजु अले आयु दु।

उपिं चाय् ल्वकः मज्यातले जक छताजि तुं जुई

चाय् महवतले स्वताजि तुं तीं तीं न्हुया

जिपिं छगुये तुं खः धायेगु सत्य खहेमखु।

भिगु मिखाय् धुलं छ्वाकेता

उपिं स्वताजि छताजि जुया वल

थहमस्ता ज्याथ्युकथः

उपि थड् स्वताजि छताजि

अले कन्हे छताजि गुताजि जुइफई

भिक्ता भांग लाय्त

उपिं न्हुगु-न्हुगु हला प्याखँ क्यं वगु दु

खः गु भिगु खँः या सः

मखुगु खँ तप्वेता छधिः जुया वगु दु

थ्वः मखुगु ढांगी छपाः छधिः पह भिसं थुइके मागु दु

ल्वकः ज्यागु पुसा लय् मागु दु।

हृत्फ ६त्तद e|bPsf|pl't&f/] sxl ; f|vffh

ओम श्रौश्रेष्ठ

भक्तपुर नगरको पूर्वी भेगमा पर्ने च्याम्हासिंहबाट नगर प्रवेश गर्ना साथ सूर्यमढी टोल पुग्छ। यही सूर्यमढी टोलको मध्य भागमा चारवटा बाटो भएको एउटा खुल्ला ठाउँ आउँछ। जहाँबाट सोभ्रै पश्चिमतर्फ लागे तचपाल टोल पुग्छ। उतरतर्फ लागे त्वचा र दक्षिण तिर लागे जैला टोल पुग्छ। जैला शब्दको उत्पति जा लाँ अर्थात कम्मर जस्तो भिरालो परेको बाटो भन्ने बुझिन्छ। हुन पनि जैला टोलको अवस्थिति पनि शरीरको कम्मर जस्तै भिरालो परिवसेको छ। नगरको दक्षिण पूर्वी कुनामा ठाडो उकालोमाथि जैला टोल बसेको छ। विशेषगरी नगरको दक्षिण भेगको हनुमन्ते खोला नाघनासाथ यो उकालो शुरु हुन्छ। चलनचल्तीको तीनवटा बाटो दक्षिणमा छ। एक माहेश्वरी पिठबाट पूर्वतर्फको पुल नाघेपछि उकालो हुँदै पांग्राचाबाट जैला पुगिन्छ। दोस्रो, उही माहेश्वरी पिठ सामुने खोला वारी दुङ्गले छापेको सिंढीबाट मचो भैरव हुँदै जैला पुग्छ। तेस्रो, माहेश्वरी पिठको पश्चिमतिरको पुल हुँदै वाचुत्वबाट पनि जैला पुग्छ। नगरको दक्षिणपूर्वको यस्तो भौगोलिक अवस्थामा बसेको जैला टोल सामरिक दृष्टिकोणले अति सवेदनशील भेग पनि हो। जहाँबाट तत्कालीन समयको राजदरबार वाने लायकुसम्म सजिलैसित पुग्थ्यो। पुल तरेर जैला पुग्ने दुवै बाटोमा उकालोसँगै ढोका भएको तथा बीचको दुङ्गले छापेको बाटोमा नायबस्ति यस्तै सामरिक कारणले नै तर्जुमा गरिएको हो। मल्लकालीन २४ टोलबस्तिहरूमध्ये जैला टोललाई एउटा छुट्टै टोलको रूपमा नलिएतापनि लिच्छवि राजा आनन्ददेवले चारैतिर अष्टमातृकासहित श्रीयन्त्राकार नगर बसाउँदा जैलाभेगलाई एउटा महत्त्वपूर्ण भेगको रूपमा लिएको देखिन्छ। यसमा पनि जैला टोलको एक महत्त्वपूर्ण भागको रूपमा हालको

समाजसुधार विद्यालय रहेको ठाउँलाई लिइन्छ। त्यसो त यो समाज सुधार स्कुल रहेको ठाउँ वि. सं. २०३५ अगाडिसम्म त पोखरी नै थियो। यही पोखरी सँगैको एउटा ढुङ्गेधारा पनि म्हासिसक्यो। त्यहाँ एउटा धारा जोडिन पुग्यो। धारा नजिक एक लामो ढुङ्गा छ, जसलाई ब्रम्हायणी देवीको शिव अर्थात पुरुषको रूपमा लिने असिस्ताङ्ग भैरव हो। यसको ठिक अगाडि अथवा पश्चिमतिर एउटा पाटी र सँगै एक नासद्यको मन्दिर छ। यही वि.सं. २०७२ साल वैशाख १२ गतेको भूकम्पले बढी धनजनको क्षति जैलामा पनि भयो। यस भूकम्पले जैलास्थित पाटी पनि पूर्ण रूपमा भत्क्यो। पाटीभन्दा पछाडि पट्टिको पुरैभाग उजाड छ। यही उजाड ठाउँबाट आफ्नो घरको भग्नावशेष हटाउने क्रममा मिति २०७४ कार्तिक १३ गते डोजरले माटो ओसार्दा एउटा मूर्ति भेटियो। ७३ से.मी. लम्वाई, ४३ सेमी चौडाई र १९ सेमी मोटाई भएको सो मूर्ति फेला परेपछि नजिकैको समाजसुधार स्कुलको छिडी तल्लामा सुरक्षितकासाथ राखेकोमा भोलिपल्ट संचारकर्मी राजाराम नापितको सूचनाले बिहान ११ बजेतिर स्कूल पुगे। शिक्षक एवम् मजदूर दैनिकका सम्पादक विष्णुगोपाल कुसी, शिक्षक जगनाथ प्रजापतिको सहयोगले मूर्ति हेर्ने मौका पाएँ। मूर्तिको दुईचारवटा फोटो लिएँ। तत्सम्बन्धी एक आपसमा छलफल गरें। उहाँहरूकै सहयोगमा मूर्ति भेटिएको स्थानको

जैला पाटीमा भेटिएको शिलापत्र (तस्बिरहरू : लेखक)

स्थलगत अध्ययनको मौका प्राप्त भयो । यसको लागि शिक्षक एवम् सम्पादक कुसी, शिक्षक प्रजापति एवम् सूचना दिने नापित धन्यवादका पात्र हुनुहुन्छ ।

मूर्ति हेर्दा अलि खस्रो भई कम गुणस्तरको ढुङ्गाले बनेको भएता पनि कलाकारिता एवम् मौलिक विशेषताले भरिएको पाएपछि यसबारे अध्ययन अनुसन्धानको खाँचो महसुस भयो । त्यसो त मूर्ति महादेव पार्वतीको भएकोमा कुनै शंका नै छैन । महादेवको हातमा डमरु, कमण्डलु तथा बाहनको रूपमा साँढे हुनु पर्याप्त छ । यता पार्वतीको बाहन सिंह भएबाट र पादपिठमा साँढे र सिंह बीच नृत्याङ्गना गणेशले त शीव पार्वती परिवारको सम्भना दिलाउँछ । तर यहाँ कुमारको उपस्थिति देखिँदैन । यस मूर्तिमा महादेवको मूर्ति सबभन्दा बढी आकर्षक छ । चार भुजामा महादेवले एकातिर डमरु र त्रिशुल लिएको छ भने अर्कोतिर दुई हातमा रुदाक्ष र कमण्डलु बोकेको छ । बसिरहेको आसनमा महादेवको माथिल्लो भागमा समेत लुगा र गहना देखिन्छ । महादेवको शिरको मुकुट एवम् प्रभामण्डल अत्यन्त आकर्षक छ । महादेवको मुखाकृति त जति हेरेपनि हेरेहेरे लाग्ने खालको छ । महादेवको जुंगा यति सुहाएको छ कि मानौं मूर्तिले बोल्छा जस्तैछ । त्यस्तै महादेवको तेस्रो नेत्रले पनि धेरै अर्थ लाग्छ । यता पार्वतीको पनि

लेखकको सङ्ग्रहमा रहेको महादेव पार्वतीको मूर्ति

पुरै शरीर कपडाले ढाकिएको छ । पार्वती आफ्नो बाहन सिंहमाथि उभिएर महादेवको काखमा अडेस लगाएको जस्तो छ । ढुङ्गाको गुणस्तरभन्दा पनि कलाकारिता एवम् मौलिक शैलीको यो मूर्ति यहाँ पाउनु ज्यादै अर्थपूर्ण छ । जुन ठाउँमा यो मूर्ति भेटिएको छ, त्यो ठाउँ वरपर एउटा अर्को शिवलिङ्ग हुनु, र त्यो ठाउँलाई स्थानीय बीच महाद्य ननी भनी बोलिनु काकताली मात्र अवश्य हैन । विशेष गरी प्रत्येक वर्ष बिजयादशमीको अष्टमीको दिन नवदुर्गा गणको खवापाबिहित बनमालाहरू यही नासद्य अगाडि नृत्य प्रस्तुत गरी आचाजु मार्फत् घघंलासी ग्रहण गर्छन् । यो कार्य पूरा नभएसम्म जैला, सूर्यमढी टोलबासीहरू कृष्णभय नखाने परम्परा छ । वास्तवमा यहाँ नवदुर्गा गणका १३ वटा खवापाहरू र अन्य

बाजा गरी १९ विभिन्न देवगणमा महादेवको विशेष उल्लेख हुनु जरुरी छ । नवदुर्गा गणभित्र सर्वप्रथम महादेवको उत्पत्ति हुन्छ । भलभलअष्टमीको दिन ब्रम्हायणी पिठमा नवदुर्गा भवानीको सबै मुकुण्डो जलाइसके पश्चात जब गाथामोग चरे आउँछ, उक्त दिन नवदुर्गा गणका कलाकारहरू माटोको शिवलिङ्गको लागि विधिपूर्वक पूजाआजा गर्ने परम्परा छ । जुन शिवलिङ्ग बनमाला (गाथा)हरूले बनाउने भएर गाथामोग- यहाँ गाथा नवदुर्गाका कलाकार हुन् भने मोग भन्नाले खेतमा

माटो फुटाउने काठको डल्ला भएर गाथामोग भनिएको हो । यसरी यसदिन नवदुर्गा गणभित्र महादेव उत्पत्ति हुन्छ । महादेव कस्तो भने दारी जुङ्गासहितको मुसुमुसु हाँसिरहेको देखिन्छ । नवदुर्गा गणभित्र सबैभन्दा सानो उक्त महादेवको मुकुण्डो फुस्रे सिन्दुर रंगको हुन्छ । यो महादेवको मुकुण्डो र हाल भेटिएको महादेवको मूर्ति बीच एकरूपता छ । दुवै महादेवको जुंगा हुनु, त्रिनेत्र हुनु, प्रभामण्डल तथा मुकुटको भागमा समेत समानता हुनुबाट हाल भेटिएको महादेव नवदुर्गा गण भित्रको महादेव भएको देखिन आउँछ । नवदुर्गा गणभित्रको महादेवको सदृश्य स्वरूप अगाडि ल्याउने क्रममा मूर्तिकारले यो मूर्तिमा महादेवको मुखाकृतिको ठाउँमा स्वयम् नेपजु अर्थात् भूपतिन्द्र मल्लको अनुहार नै समाविष्ट गरेको जस्तो

अर्को महत्त्वपूर्ण सूचना यहाँ दिन सकिन्छ । यसै क्रममा तत्कालीन राजा भूपतिन्द्र मल्लले विश्व प्रसिद्ध ५५ इयाल दरबार निर्माण पश्चात दरबार भित्र दोस्रो तल्लाको उत्तरी भित्ताको विश्वरूप चित्रमा आफ्नो र रानी जयलक्ष्मीको चित्रको यहाँ स्मरण गर्न सकिन्छ । भनाईको मतलब विश्वरूपको सो मुखाकृति र हाल भेटिएको महादेव पार्वतीको सो मूर्तिको महादेवको मुखाकृति उस्तै उस्तै छ । यसैबीच जैलामा भेटिएको सो मूर्ति पनि भूपतिन्द्र मल्लको पालामै स्थापना भएको हुनसक्ने आधार भेटिएको छ । जैला पाटीले चिनिने नासद्य सँगैको पाटीमा रहेको सो शिलापत्र यसप्रकारको छ-

शिलापत्रको मूलपाठ

१. स्वस्ति ॥ श्री ३ अब्दे नेपाल जात बकसरद्विरे माघ कृष्ण च

२.हस्त नक्षत्र शूलयोगे हरि तिथी सहिते वासरे भार्गवस्य च
३.कान्ते भूपतिन्द्रक्षितीरमण वृताच्छामनात्यदिकित्तो, लक्ष्मीराम
४.हरिश्चयैगिरिसुता शम्भु-प्रभू-शुभ ॥ अथ नेपालभाषा
५.श्रीश्री३ जय भूपतिन्द्र मल्ल देवस परमान हाकु श्वसया बेल
६.स जेलं टोलया रामहरि भालो थव स्त्री लक्ष्मी नेम्हसनं श्री ३
७.उमामहेश्वर प्रीतीन फलेकुल्या सहितन दयका जुलो थव दत्त
८.उपद्रव यातसा जवला खवला त्वाल्या पंचन बिचाल याडा
९.व दिके माल गोम्हं धर्मात्मा पुरुषसेन उपा चुकुल अत लो
१०.हो इत्यादिन सेल्हो बिचाल यातसा श्री २ अश्वमेध जज्ञ
११.याडाया श्री २ महादेवस्थापना याडाया पुण्य लाक जुरो ॥
१२.गोम्हसेनं माया मोहन थव फले कुल्या उपद्रव याडाव
१३.सेन कलसा श्री २ उमामहेश्वरया कुदिष्टी पन्च महापा
१४.तक लाक जुरो ॥ सम्वत ८२८ माघ कृष्ण चतुर्थी पर पं
१५.चमी हस्त नक्षत्रे शूलयोगे शुक्रबासरे थव कुन्हु प्र
१६.तिस्था याडा दिन जुलो ॥ शुभमस्तु सर्व्वदा ॥

भावानुवाद : श्रीश्री भूपतिन्द्रमल्लको राज्यकालमा परमान हाकुको समयमा जैला टोलका रामहरि भारो र उनकी श्रीमत लक्ष्मी दुवै मिली श्री ३ उमामहेश्वरको प्रीति गरि यो पाटी बनायो । यो दत्त कसैले उपद्रव गरी बिगानं खोजेमा छरछिमेकी, टोलका पंच समुच्चयले विचार गरी जसले यस्तो कार्य गर्नबाट रोक्छ, अनि जुन धर्मात्मा पुरुषले पाटीको ईटा, चुकुल, ढुङ्गा आदि भक्त्या बिग्रया हेरविचार गरेमा श्री २ अश्वमेध यज्ञ गरेको तथा श्री २ महादेव स्थापना गरेको सरह पुण्य प्राप्त होस । जसले लोभलालचले उपद्रव गरी यो पाटीपौवा बिगाएँ, श्री २ उमामहेश्वरको कुदृष्टि स्वरूप पन्चमहापाप लागोस् । नेपाल सम्वत ८२८ माघ कृष्ण चतुर्थी पर पंचमी हस्त नक्षत्र शूलयोग शुक्रबारको दिन प्रतिस्था गरेको हो । सबैको कल्याण होस् ।

यहाँ यो शिलापत्रको यसकारण उल्लेख आवश्यक हुन आयो कि जुन ठाउँमा यो मूर्ति भेटिएको थियो, त्यसको ठिक अगाडि यो शिलापत्र सहितको पाटी थियो । भूकम्पले

भत्केको सो पाटीको पुनर्निर्माणको शिलान्यास हालसालै मात्र समाजसेवी बुध्दीकुमार गोसाइले गर्नुभएको छ । शिलापत्रमा श्री महादेव र श्री उमामहेश्वरको प्रसङ्ग आएको छ । विशेषगरी नवदुर्गा भवानीको बर्षेनी उत्पत्तिको क्रममा विजया दशमीको दुईदिन अगावै महाष्टमीको दिन यहाँ रहेको नास छ अगाडि

जैलामा भेटिएको महादेव पार्वतीको मूर्ति

जुन घर्घलासी ग्रहण हुने महत्त्वपूर्ण विधान छ, त्यसबाट तत्कालीन राजा भूपतिन्द्र मल्ल ज्यादै प्रभावित भएको बुझिन्छ । यसकै प्रभावले यो शिलापत्रसहितको पाटीको निर्माणको साथै उमामहेश्वर तथा महादेवको स्थापना गरेको देखिन्छ । नासद्यको प्रतिरूपको महादेव नासद्य कै पछाडि स्थापना मात्र छैन, यो कलात्मक महादेव पार्वतीको मूर्तिसहित मन्दिरसमेत निर्माण भयो । तर वि.सं.१९९० भन्दा पहिले अर्थात वि.स. १८९१ को भूकम्पमा परी यो मन्दिर भत्केपछि मन्दिर भित्रको यतिविधी कलात्मक मूर्ति जमिन मुनि दबिनपुग्यो । र त्यसबारे जनमानसमा चासो रहेन । तर पनि त्यहाँ एउटा शिवलिङ्ग रहेको आधारमा बोलीचालीमा त्यो ठाउँ महाद्य ननी नै कहलियो । यसैबीच २०७२ वैशाख १२ गतेको भूकम्पले जैला पाटीलगायत महाद्य ननी वरपरको सम्पूर्ण भाग मैदानमा परिणत भयो । भूकम्पले तहसनहस भएको यो ठाउँको भग्नावशेष २ वर्षपछि हटाउने क्रममा हालसालै मात्र धालापातामा यो मूर्ति भेटियो र चासोको विषय बन्यो ।

यसैबीच मेरो संग्रहमा रहेको एउटा मूर्तिको जिकिर नगरी सुखै भएन । जैलामा भेटिएको उक्त मूर्ति हेरिसकेपछि मेरो ध्यान आफ्नै घरमा केन्द्रित भयो । मेरो घरको पूजाकोठातिर रहेको मूर्ति मध्ये अविर केशरीले पोतिएको एउटा मूर्ति जव सफा गरेँ, म एकक्षण त अवाक्क भएँ । मेरा पूर्वाहरूले वर्षौं पहिलेदेखि पुज्दै आएको उक्त मूर्ति र जैलामा हालसालै भेटिएको मूर्ति त दुरुस्त पो रहेछ । एकातिर म दंग परे त अर्कोतिर हैरान भएँ । यो कसरी सम्भव भयो ? धेरै दिन मलाई सोचन बाध्य बनायो । महादेवको जुँगादेखि आयुधहरूसमेत एकनासको रहेछ । पार्वतीको आसन तथा बाहन पनि उस्तै छ । फरक यति मात्र कि, मेरो संग्रहको मूर्तिमा महादेवको हातको त्रिशुल भाँचिसकेको रहेछ । जैलामा भेटिएको महादेव पार्वती अर्थात उमामहेश्वरकै जस्तै धातुको मूर्ति घरमा सुरक्षितका साथ राखेकोमा पुर्खाप्रति नतमस्तक भएँ । सुनेथेँ, मेरा बाजेबराजुहरूले यो लगायतका अन्य

केही मूर्तिहरूको लागि धेरै जग्गाजमिन तथा सम्पति त्यागेका थिए रे । शायद यो मूर्ति दर्लभ अनि महत्त्वपूर्ण भएर होला । आज महसुस भयो । जे होस्, जैला टोलमा महादेव पार्वतीको एक अनुपम मूर्ति भेटिएपछि मेरो घरमा पनि उस्तै मूर्ति भेटिनुलाई एक संयोग नै मानेको छु ।

नियमित कर तिर्ने बानी बसाल्नुपर्छ

विगोल

भक्तपुर नगरपालिका नगरवासीहरूको आफ्नै साभ्ना संस्था हो। भक्तपुर नगरलाई स्वच्छ, सुन्दर, पर्यटकहरूको गन्तव्यस्थल, सांस्कृतिक नगर बनाउने नपाको मात्र होइन नगरवासीहरूको पनि जिम्मा हो। नगरवासीहरूको सहयोग, सल्लाह र साथविना नगरपालिकाले मात्र सबै काम गर्नसक्दैन। नपाले थालेको काममा नगरवासीहरूको साथ र सहयोग हुनुपर्छ। नपाको नीति तथा कार्यक्रम लागू गर्न कर्मचारीहरूको पनि त्यतिकै हात हुन्छ। जनप्रतिनिधि, नगरपालिका प्रशासन, कर्मचारी र नगरवासीको सक्रियतामा नपाको नीति तथा कार्यक्रम समयमै लागू गर्न सकिन्छ। तर त्यसको नेतृत्व या अगुवाइ नपा या जनप्रतिनिधिहरूले गर्नुपर्छ।

नपाको मुख्य आयस्रोत कर नै हो। आयस्रोतविना नपा सञ्चालन सम्भव हुँदैन। नगरको आयस्रोतबाटै नगरको विकास हुन्छ। जनताले कर तिर्नुपर्छ, कर तिर्नु जनताको कर्तव्य हो। हामीले नियमित कर तिर्नुपर्छ। नियमित कर नतिर्दा विकासमा बाधा पर्छ। नपाले कर उठाउनुपर्छ, कर सङ्कलन गर्नुपर्छ। कर सङ्कलन गर्न, कर तिर्न सम्बन्धित निकायले सम्बन्धित व्यक्तिलाई घच्चच्याउनुपर्छ। हो, नागरिक भावना भएका, जिम्मेवारीबोध भएका नागरिकहरू नियमित कर तिर्छन्। कति नागरिकहरू सम्बन्धित निकायले घच्चच्याएपछि तिर्छन्। कति नगरवासीहरू कर नतिरी बस्छन्। कति बाध्य भएपछि या नपामा सिफारिस लिन जाँदा तिर्छन्। आफूले सञ्चालन गरिरहेको उद्योग, कारखाना, पसल, जग्गा आदिको कर, सफाइ सेवा शुल्क समयमै तिर्नुपर्छ, समयमै तिर्ने बानी बसाल्नुपर्छ।

जनताबाट उठेको आयस्रोत जनताकै निम्ति सेवा प्रदान गर्न हो, विकास कार्य गर्न हो। जनताबाट उठेको कर या सेवा शुल्क नगर र नगरवासीहरूकै निम्ति खर्चिनु जनप्रतिनिधिहरूको दायित्व हो। नपाले कलेज सञ्चालन गरेर नगर र नगरवासीका साथै देशभरका जनताको सेवा गरिरहेको छ। यो अरु सबै नपाको लागि अनुकरणीय छ।

यस कार्यमा भक्तपुर नगरपालिकाका जनप्रतिनिधिहरू दत्तचित्त छन्। विकास निर्माण कार्यमा जनप्रतिनिधिहरू आफै सक्रिय हुनु, उपभोक्ता समितिमार्फत काम गराउनु अर्को उदाहरणीय काम हो। जनप्रतिनिधिहरूले इमानदारी पूर्वक गरेका यी कामको हामीले कदर गर्नुपर्छ। देश र जनताप्रति समर्पित नभएका कति जनप्रतिनिधिहरू विकास निर्माण कार्यलाई अकुत सम्पत्ति कमाउने बाटो ठान्छन्। तिनीहरू पदको दुरुपयोग गरी अकुत सम्पत्ति कमाउँछन्। ठेकेदारसँग मिलेर सम्पत्ति जोड्छन्। तिनीहरू जनताका सच्चा प्रतिनिधि होइनन् बरु भ्रष्ट जनप्रतिनिधि हुन्।

जनप्रतिनिधिहरू न्याय अन्याय छुट्याउने जन न्यायाधीश हुन्। जनताका केही समस्या परे जनप्रतिनिधि कहाँ आउँछन्। दाजुभाइको अंशवण्डा, लेनदेन, हकवेहक, दाजुभाइ या कुनै परिवारको भगडा हुँदा, समस्या पर्दा जनप्रतिनिधिकहाँ हाजिर हुन्छन्, समस्या अवगत गराउँछन् कति भगडा, लेनदेन, अंशवण्डाको छिनोफानो जनप्रतिनिधिकै पहलमा, संलग्नतामा स्थानीय अगुवा, सामाजिक कार्यकर्ताको साथ र सहयोगमा हुन्छन्। एकातिर जनप्रतिनिधिहरूको नगरवासीकै काममा प्रत्यक्ष अप्रत्यक्ष सहयोग र साथ मिलिरहेको हुन्छ भने अर्कोतिर जनताका दैनिकी कार्यमा भिजेकै हुन्छ। अनेक नामसारी र सिफारिस जनप्रतिनिधिले नै गर्नुपर्छ। यस अर्थमा जनप्रतिनिधिहरू जन प्रशासक पनि हुन्। जनताका समस्या, दैनिकी कामबाहेक समाज सुधार र विकासमा पनि निरन्तर खटिरहेका हुन्छन्- जनप्रतिनिधिहरू। टोल विकासको लागि आएको बडास्तरीय र नगरस्तरीय बजेट या योजना कार्यान्वयन गर्न र गराउन क्रियाशील हुन्छन्। तिनै जनप्रतिनिधिहरू जनतामा नागरिक भावना जगाउन, सांस्कृतिक स्तर उठाउन, नपाले गरिरहेको गतिविधि र विकास कार्यबारे सुसूचित पार्न जुटिरहन्छन्। यसरी नै जनप्रतिनिधिहरू नगरवासीहरूलाई कर तिर्न उत्साहित गर्ने, नियमित कर सङ्कलनका लागि घरदैलो अभियान सञ्चालन गर्ने काममा अधि सन्तुषित देखिन्छ।

‘भक्तपुर नगरपालिका जनप्रतिनिधिहरूको सय दिन’ विषयक गत भदौ १२ गते आयोजित कार्यक्रममा नगर प्रमुख सुनिल प्रजापतिको मन्तव्यसहितको प्रतिवेदनमा जनताका हरेक समस्या छलफलबाटै टुङ्ग्याउने उल्लेख छ। इमानदारीपूर्वक देश र जनताको सेवा गर्नु नै आफ्नो राजनीति ठान्ने जनप्रतिनिधिहरू जनताका अनेक समस्या समाधानमा स्थानीय जनताकै साथ र सहयोगमा जुटिरहेका छन्। स्थानीय स्तरमै जनताका समस्या समाधान गर्नसके अनाहकमा दाजुभाइबीच विवाद, भगडा हुनेछैन, मुद्दा मामिलामा फस्टैन, पसिना

बगाएर अलिअलि जोहो गरेको आम्दानी अनाहकमा खर्च हुँदैन । दाजुभाइको मुद्दा जति लम्बिन्छ त्यतिकै पैसा खर्च हुन्छ । मुद्दाले पैसा खर्चमात्र होइन आफू पनि त्यसमा संलग्न भइरहनुपर्ने हुन्छ । यसले काम गरेर जीवन निर्वाह गर्नुपर्ने काममा बाधा पर्छ । दाजुभाइको सम्बन्ध बिग्रिन्छ । मानसिक चिन्ता बढ्छ । यस्ता थुप्रै समस्या र चुनौतीको अन्त्य जनप्रतिनिधिको सानो सेवाले मुक्त हुन्छ । यसरी जनप्रतिनिधिहरूले नदेख्ने थुप्रै समस्या समाधान गरिरहेका हुन्छन् । यो सकारात्मक पक्ष हो ।

कति नगरवासीहरू जनप्रतिनिधिलाई विरोधको निम्ति विरोध गर्छन् । जस्तो सेवा र राम्रो काम गरे पनि खोइरो खन्छन्, तिनीहरू नपा र जनप्रतिनिधिले गरेको काममा आँखाको कुनाले पनि हेर्न चाहँदैनन् । तिनीहरू नपा र जनप्रतिनिधिको विरोध गर्न पाएपछि आफूलाई सन्तोष मान्छन् । वर्गीय समाजमा जनप्रतिनिधिहरूको भावनामाथि लाञ्छना लगाउने व्यक्तिहरू देखिनु अस्वाभाविक होइन । जनतासँग भेटघाट हुँदा, विकास निर्माणबारे छलफल हुँदा या त्यस्तै अन्य अन्तर्क्रियात्मक कार्यक्रममा जनप्रतिनिधिहरूले जनतालाई जागरूक बनाउने, स्वच्छ छविको बनाउने, सामाजिक अपराधबाट सावधान गराउने, नियमित कर तिर्न उत्साहित गर्ने, नियमित कर तिर्ने बानी बसाल्ने काममा उत्प्रेरित गर्ने काम गरिरहनुपर्छ । गत असार २९, ३० र ३१ गते भएको तीनदिने पहिलो नगर सभा सम्पन्न भएपछि सभाको अन्तिम दिन नगरपालिकाले एक प्रेस विज्ञप्ति जारी गरेको थियो । प्रेस विज्ञप्तिमा नगरसभाले नगरवासीहरूलाई कर तिर्न उत्साहित गर्ने र नियमित कर सङ्कलनको लागि घरदैलो अभियान सञ्चालन गर्ने उल्लेख छ । त्यस्तै समयमै वार्षिक कर तिर्नेलाई सहूलियतको बन्दोबस्त गर्ने र नगरवासीहरूले समयमै घर जग्गा मूल्याङ्कन तिरेमा नगरपालिकाले ५० प्रतिशतसम्म सहूलियत दिने नगरसभाले निर्णय गर्‍यो ।

नियमित कर सङ्कलनको लागि नपाले अहिले घरदैलो अभियान थालनी नगरे पनि अनेक सभा, भेला, गोष्ठी, भेटघाट, छलफल, अन्तर्क्रियामार्फत चेतना जगाउने काम गरिरहेको छ । त्यसलाई निरन्तरता दिइरहनुपर्छ । नगरवासीले पनि नियमित कर तिर्नुपर्छ, कर तिर्ने बानी बसाल्नुपर्छ । नियमित कर तिर्ने बानी नभएसम्म नपाको आयस्रोत समयमा जति जुट्नुपर्ने हो, जुट्दैन । हो, नगरवासीसँग खुसी पारेर कर सङ्कलन गर्नुपर्छ । नपाको कर निर्धारण नगरवासी र व्यवसायीले तिर्ने खालको हुनुपर्छ । हामी बिजुली, खानेपानी र टेलिफोन सेवा शुल्क नियमित तिर्छौं । तर किन हो कृष्ण व्यवसाय कर, भूमिकर, सफाइ सेवा शुल्क आदि नियमित

तिर्दैनौं । व्यवसाय कर तिर्न हामी किन पछि पर्छौं ? व्यवसायीहरूले प्रत्येक वर्ष कर तिर्नुपर्छ । उद्योग, कलकारखाना सञ्चालकहरूले पनि नियमित कर तिर्नुपर्छ जसले नियमित कर तिर्दैन तिनीहरू नै नपाले के गर्‍यो, के सेवा दियो भनी उल्टै विरोध गर्छन् । नपाले गरिरहेको सेवाको मूल्याङ्कन नै नगरी हचुवा टिप्पणी गर्छन् । यो ठीक होइन ।

नपाले घर जग्गा मूल्याङ्कनको समयमै कर तिरे ५० प्रतिशत सहूलियत दिने निर्णय गर्‍यो । नपाको यो निर्णय सकारात्मक छ । तर नगरवासीहरू घर जग्गाको मूल्याङ्कन दर नै बढी भएको गुनासो गर्छन् । अहिलेको घरको मूल्याङ्कन रु. १० लाखसम्ममा कर नलाग्ने व्यवस्था गरिएको छ । यो उहिलेको निर्णय हो । महुँगी धेरै बढिसकेको छ । उहिलेको त्यो मूल्याङ्कन रकम अहिले सान्दर्भिक हुँदैन । समयानुसार कर तिर्न नपर्ने घरको मूल्याङ्कन बढाउनुपर्ने नगरवासीहरूको माग सही हो । घरको सम्पत्ति कर तिर्न नपर्ने उहिलेको त्यो मापदण्ड बदल्नुपर्छ भने घरको सम्पत्ति करको दर घटाउनुपर्छ । घरको सम्पत्ति करमा जबरजस्ती र बाध्यतावसन्दा तिर्न सकिने खालको बनाउनुपर्छ । घरको सम्पत्ति करमात्रै नियमित उठ्‍यो भने नपाको आयस्रोत बढ्नेछ र नपाको विकास र नगरवासीहरूको सेवामा थप राहत पुग्नेछ ।

घर निर्माण पैसा भएरमात्र होइन, बाध्य भएर पनि बनाइन्छ । भूकम्पले घर क्षति पुऱ्याएपछि कतिले खेत बेचेर बनाए त कतिले ऋण काटेर बनाए । कतिको घर अर्भै बन्न सकेको छैन । घर बनाएर लागेको ऋणको व्याज तिर्ने कि घर जग्गाको मूल्याङ्कन (घर सम्पत्ति कर) तिर्ने धौ धौ भइरहेको हुन्छ । खेत बेचेर, ऋण काटेर बनाएको घरको महुँगो सम्पत्ति कर कसरी तिर्न सकिन्छ ? यसबारे नपाले विचार पुऱ्याउनुपर्ने देखिन्छ । बस्नको निम्ति बनाइएको घरको आम्दानी हुने पनि होइन । बरु नपाले सबैले तिर्नसक्ने मूल्य निर्धारण गर्दा जाती हुनेछ । नपाले यहाँ रहेका व्यवसाय कर, सवारी कर, मालपोत कर, भूमि कर, बहाल कर, उद्योग र कलकारखानामा उठाइने आदि कर सबैसँग उठाइने वातावरण तयार गर्नुपर्छ । नपाले लिनुपर्ने सबै कर उठिरहेको छ भने नपाको स्रोत कम हुँदैन । नियमित कर कसरी उठाउने र नियमित कर तिर्ने बानी कसरी बसाल्ने ? त्यसतर्फ नपा र स्वयं करदाताहरूले विचार पुऱ्याउनुपर्ने देखिन्छ । घर-घरमा कर असुली गर्ने नपाको उद्देश्य पूरा गर्नेतर्फ ध्यान जानुपर्छ ।

नगरपालिकाले आन्तरिक स्रोत नै बढाउनुपर्छ । आन्तरिक स्रोत जुटेन भने नपा चलाउन गाह्रो हुन्छ र विकास कार्य गर्न सकिँदैन । कर उठेन भने नपाले निर्वाचनताका गरेको प्रतिबद्धता लागू गर्न सकिँदैन । कर तिर्न जाँदा, कर

तिर्ने क्रममा कति नगरवासीले नगरपालिकाले के सेवा गर्‍यो भन्ने प्रश्न गर्छन् । तिनीहरू नपाले सस्तोमा गुणस्तरीय शिक्षा दिइरहेको भुल्छन् । भ्रण्डै देशभरिका विद्यार्थीहरूलाई सस्तो र स्तरीय शिक्षा दिनु के सेवा होइन ? अरु कलेजको तुलना गर्दा विद्यार्थीहरूको लाखौं रकम बचेको हुन्छ । नपाले सञ्चालन गरिरहेको जनस्वास्थ्य केन्द्र पनि त्यसको दृष्टान्त हो । जनस्वास्थ्य केन्द्रले नगरवासी, जिल्लावासीमात्र होइन जिल्ला बाहिरका जनताको पनि स्वास्थ्य सेवा पुऱ्याइरहेको छ ।

भक्तपुर नगरपालिकाले भूकम्प पीडित नगरवासीहरूलाई नक्सापास दस्तुरमा छुटको व्यवस्था गरेको छ । सुरुमा भूकम्प पीडितलाई घर भत्केकै स्थानमा बनाउँदा नक्सा पास दस्तुरमा छुट दिइएको थियो । पछि भक्तपुर नगर क्षेत्रभित्र अन्यत्र घर बनाउन नक्सा दर्खास्तसँगै भूकम्प पीडित परिचय पत्रको आधारमा साविककै घर बनाउने नागरिकलाई दिइने सरह नक्सा पास दस्तुरमा छुटको व्यवस्था गरिएको हो । भक्तपुरको पुरानो नगर क्षेत्रमा परम्परागत शैलीमा घर बनाउने घर धनीहरूलाई नगरपालिकाले आर्थिक सहयोग गरिरहेको छ । बाहिरी मोहडामा परम्परागत शैलीको

घर निर्माण गरेमा प्राविधिक मूल्याङ्कन गरी मोहडाको लागि लाग्ने खर्चमा अनुदानको व्यवस्था गरिएको छ, काठमा आर्थिक सहूलियत दिइएको छ ।

नपाले आयवृद्धिसम्बन्धी अल्पकालीन र दीर्घकालीन योजना तर्जुमा गर्नुपर्ने देखिन्छ । व्यवसाय दर्ता प्रक्रियालाई सहज एवं सरल बनाइनुपर्छ । प्रगतिशील कर प्रणाली लागू गरी प्रभावकारी कर सङ्कलन गर्नुपर्छ । नगरवासीलाई कर तिर्नुपर्ने औचित्यबारे जानकारी दिनुपर्छ । नगरभित्र हाल लिँदै आएको करबाहेक अन्य आयवृद्धि हुने योजना या कार्यक्रमहरूको विकल्प खोज्दै जानुपर्छ । आन्तरिक स्रोत वृद्धि गर्नेतर्फ राजस्व असुलीको लागि आवश्यक जनशक्ति परिचालन गर्नुपर्छ । कर रकम असुली गर्न र वक्यौता कर असुली गर्ने अभियान सञ्चालन गर्नुपर्छ । नगर परिषद्बाट स्वीकृत वार्षिक नीति, बजेट तथा कार्यक्रमको मूल मर्म, सिद्धान्त र पद्धतिलाई आत्मसात गर्दै अघि बढ्नुपर्छ । यस नगरलाई नपाको लक्ष्यअनुसार नेपालकै एक नमुना नगर, समृद्ध नगर, व्यवस्थित नगर, कला र संस्कृतिको नगर र पर्यटकीय केन्द्रको नगर बनाउने लक्ष्य पूरा गर्न निरन्तर जुटिरहनुपर्छ ।

भक्तपुर नगरपालिका

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

ब्यासी, भक्तपुर-२

कुहिने र नकुहिने फोहोर सङ्कलन तालिका

भक्तपुरका जनता यो शहरलाई सफा-स्वच्छ, सांस्कृतिक नगर, पर्यटकीय गन्तव्यस्थल र शिक्षाको केन्द्र बनाउन लागिपरेका छन् । सरसफाइ सभ्यताको परिचय हो । नगरलाई सफा र स्वच्छ बनाउने उद्देश्यअनुरूप बजार रुटमा पनि फोहोर छुट्याई सङ्कलन गर्न हामी लागिपरेका छौं । नगरपालिकाको यस कार्यमा सहयोग गर्न सम्पूर्ण पसल व्यवसायीहरूमा हार्दिक अपील गर्दछ ।

च्याम्हासिंहदेखि टौमढी-भावाचो हुँदै खौमासम्म बजार लाइनका पसलहरूबाट आउने फोहोरलाई कुहिने र नकुहिनेमा अलग अलग सङ्कलन गर्ने निर्णय भएको हुँदा प्रत्येक पसललाई नकुहिने फोहोर राख्न १ थान बोरा र कुहिने फोहोर राख्न १ थान बाल्टिन वितरण गरी २०७४ पुस १५ गतेदेखि नगरपालिकाबाट दिउँसो १२ बजेदेखि ३ बजेसम्म साइरन बजाई गाडीबाट निम्नअनुसार फोहोर सङ्कलन गर्ने भएकोले सोहीअनुसार मात्र फोहोर दिनुहुन अनुरोध गर्दछ ।

- ◆ आइतबार, मंगलबार र बिहीबार - नकुहिने फोहोरमात्र सङ्कलन गर्ने ।
- ◆ सोमबार, बुधबार, शुक्रबार र शनिबार - कुहिने फोहोरमात्र सङ्कलन गर्ने ।

“Creation of predecessors — Our art and culture”

नागरिक भावना

दोष !

हेमन्त

टहराको छानाबाट शीतका थोपाहरू टप टप चुहिरहेको थियो। विहानीको चीसो हावाले सिरक र डस्ना बरफजस्तै थियो। छानामा पराल ओछ्याउँदा पनि शीतका थोपाहरू चुहिन छोडेन। आखिर जस्ता पाटाको छाना न हो- गर्मीयाममा आगोमा बस्नु जत्तिकै हुने, जाडोमा जिउ कठ्याग्निने।

बहत्तर सालको भुईँचालोले नगर भित्रका अधिकांश ऐतिहासिक तथा पुराना घरहरू गर्ल्याम-गुर्लुम्म ढाल्यो। असंख्य नगरवासी घरवार विहिन भए। यस विपत्तिमा रामदाइको परिवार अछुतो रहेन। जिजु बाजेले ठड्याई दिएको कलात्मक घर मैदानमा बदलियो। ऊ टहराको बास हुन पुग्यो। नाति-पनातिहरूलाई समेत बसोबासको बन्दोवस्त गरिदिने आफ्नो पुर्खालाई सम्झंदै रामदाइले शीर निहुन्यायो- धन्य धन्य मेरा पुर्खाहरू !

भुईँचालोबाट छिमेकीहरू धेरै मरे, धेरै लडे र धेरै व्यक्ति घर भित्रै थिचे। नगरमा कोलाहल मच्चियो। नगरवासीको रुवावासीले वातावरण उराठ लाग्यो। विभत्स दृष्यबाट नगरवासी लुगलुग काँपे। असंख्य युवाहरू सहयोगमा जुटे। आफ्नो पुर्ख्यौली घर मैदानमा परिणत भएता पनि रामदाइ एक मन सन्तुष्ट थियो- कारण आफ्नो परिवारलाई कुनै चोट-पटक लागेन ऊ पनि सहयोगमा जुट्यो।

भुईँचालोको त्रासदीले दुइवर्ष पार गऱ्यो। पुनर्निर्माणमा सरकारको वचनबद्धता आश्वासन मात्रै सावित भयो। पुनर्निर्माणको लागि दिइएको पचास हजार रु. 'हात्तिको मुखमा जिरा' भयो। त्यसले माटो पन्छाउन पनि पुगेन।

रामदाइसँग घर बनाउने सीप थिएन। शारीरिक परिश्रम गर्न शक्ति रहेन। सरकारबाट दिइएको आश्वासन आकाशको फल सावित भयो। टहरामा जीवन बिताउन गाह्रो भयो। त्यसकारण उसको अन्तस्करणले भन्यो- एकतल्ला भए पनि घर त निर्माण गर्नु पर्छ।

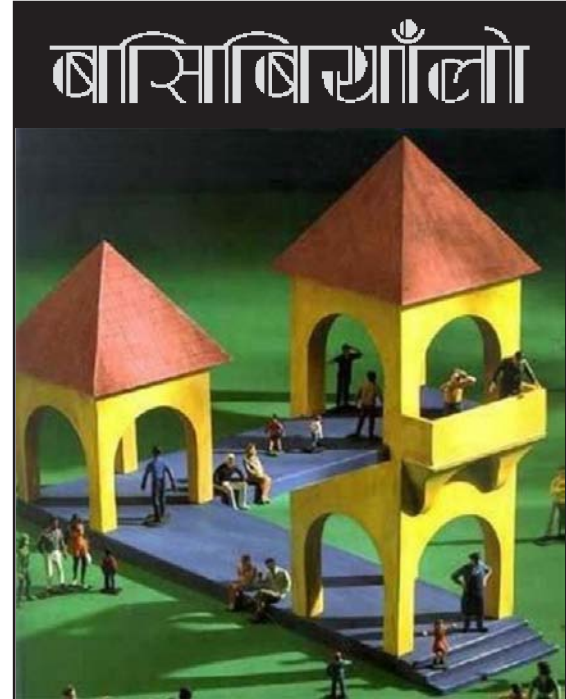
रामदाइले आफ्नो भागमा पाएको जग्गा बेचेर घर ठड्यायो। तर पुर्ख्यौली जग्गाको सम्भनाले रामदाइलाई रातमा निद्रा लागेन। समय समयमा भुईँचालोले निम्त्याएको त्रासदीपूर्ण वातावरणको सम्भनाले आङ्ग सिरिङ्ग पाश्र्यो। अनि ऊ भन्ने गथ्र्यो- जे होस्, परिवारको टाउको लुकाउने ठाउँ त पाइयो नि !

ऊ कल्पनामा डुब्यो- मेरा जिजु बाजेले नाति-पनातिसम्मको लागि घर बनाएर गए। के अब मैले निर्माण

गरेको घरमा भविष्यका नाति-पनाति बस्न पाउला त ? के माटो जोडेको घर जस्तै ढलान घरको आयु लामो होला र ? यसको अनुभव कसैसँग छैन। इन्जिनियरहरूले भन्छन् 'सिमेन्टको आयु बढीमा ९० वर्ष हो नत्र ७० वर्षमा नै सिध्दिन्छ रे। 'माटोको आयु जस्तो सिमेन्टको आयु कहाँ लामो होला र ?'

धत्तेरिका ! यस्तै ढलान घरको निर्माण पछि कालान्तरमा सांस्कृतिक नगरका हाम्रा सम्पदाहरू संरक्षण होला र ? विश्व सम्पदामा दर्ज भएको हाम्रो नगर भविष्यमा खारेज हुँदैन र ?

राम दाइले लामो सुस्केरा हाल्दै भन्यो- यसको दोष लोकतान्त्रिक सरकारको हो !

एउटै सतहमा दुई तला ? असम्भव डिजाइन।

क १०० केजी, ख र ग ५०- ५० केजी तौलका छन्। नदी तर्ने डुंगाले एक पटकमा १०० केजीमात्र बोक्न सक्छ भने तीन पटक डुंगा वारपार गरेर तीनै जनालाई नदी पार गराउने तरिका बताउनु होस्।

उत्तर- सबभन्दा पहिले ख र ग जाने, ख ले डुंगालिएर फर्कने र कलाई मात्र पठाउने, अब ग वारी आउने र खलाई लिएर जाने।

‘समृद्ध नेपाल’ कि समृद्ध आसेपासे ?

किरण

संघीय गणतान्त्रिक नेपालको पहिलो आमचुनावमा विभिन्न दलहरूले जारी गरेका घोषणापत्रहरूमा ‘समृद्ध नेपाल’ को प्रयोग थोगे भै गरिएको छ। सत्तामा बसेका र भर्खरै बाहिरिएका दलहरूले ‘समृद्ध नेपाल’ को प्रतिवद्धता चुनावकै लागि बचाएको भान परेको छ। अन्यथा सत्ताधारी र निवर्तमान सत्ताधारीहरूले आफू सत्तामा छँदा ‘समृद्ध नेपाल’ को लागि पूर्वाधार बनाउँथे, चुनावी घोषणापत्र कुरेर बस्ने थिएनन्।

घोषणापत्र र भाषणमा घाँटी सुक्ने गरी ‘समृद्ध नेपाल’ को थोगे भट्ट्याएको प्रतिध्वनि शान्त नहुँदै पत्रपत्रिकामा बेग्लै समाचारहरू आए। सत्ताधारीहरूले बितेका १० वर्षमा ५ अर्ब बाँड्यो, एक वर्षमा भन्दा १ अर्ब बाँड्यो, राज्यको ढुकुटीमा पहुँचवालाहरूको ब्रम्हलुट, ५ महिनामा ६६ करोड बाँड्यो, चुनाव पछि साँढे १६ करोड बाँड्यो, ...। आमचुनाव सम्पन्न भै नयाँ जनादेश प्राप्त जनप्रतिनिधिहरू आइसक्दासमेत सरकारले भूतपूर्व सांसदको सिफारिसमा निर्वाचन क्षेत्र विकास कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने दुस्प्रयास गर्‍यो। तर सर्वोच्चको आदेशबाट भन्दा १० अर्ब रकम अनियमित रूपमा खर्च हुन वा दुरुपयोगबाट हुन बच्यो। त्यस्तै काम चलाउ सरकारले विभिन्न भत्ताको व्यवस्था गरेर राज्यको ढुकुटीमा अभूतपूर्व रूपमा ब्रम्हलुट मच्चायो।

राज्यको ढुकुटीमा सिटामोल नपाएर सिक्किस्त भएका विरामी, मल, बीउ र सिंचाइको अभावमा खेती गरिरहेका किसान, छोरा-छोरीलाई वैदेशिक रोजगारमा पठाउन बाध्य आमाबुबा, विना पाठ्यपुस्तक अध्ययन गरिरहेका विद्यार्थीका अभिभावकलागायत रात दिन काम गरी खाने जनताको रगत पसिनाबाट रकम जम्मा हुन्छ। यसरी दुःखजिलो गर्ने जनताको करबाट सञ्चित रकममा सत्तामा जानेहरूले अबै अर्ब आफ्ना आसेपासेलाई वितरण गर्ने काम कुनै दृष्टिले पनि न्यायोचित हुन सक्दैन। चोरले चोरी गरेर ल्याएको वा डाँकाले डकैती गरेर ल्याएको अथवा बाटामा पाएको धन पनि यसरी बाँड्दैन। तर सत्तामा जानेहरूले बाँडिरहेका छन्। त्यसैले लाग्छ सत्तामा

जान मरिहत्ते गर्नेहरूको देशको विकास र जनताको हित गर्न होइन राजस्व लुट्न र जनताको रगत पसिनामा रजाई गर्ने बाहेक अर्को कुनै उद्देश्य छैन।

हो, असहायलाई आर्थिक सहायता दिनु राज्यको कर्तव्य हो, मानवीय धर्म हो। तर नक्कली असहायलाई, सबललाई सम्भ्रान्त जीवनयापनको लागि, आफ्नै दलका नेता-कार्यकर्ता, नातेदार र आसेपासेलाई राज्यको ढुकुटीबाट मनपरि रकम बाँड्नु अनैतिक र गैर आर्थिक अनुशासन मात्र होइन सरासर लुट र डकैती हो। पत्रपत्रिकामा आएका समाचारहरू हेर्दा, आर्थिक सहायता पाउनेहरूको नाम हेर्दा कृत्रिम असहायहरूको बोलवाला देखिन्छ। प्रतिगामी, भ्रष्टाचारीदेखि गुन्डा र बलात्कारी अर्थात अपराधीहरूलाई समेत जनताको रगत पसिनाबाट जम्मा भएको राज्यको ढुकुटीबाट रकम बाँड्नु सत्तामा बस्नेहरूको अराजनीतिक र अमानवीय चरित्र र प्रवृत्तिको परिचय हो। कुशासनको पराकाष्ठा हो।

काम चलाउ देउवा सरकारले आमचुनाव पछि देखाएको कार्य शैलीले अब सत्तामा आउने सम्भावना नदेखेको आभास दिएको छ। उनी ‘भोर जुवा’ खेल उद्यत रहेको महसुस सर्वत्र गरिएको छ। त्यसको विरोध एमालेले गरेको छ। तर एमाले पनि सत्तामा छँदा दूधले धोइएका थिएनन्। निरंकुश पञ्चायत व्यवस्थाको अन्त्य पछि बहुदलीय प्रजातन्त्र र गणतन्त्र आयो। तर पञ्चहरूले जसरी राज्यको ढुकुटीमा ब्रम्हलुट मच्चाएका थिए सत्तासीन कथित बहुदलवादी र गणतन्त्रवादीहरूले त्यसलाई विरासतमै ग्रहण गरेको तथ्यले देखाएको छ। यसबाट देशमा ‘परिवर्तन’ आएको कतै दृष्टिगोचर हुँदैन। हिजो पञ्चहरूले देश र जनतालाई लुटेका थिए, देशको ढुकुटीलाई आफ्नै सम्पत्ति ठानेका थिए भने आज बहुदलवादी र गणतन्त्रवादीहरूले लुटेका र ठानेका छन्। यसैलाई परिवर्तन मान्ने हो भने भन्नु केही छैन।

अर्थमन्त्रालयको एक तथ्यांकअनुसार प्रम गिरिजाको पाला (आ.व.२०६३-०६५) मा ८ करोड, पुष्पकमलको पालामा ६ करोड, माधव कुमारको पालामा १९ करोड ३५ लाख, बाबुराम र खिलराजको पालामा ३६ करोड, सुशीलको पालामा २ अर्ब ७७ करोड रकम बाँडिएको थियो भने ओलीको पालामा डेढ करोड, दाहालको पालामा १४ करोड र देउवाको पालामा ३२ करोड भन्दा बढी रकम बाँडिएका छन्।

अर्थ मन्त्रालयको श्रोतअनुसार वितेका १० वर्षमा बाँडिएको रकम यस प्रकार छ-

आ.व.	रूपैया
२०६३/०६४-	७,६१,६७,०७०-
२०६४/०६५-	१३,६०,००,०९१-

२०६५।०६६-	१४,३२,०१,००९।-
२०६६।०६७-	२१,१०,९८,४१२।-
२०६७।०६८-	१६,२०,६८,९५४।-
२०६८।०६९-	७,१०,८०,००१।-
२०६९।०७०-	१२,९८,१७,०३७।-
२०७०।०७१-	१३,७२,७०,०३१।-
२०७१।०७२-	२,६५,४६,८३,४९७।-
२०७२।०७३-	२७,८४,४४,२५६।-
२०७३।०७४-	३८,३१,५०,९२०।-
२०७४।०७५-	३२,६९,१९,१९३।- (मंसिरसम्म)

त्यस्तै १० लाख र बढी पाउनेहरूको गृह र अर्थमन्त्रालयको श्रोतबाट सूची यस्तो छ-

केपी ओली-	१,२६,३५,०००।-
रामवरण यादव-	७०,००,०००।-
तारानाथ रानाभाट-	७०,००,०००।-
देवेन्द्रराज कँडेल-	१५,८४,०००।-
पूर्ण कुमारी सुवेदी-	४०,००,०००।-
रामचरण चौधरी-	१०,००,०००।-
खुमबहादुर खड्का-	९७,००,०००।-
तुलसी गरी-	४५,००,०००।-
गोविन्द राज जोशी-	२७,८०,०००।-
भरतमोहन अधिकारी-	२५,००,०००।-
मनमोहन भट्टराई-	१५,००,०००।-
कल्पना सोब-	१०,००,०००।-
उद्धवसिंह ऐर-	१०,००,०००।-
भीमनिधि हमाल-	१०,००,०००।-
परशुराम थारु-	१०,००,०००।-
जयपुरी धर्ती-	१०,००,०००।-
खगेन्द्र चुडाल-	१५,००,०००।-
अर्जुन खड्का-	१०,००,०००।-
गोपाल शेरचन-	६०,००,०००।-
महेन्द्रराय यादव-	१५,००,०००।-
सन्तोष देवकोटा-	१०,००,०००।-
विष्णुकुमारी पोखरेल-	१०,००,०००।-
देवी पाठक सिलवाल-	१०,००,०००।-
सुजाता कोइराला-	५०,००,०००।-
नारायणप्रसाद मैनाली-	१०,००,०००।-
वीरमाया बाकवाल-	१०,००,०००।-
मोहम्मद आलम-	१०,००,०००।-
आदित्य बराल -	१,००,००,०००।-
टेकनाथ रिजाल-	३०,००,०००।-

शशी शेरचन- १५,००,०००।-

रामकुमार प्रसाद शाह (आदि)- ८०,००,०००।-

यस बाहेक १० लाखभन्दा कम पाउनेहरूको केही नाम -

परमानन्द भ्ना- ९,३०,०००।-

सयन्द्र बान्तवा- ५,००,०००।-

शेरधन राई- ५,००,०००।-

इला शर्मा- ३,००,०००।-

नरेन्द्रराज शर्मा- ५,००,०००।-

विज्ञान बोटे- ४,००,०००।-

भर्कर रावल- ६,००,०००।-

गोविन्दप्रसाद कोइराला- ५,००,०००।-

यस तथ्यांकले सत्तामा जानेहरूले राजस्वमा ब्रम्हलुट मच्चाउन प्रतिस्पर्धा गरेको र आसेपासेलाई 'समृद्ध' बनाएको स्पष्ट देखिन्छ। देशलाई कंगाल बनाउँदै व्यक्तिलाई 'समृद्ध' बनाउने यी दल र नेताहरूले भट्टयाएको 'समृद्ध नेपाल' केवल जालसाजीमात्र हो। आफ्ना आसेपासे व्यक्ति पोसेर देश समृद्ध कदापी हुन सक्दैन। स्वास्थ्य, शिक्षालगायतमा आम जनताको पहुँच पुऱ्याउनुको साटो व्यक्ति-व्यक्तिको हित र लाभ हेर्ने चरित्र, नियत, प्रवृत्ति र नीतिले देश र जनताको भलो गर्छ भनी सोच्नु र ठान्नु दिउँसै सपना देख्नु मात्र हो।

सहयोग सामग्री

- करोबार (पुस १८)
- नेपाल (पुस ३०)
- नागरिक (माघ १)
- गोरखापत्र (माघ १)

प्रमुख सुनिल प्रजापति, उपप्रमुख रजनी जोशी लगायत भक्तपुर दरबार स्वचायस्थित वत्सला मन्दिरको निर्माण कार्यको अवलोकन निरीक्षणमा।

सिद्धपोखरीबाट रानीपोखरी पुनर्निर्माणमा सिको गर्नु आवश्यक

लीला श्रेष्ठ

भक्तपुर नगरपालिकाका मेयर सुनिल प्रजापति २०५३ सालमा साविक २ नम्बरका वडाध्यक्ष थिए। वर्षौंदेखि घाँसे मैदानमा परिणत सिद्धपोखरी संरक्षणको प्रस्ताव राख्दै एक संस्थाले डेढ करोड रुपैयाँको बजेट 'इस्टिमेट' निकाल्यो। नगरपालिकासँग जम्मा ३०/४० हजार रुपैयाँमात्र जगेडा थियो। 'उक्त संस्थाको प्रस्ताव अस्वीकार गर्दै नगरपालिकाले १४ वटा संरक्षण समिति गठन गरी सिद्धपोखरी संरक्षण अभियान थाल्यो,' उनले भने।

पूर्व र पश्चिम २७५ मिटर, उत्तर र दक्षिण ९२ मिटर क्षेत्रफल ओगटेको सिद्धपोखरी संरक्षण गर्न सजिलो भने थिएन। घाँसे मैदानको घाँस फाँडेर स्थानीयको सहभागितामा खासाडखुसुड खोलाबाट ३ वटा पम्पको सहायताले २४ सै घण्टा ७४ दिन पानी तानेको उनी बताउँछन्।

पानी राखिसकेपछि पनि पोखरीबाट पानी चुहिने समस्या भने समाधान भएन। स्थानीयकै सहभागितामा भाँडा बनाउने कालीमाटी (द्योचा) छापेपछि बचेको मेयर प्रजापतिले बताए। हालसम्म कालीमाटीकै कारण सिद्धपोखरी बचेको नगरपालिकाले जनाएको छ। सिद्धपोखरीले पुनर्जीवन पाएकोमा २०५४ सालयता बसेंनि इन्द्रजात्राका साँझमा दिपावली गर्ने परम्परा बसेको छ। 'मल्लकालीन चिन्तारीका रूपमा सिद्धपोखरीलाई लिन सकिन्छ,' उनले भने।

नेपाल संवत् २१८ मा नेपालमण्डलका शक्तिशाली युवराजा इन्द्रसिंह देवको पालामा बनेको सिद्धपोखरी अर्थात् इन्द्र दह

उपत्यकाभरिकै पोखरीहरूको पहिचानका रूपमा अडेको छ। इतिहासविद् डा. पुरुषोत्तमलोचन श्रेष्ठका अनुसार त्यो युग शैवबौद्धसिद्ध तान्त्रिकहरूको युग थियो। १९९ वर्ष पहिले शैवबौद्धसिद्ध युगको वास्तुतन्त्र विधिअन्तर्गत बनेकाले उक्त पोखरीको नाम नै सिद्धपोखरी रहन गएको हो।

नेवारी लोकजीवनमा सिद्धपोखरीलाई तःपुखु (ठूलो पोखरी) भन्ने गरिन्छ। त्यसबखत उपत्यकामा बनेको सबैभन्दा ठूलो पोखरी भएकाले सिद्धपोखरी तःपुखुको नामले पनि प्रख्यात छ। 'नेपाली संस्कृतिको एउटा विशेषता के छ भने कुनै कुरा बनिसकेपछि त्यसलाई पछिसम्म पनि सांस्कृतिक जीवनसँग युगौयुगसम्म जीवन्त तुल्याइराख्नु हो,' डा. श्रेष्ठले भने, 'सिद्धपोखरी पनि त्यसको अपवाद होइन।'

सिद्धपोखरीमा इन्द्रजात्रा र दसैँमा नवरात्री मेला लाग्ने गर्दछ। सिद्धपोखरी परिसरमा लिच्छविकालदेखिका दुर्लभ कलाकृति छन्। डा. श्रेष्ठका अनुसार नेपालमै सर्वप्राचीन बराह मूर्ति, गणेश मूर्ति, चौथो र पाँचौं शताब्दीदेखिका बुद्ध, हरिहर, लक्ष्मीनारायण, वासुदेव कमलजा, उमामहेश्वरलगायत मूर्तिहरू छन्। धार्मिक समन्वय र सांस्कृतिक एकताको ज्वलन्त नमुनाको उदाहरण बौद्ध चैत्य र शिव लिङ्ग भएकाले पनि नेपाली संस्कृतिको अतुल्य नमुना सिद्धपोखरी भएको श्रेष्ठले बताए।

विभिन्न कालखण्डमा जीर्ण बनेको सिद्धपोखरी संरक्षण एवं जीर्णोद्धार हुँदै आएका प्रमाण छन्। नेपाल संवत् ३६४ मा अनर्घमल्ल (?) देवले पोखरीको पर्खालसमेत घेरेर यसको क्षेत्र निर्धारण गरेको डा. श्रेष्ठ बताउँछन्।

भक्तपुर नगरपालिका १ दूधपाटीस्थित सिद्धपोखरीमा आन्तरिक पर्यटक।

“Creation of predecessors — Our art and culture”

त्यसैगरी मल्लकाललगायत शाह कालमा भीमसेन थापाको समयमा राणा प्रधानमन्त्री रणोद्दीप सिंहको पालामा समेत पोखरीको जीर्णोद्धार भएको उनले बताए। सिद्धपोखरी अहिले भक्तपुरको मात्र नभई उपत्यकाकै मल्लकालीन सुन्दरता र शोभालाई बढाएको छ। नेपाली वास्तु संस्कृतिलाई जोगाएको छ। 'कंक्रीट संस्कृति हाम्रो संस्कृति होइन,' उनले भने। सिद्धपोखरीबाट रानीपोखरीको पुनर्निर्माणमा सिको गर्नु आवश्यक भएको उनी बताउँछन्।

यता नेपाल इन्जिनियरिङ कलेजका सहायक प्राध्यापक श्यामसुन्दर कवां पोखरी संरक्षणमा कालीमाटीको बढी महत्त्व रहेको बताउँछन्। 'पोखरीको पानी चुहिँदा कालीमाटीको सहायता लिने परम्परा आजको होइन,' उनले भने, 'मौलिकता बचाउन कंक्रीट प्रयोग गर्ने होइन।'

नगरपालिकाले सिद्धपोखरी संरक्षणका लागि प्रत्येक वर्ष बजेट छुट्याई मर्मत गर्ने गरेको छ। सिद्धपोखरी र पोखरी परिसर सफाइका लागि कर्मचारी खटाएको नगरप्रमुख प्रजापतिले बताए।

सिद्धपोखरी वरिपरि बगैँचा निर्माण गरेको छ भने पोखरीमा माछा पालनसमेत गरेको छ। सिद्धपोखरीमा पालेको माछा बिक्रीबाट मात्र अहिलेसम्म १५ लाखभन्दा बढी आम्दानी गरेको नगरपालिकाले जनाएको छ। पोखरी संरक्षणको खर्च माछा पालनबाट उठेको प्रजापतिले बताए। सिद्धपोखरीमा सात हजारभन्दा बढी माछा पालन गरेको छ। सिद्धपोखरी अवलोकनका लागि दैनिक सयौं आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटक आउँछन्।

(कान्तिपुर, पुस २३, २०७४ बाट)

भक्तपुर नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

व्यासी, भक्तपुर-२

घरजग्गा कर तथा नक्सा पास दस्तुरमा छुट सम्बन्धी भक्तपुर नगरपालिकाको सूचना

आ.व. २०७३।०७४ देखि घरजग्गा करको रकम वृद्धि भई कर तिर्न समस्या परेको भनी नगरवासीहरूबाट पटक पटक व्यक्त भएको गुनासो समेतलाई मध्यनजर गरी भक्तपुर नगरभित्रका सबै घरधनी नगरवासीहरूलाई घरजग्गा करको दायरामा ल्याई नगरको सरसफाइ तथा विकास निर्माणमा योगदान पुऱ्याउन यस भक्तपुर नगरपालिकाको प्रथम नगर सभाबाट यसै आ.व. २०७४।०७५ देखि लागू हुने गरी प्रत्येक आ.व.को घरजग्गा कर सोही आ.व. मा बुझाउनेको हकमा लाग्ने करको ५० प्रतिशत छुट दिने निर्णय भएकोले हरेक वर्षको घरजग्गा कर सोही वर्षमा बुझाई छुटको सुविधा उपयोग गर्न नगरवासीहरूमा नगरपालिका पुनःअनुरोध गर्दछ।

साथै भूकम्प पीडितको घर नक्सापासमा सम्बन्धित कित्तामा घर बनाउँदा मात्र दिइएको छुट सुविधामा सम्बन्धित कित्ताका धनीहरू भिन्न भई नगरका अरु स्थानमा छुट्टाछुट्टै घर बनाएको हकमा समेत साविक क्षेत्रफलका आधारमा एकपटकको लागि उल्लेखित नक्सा पास दस्तुरमा छुट दिने निर्णय भएको व्यहोरा समेत सम्बन्धित नगरवासीहरूको जानकारीको लागि पुनः अनुरोध गरिएको छ।

पुनश्चः उल्लेखित घरजग्गा करको छुट सुविधा घर र जग्गाको सरकारी मूल्याङ्कनको जोडबाट आउने कूल मूल्यमा ४ करोडसम्म मूल्य भएका घरधनीलाई मात्र प्रदान गरिएको साथै हरेक आर्थिक वर्षको कर सोही वर्ष नबुझाए छुट सुविधासमेत प्राप्त नहुने अझ थप १०% हर्जानासमेत लाग्ने भएकोले प्रत्येक वर्षको घर जग्गा कर आ-आफ्नो वडा कार्यालयमा सम्पर्क गरी बुझाउन हुन अनुरोध गरिन्छ।

“Creation of predecessors — Our art and culture”

d\\osfnlg g|fnl
/fhgllt sf]zlf{: yfgdf
/x\$ f dNnx; sf]
P|t xfl; stf

सह प्रा.डा. ललराम कार्पथ

सार

वर्तमान नेपाली समाजमा विशेषतः काठमाडौं उपत्यकामा मल्ल थर धारण गर्ने दुई थरीका भिन्न जातिहरू भेटिन्छन्। दुवै मल्लहरू कुनै समयमा आ-आफ्नो प्रदेशको राज्य प्रशासनको सर्वोच्च स्थानमा आसिन थिए। जसमध्ये एक थरी-पश्चिम नेपालको कर्णाली प्रदेशका खस मल्लहरू हुन्, जो आफूलाई ठकुरी मल्ल भन्न रुचाउँछन् भने अर्कोतिर नेपाल उपत्यकाका मल्ल राजाहरूका सन्तान, जो आफूलाई नेवार मल्ल भन्न रुचाउँछन्। यी दुवै मल्लहरूका पुर्खा एउटै थिए भन्ने अनुमान विद्वानहरूको रहेको पाइन्छ। बुद्धको समयमा उत्तरी भारतको कुशीनगरमा मल्लहरूको संघ राज्य थियो। तर कालान्तरमा विभिन्न कारण जस्तो प्राकृतिक प्रकोप, दैवी विपत्ति, बाह्य आक्रमण जस्ता घटनाहरूले गर्दा यी मल्लहरू सुरक्षित स्थलको खोजी गर्दै नेपालको पहाडी भूभागमा प्रवेश गरे। अतः जो मल्लहरू कर्णाली प्रदेशतिर लागे, तिनीहरू खस मल्ल कहलिए भने जो मल्लहरू गण्डकी प्रश्रवन क्षेत्र हुँदै नेपाल उपत्यकातिर लागे, तिनीहरू यहाँको स्थानीय सभ्यता, संस्कृतिमा आवद्ध भएर नेवार मल्ल कहलिए। वास्तवमा मल्लहरू न त नेवार हुन्, न त पर्वतीय ठकुरी नै, यिनीहरू प्राचीन समयका सूर्यवंशी क्षेत्रीय भएको तथ्य हालसम्मको ऐतिहासिक अध्ययनहरूबाट स्पष्ट हुन्छ। प्रस्तुत लेखमा पूर्व मध्यकालदेखि नेपाल उपत्यकाको राज्य प्रशासनमा कुनै न कुनै रूपमा देखा पर्ने मल्ल, राजवंशको रूपमा उदाएको मल्ल वंश र तिनको प्राचीन मल्ल वंशसँगको सम्बन्ध आदिबारेमा संक्षेपमा विवेचना गरिएको छ।

परिचय

मल्ल संस्कृत शब्द हो, जसको अर्थ हुन्छ – कुस्तीबाज। लिच्छवीकालमा मल्ल युद्ध गोष्ठी भन्ने

पहलवानहरूको संगठन नै हुन्थ्यो, जसले आफ्नो कला प्रदर्शन गरेर सर्वसाधारण जनतालाई मनोरन्जन प्रदान गर्दथ्यो।^(१) दक्षिण भारतमा मल्ल पदवीका रूपमा धारण गर्ने प्रचलन दशौं, एघारौं शताब्दीतिर निक्कै लोकप्रिय मानिन्थ्यो। भारतका चालुक्य, पल्लव आदि शासकहरूले समेत मल्ल पद लिएका थिए। विशेष गरेर काँची भारतका पल्लवहरूले कुस्ती प्रतियोगितामा आफ्ना प्रतिद्वन्दीहरूलाई पराजित गरेपछि विजयी उपाधिका रूपमा मल्ल पदवी धारण गर्ने गर्दथे। नेपालमा पनि अरिमल्ल कुस्ती खेल्दाखेल्दै छोरा जन्मेकाले छोरालाई मल्ल उपाधि दिए भन्ने उल्लेख वंशावलीमा पाइन्छ। यी तथ्यहरूबाट मल्ल भन्नाले लडन्त भीडन्तमा निपुण एउटा प्राचीन जाति भन्ने बुझिन्छ, जुन पछि गएर वंशविशेषमा परिणत भयो। प्रकारान्तरले त्यो पदवी वा उपाधिमा समेत रूपान्तरण भएको देखिन्छ।

ऐतिहासिकता

नेपाल उपत्यकामा मल्लहरूको शासन कहिलेदेखि प्रारम्भ भयो भनी किटानका साथ भन्न नसकिए पनि तहाँ शताब्दीको आरम्भदेखि यहाँ मल्लहरूको शासन व्यवस्था कायम भएको मानिन्छ। साथै यस वंशका पहिलो शासक भनेर अरिमल्लको नाम लिने चलन छ। ई.सं. १२०० जनवरीको एउटा हस्तलिखित ग्रन्थको आधारमा अरिमल्लले ई.सं. १२०० अर्थात् वि.सं. १२५७ देखि शासन गरेको देखिन्छ।^(२) तर अरिमल्लभन्दा धेरै अगाडिदेखि नै शासनमा मल्लहरू कुनै न कुनै रूपमा सक्रिय थिए भन्ने कुरा गोपालराज वंशावली र अन्य केही अभिलेखहरूमा समेत उल्लेख भएको पाइन्छ। जस्तो कि गोपाल राजवंशावलीमा दक्षिण सिम्रौनगढ (तिरहुत) बाट ने.सं. २३१ (वि.सं. ११६८) भाद्र कृष्ण सप्तमीका दिन यहाँ आक्रमण हुँदा श्री नरमल्लदेवले डोयहरूलाई खड्गले काटे भन्ने उल्लेख भएको पाइन्छ।^(३) यतिखेर दक्षिण तिरहुत क्षेत्रका बासिन्दालाई यताकाले होच्याएर डोय भन्ने चलन थियो।^(४) त्यस्तै वि.सं. ११९९ को राष्ट्रिय सङ्ग्रहालयमा रहेको एउटा अभिलेखअनुसार त्यसबेला दक्षिण भारतका शंकराचार्य यहाँ आएर विभिन्न राजकुमारहरूलाई दीक्षा दिएको, जसमध्ये यशोमल्ल भन्ने पनि थिए। यसरी यशोमल्ललाई राजकुमार भनिएबाट त्यसबेला उपत्यकाको शासनमा मल्लहरूको उदय भइसकेको देखिन्छ।^(५) यताबाट मल्लहरू मध्यकालको प्रारम्भदेखि नै पुरानो लिच्छवि राजवंशसँग मिलेर शासन गरिरहेका थिए भन्ने देखिन आउँछ। वास्तवमा त्यसबेला नामका पछाडि 'देव' आएका पुरानो राजवंश र मल्ल राजवंश मध्ये एकान्तर रूपमा राजगद्दीमा बस्ने एउटा विचित्रको शासन पद्धति अगाडि आयो अर्थात्

एउटा राजवंशका व्यक्ति गद्दीमा बसेका हुन्थे भने अर्को राजवंशका व्यक्ति युवराज घोषित गरिन्थे।^(१४) यसरी राजवंश दुई वटा भए जस्तै राजदरबार पनि दुईवटै रहेका थिए – एउटा आनन्ददेवले बनाएको त्रिपुर र अर्को युथनिमम राजदरबार।^(१५) यही क्रम चल्दै जाँदा अरिमल्लले एकपल्ट शासनमा एकलौटी अधिकार कायम गरेको देखिन्छ, तर व्यवस्थित रूपमा नेपाल उपत्यकामा मल्ल वंशको शासन व्यवस्था भने जयस्थिति मल्लको समयदेखि मात्र प्रारम्भ भएको मानिन्छ।

ऐतिहासिक स्रोत सामग्रीका आधारमा मल्लहरू एक अत्यन्त प्राचीन जाति भएको पाइन्छ। प्राचीन समयमा मल्लहरूलाई विशिष्ट वर्गको क्षेत्रीयको रूपमा लिने गरिन्थ्यो। मनुस्मृतिमा लिच्छविहरूका साथै मल्ल जातिको पनि उल्लेख भएको छ।^(१६) कौटिल्यले पनि आफ्नो अर्थशास्त्रमा मल्लहरूलाई केही राजकीय सत्ताधारी देखाएका छन्।^(१७) कौटिल्यको समयभन्दा पनि पूर्व बौद्ध वाङ्मयमा हिमालयको मध्य कठारमा मल्लहरूको शासन भएको देखिन्छ, जसअनुसार कुशीनगर र पावा जहाँ क्रमशः भगवान गौतम बुद्ध र महावीरको मृत्यु भयो, मल्लहरूको गणराज्य अन्तर्गत थिए। भारतीय वाङ्मयमा पनि मल्लहरूको नाम कोशल, विदेह, मगध र लिच्छविहरूको साथ लिइएकोले भारतमा गुप्त साम्राज्य स्थापित हुनुभन्दा अघिदेखि नै मल्लहरूको बलियो स्थिति रहेको थाहा हुन्छ। गौतम बुद्धको मृत्युको घटनासित पनि मल्लहरूको नाम उल्लेख हुन आएको पाइन्छ। जस्तो कि कुशीनगरको साधारण गाउँमा गौतम बुद्धको मृत्यु हुन लागेको देख्दा उनका प्रिय शिष्य आनन्दलाई खेद लाग्यो। यसैले बुद्धले उनलाई त्यस भूमिको महत्त्व बुझाउँदै भने कि मल्लहरूको यो देश प्राचीनकालदेखि नै प्रख्यात छ र यहीं पराक्रमी र गुणावान राजा सुदर्शनको शासन थियो। आनन्दलाई अझै सन्तोष दिन बुद्धले त्यहाँका मल्ल परिवारलाई आफ्नो अन्तिम दर्शनका लागि बोलाउन पठाए।^(१८) मगधका गुप्त शासकहरूको साम्राज्यवादी आक्रमणले गर्दा जसरी लिच्छविहरू वैशालीबाट भागेर नेपाल उपत्यकातिर पसे, त्यसैगरी कुशीनगर र त्यस छेउछाउमा गणतन्त्रात्मक शासन गरिरहेका मल्लहरू पनि आत्मसुरक्षाका लागि गण्डकी प्रदेशतिर पसेको अनुमान हुन्छ।^(१९) संवत् ३८६ (वि.सं. ५२९) को चाँगुनारायणको अभिलेखअनुसार लिच्छवि राजा मानदेवले गण्डकी पारीका मल्लहरूलाई पराजित गरेका थिए।^(२०) यसै आधारमा सिल्भाँ लेभीले पश्चिम नेपालको मलेबुङ (मल्लभूमी) लाई चाँगुनारायणको उक्त अभिलेखको मल्लपुरीसित सम्बन्धित देखाएका छन्।^(२१) तर हितनारायण भ्राले मल्लपुरीलाई गोरखपुर छेउछाउ

भनी अनुमान गरेका छन्।^(२२) तर पनि मल्लपुरी यहीं नै पर्दथ्यो भन्ने थाहा हुन सकेको छैन। जे भएपनि मानदेवले आफ्नो शासनकालमा विद्रोही मल्लहरूलाई युद्धमा पराजित गरी आफ्नो वशमा ल्याएको देखिन्छ।^(२३) संभवतः बागमती क्षेत्रका लिच्छवि र गण्डकी क्षेत्रका मल्लहरूको संघर्ष पछिसम्म पनि कायम रह्यो। यस कुराको प्रमाण अंशुवर्माको धर्मपुर शिलालेख र जिष्णुगुप्तको थानकोट शिलालेखमा अङ्कित 'मल्लकर' ले देखाउँछ। यसैले संभवतः यो मल्लकर गढवालवंशी राजा गोविन्दचन्द्रका अभिलेखमा अंकित 'तुरुष्क दण्ड' भैं नै कुनै कर हुँदो हो। यो तुरुष्क दण्ड मुसलमानहरू उपर लाग्दथ्यो अथवा मुसलमानी आक्रमणबाट देशको रक्षा गर्न सैनिक खर्चको निमित्त एकत्रित हुन्थ्यो। कहिलेकाहीं कुनै पराक्रमी शत्रुलाई धन दिई शान्त गरेर देशलाई बचाउने नीतिलाई पनि यस्तो कर उठाउन संभव छ। लिच्छवीकालीन शिलालेखमा उल्लिखित 'मल्लकर' पनि उपर्युक्त कर भैं एक प्रकारको कर हुन सक्छ। सिल्भाँ लेभीकाअनुसार सातौं शताब्दीतिर बागमती क्षेत्रमा पश्चिमका मल्लहरूको केही दबाव थियो र यो कर यसै निमित्त एकत्रित गरिन्थ्यो। तर अंशुवर्मा जस्ता प्रतापी राजा मल्लहरूको अनुचित दबाव सहिरहेका थिए भन्ने कुरामा विश्वास गर्न सकिँदैन।^(२४) तर यथार्थमा लिच्छवी अभिलेखहरूमा उल्लेख हुन आएको 'मल्लकर' पहलवानी सम्बन्धी कर पनि होइन र देश रक्षार्थ पराक्रमी शत्रुलाई धन उपहार दिनका निमित्त लगाइएको कर पनि होइन। नेवारी भाषामा राँगोको एक थरी जातलाई 'मले मे' भन्ने गरेको आधारमा यो 'मल्लकर' राँगोमाथि लाग्ने कर हो भन्ने अनुमान धनवज्र वज्राचार्यको रहेको छ।^(२५)

यसरी लिच्छवि शासनकालमा मल्लहरू बागमती क्षेत्रमा प्रवेश गरिसकेको थाहा हुन्छ। नेपाल संवत्को प्रारम्भतिर बागमती क्षेत्रका मल्लहरू निक्कै प्रवल बनिसकेको देखिन्छ।^(२६) दुई जना मल्लहरू – राजमल्लदेव र कट्यमल्लद्वारा ने.सं. १११ (वि.सं. १०४८) मा पाटनको दक्षिण चम्पापुरी (हालको आधुनिक चापागाउँ) को स्थापना भएको घटना राइट वंशावलीमा उल्लेख छ। यसबाट यो स्पष्ट हुन्छ कि त्यसबेला नेपाल उपत्यकाभित्र मल्ल वंश आफ्नो प्रभुत्व कायम गर्न प्रयत्नशील थियो।^(२७) वास्तवमा लिच्छवि राजाहरूको कमजोरी र स्थानीय सामन्तहरूको संघर्षले गर्दा मल्लहरूलाई राजनीतिक महत्त्व दिएको हुनुपर्छ।^(२८)

नेपाल उपत्यकामा शासन गर्ने मल्लहरूको प्राचीन मल्ल जातिसँग कस्तो सम्बन्ध थियो भन्नेबारे स्पष्ट गर्न सकिएको छैन। कतिपय विद्वानहरूले नेपालका मल्लहरूलाई

प्राचीन मल्ल जातिका रूपमा नलिएर पदवीको रूपमा 'मल्ल' धारण गरेका जाति भन्ने गरेको पाइन्छ। वास्तवमा दशौं, एघारौं शताब्दीतिर 'मल्ल' पदवीको रूपमा धारण गर्ने चलन दक्षिण भारतमा निक्कै लोकप्रिय थियो। भारतका पल्लव, चालुक्य आदि वंशका कतिपय शासकहरूले समेत 'मल्ल' पद लिएका थिए। खास गरेर काँची भारतका पल्लवहरूले कुस्ती प्रतियोगितामा आफ्ना प्रतिद्वन्दीहरूलाई पराजित गरेपछि विजयी उपाधीका रूपमा मल्ल पदवी धारण गरेका थिए।^(१) कतिपय वंशावलीहरूमा अरिदेव कुस्ती खेल्दा खेल्दै छोरा जन्मेकाले 'मल्ल' उपाधी छोरालाई दिए भन्ने उल्लेख पाइन्छ। तर ऐतिहासिक स्रोतहरूमा अरिदेव मल्ललाई नै मल्ल भनिएको हुँदा वंशावलीको यो भनाइ स्वीकार गर्न सकिदैन।

पछिल्लो कालका मल्ल राजाहरू सिद्धिहरसिंह मल्ल, प्रताप मल्ल, जगज्योति मल्लहरूले आफूलाई कर्णाटवंशी नान्यदेव र हरिसिंहदेवका सन्तान मानेका छन्। तर अहिलेसम्म प्राप्त ऐतिहासिक स्रोत सामग्रीहरूका आधारमा सिद्धिहरगढका शासकहरू नान्यदेव, हरिसिंहदेवले नेपाल उपत्यकामाथि विजय गरी शासन गरे। यसपछि उनैका सन्तानहरूले नेपालमा शासन गरे भन्ने भनाई असत्य र तर्कहीन देखिएको छ।

निष्कर्ष

यसरी मल्लहरूको उल्लेख विविध रूपले भएता पनि नेपालका मल्लहरूलाई सोभै प्राचीन मल्ल जातिसँग सम्बन्ध राख्न सकिने प्रमाणहरू भने पाउन सकिएको छैन। तर पनि यहाँका मल्लहरू पदवी ग्रहण गरेका जाति भने मान्न सकिदैन। वंश विशेषकै द्योतकका रूपमा 'मल्लवंश' लाई लिइन्छ।

नेपालमा आउनुभन्दा पहिले मल्लहरू उत्तरी भारतको कुशीनगर र पावामा गणतन्त्रात्मक शासन गरिरहेका थिए, तर साम्राज्यवादी गुप्त शासकहरू खासगरी चन्द्रगुप्त मौर्यको आक्रमणले गर्दा मल्लहरू त्यहाँबाट भागेर आत्म सुरक्षार्थ नेपालको पहाडी भूभागमा पसेका उदाहरणहरू विभिन्न प्राचीन स्रोतहरूले दिएका छन्। लिच्छवि, कोलीय, शाक्य जस्तै मल्लहरू पनि शुरूमा यहाँ शरणार्थीको रूपमा पसेका थिए। लिच्छविहरू किराँतीहरूलाई हटाएर यहाँ शासन संचालन गरेर बसे भने अरु जातिहरू मौकाको ताकमा रहे। शाक्यहरू पाटन क्षेत्रमा बसेका थिए भने कोलीहरू काठमाडौं अर्थात् केल टोलमा बस्ने गर्थे। त्यस्तै मल्लहरू शुरूमा गण्डकी क्षेत्रमा पछि उपत्यकामा नै कतै बसोवास गरेको बुझिन्छ। एघारौं शताब्दीदेखि भने मल्लहरू कुनै न कुनै रूपमा यहाँको शासनमा सक्रिय भएर देखा परे। अस्तु।

पाद टिपोट

- (१) लिच्छवीकालमा मनोरञ्जनका लागि मल्लयुद्ध गराउने चलन लोकप्रिय थियो। यसैले जनताको मनोरञ्जनका लागि शारीरिक रूपले तन्दुरुस्त र बलवान मानिसहरूबीच बेलाबेलामा भिडन्त गराउने प्रबन्ध मल्ल युद्ध गोष्ठीले गर्दथ्यो। शिवदेव, अंशुवर्माको संवत् ५२६ (वि.सं. ६५१) को लेले अभिलेखमा मल्ल युद्ध गोष्ठीको उल्लेख दुई ठाउँमा आएको छ। - धनबज्र बज्राचार्य, **लिच्छवीकालका अभिलेख**, काठमाडौं : नेपाल र एशियाली अनुसन्धान केन्द्र, त्रि.वि., वि.सं. २०३०, पृ. २८६-८७।
- (२) ऋषिकेश शाह, **एनसियन्ट एण्ड मिडियभल नेपाल**, न्यू दिल्ली : अजय कुमार जैन, ई.सं. १९९७०, पृ. ४६
- (३) धनबज्र बज्राचार्य र कमल प्रकाशमल्ल (सं), **गोपाल राजवंशावली**, काठमाडौं : नेपाल रिसर्च सेन्टर, ई.सं. १९८५, ३३ पत्र।
- (४) पूर्वमध्यकालीन नेपाल उपत्यकामा आक्रमण गरी यहाँको राजनीतिमा बरोबर हस्तक्षेप गरिरहने दक्षिण सिम्रौनगढ राज्यका बासिन्दाहरू नै वास्तविक रूपमा डोय हुन्। डोयहरूको उल्लेख गोपाल राजवंशावलीमा धेरै ठाउँमा आउँछ। - धनबज्र बज्राचार्य, 'डोयहरू को हुन् ?' **पूर्णिमा**, पूर्णाङ्क ४, पृ. १४९-५४।
- (५) डि.आर. रेग्मी, **मिडियभल नेपाल** तेस्रो भाग, कलकता : के.एल. मुखोपाध्याय, ई.सं. १९६६, पृ.१३-१६।
- (६) पुष्पराज चालिसे, **नेपालको पुरानो इतिहास र सभ्यता**, काठमाडौं : रत्न पुस्तक भण्डार, वि.सं. २०४८, पृ. २००-२०१।
- (७) तालकालीन राजनीतिक परिस्थितिमा केन्द्रमा मूल रूपमा दुई शक्ति केन्द्रहरू देखा परे - एउटा त्रिपुर राजदरबार, जुन देवनामधारी पुराना शासकहरूको निवास थियो भने युथुनिमम राजदरबार नयाँ मल्ल शासकहरूको राजकीय बासस्थान थियो। - पुरुषोत्तम लोचन श्रेष्ठ, त्रिपुर र युथुनियम राजकूल, 'भक्तपुर' : भक्तपुर नगरपालिका, वि.सं. २०५८, पृ. २०।
- (८) बालचन्द्र शर्मा, **नेपालको ऐतिहासिक रूपरेखा**, वाराणसी : कृष्णकुमारी देवी, वि.सं. २००८, पृ. १२८।
- (९) ढुण्डीराज भण्डारी, **नेपालको आलोचनात्मक इतिहास**, वाराणसी : बाबू माधव प्रसाद शर्मा, वि.सं. २०२७, पृ. १००।
- (१०) शर्मा, पा.टि.नं. ८, पृ. उही।
- (११) भण्डारी, पा.टि.नं. ९, पृ. १०१।
- (१२) बज्राचार्य, पा.टि.नं. १, पृ. १६।
- (१३) शर्मा, पा.टि.नं. ८, पृ. १२९।
- (१४) हित नारायण भ्ना, **दि लिच्छवीज** (अफ वैशाली), वाराणसी : चोकम्बा संस्कृत सिरिज, ई.सं. १९७०, पृ. १३०।
- (१५) भण्डारी, पा.टि.नं. ९, पृ. उही।
- (१६) शर्मा, पा.टि.नं. ८, पृ. उही।
- (१७) बज्राचार्य, पा.टि.नं. १, पृ. २२३।
- (१८) शर्मा, पा.टि.नं. ८, पृ. १३०।
- (१९) भण्डारी, पा.टि.नं. ९, पृ. उही।
- (२०) शर्मा, ए. ए.।
- (२१) शाह, पा.टि.नं. २, पृ. ४६।

PI; ofdf lXGb"/ af4
; :s[tsf]krf/

बुद्धेरत्न बुद्धाचार्य

‘संस्कृति सभ्यताको जननी हो ।’ एसिया महादेशका देशहरूमा हिन्दू तथा बौद्ध संस्कृतिको प्रभाव कतिको रहेछ भन्ने कुरा कुनै देशमा रहेका प्राचीन शिलालेख, त्यहाँका जनताको आचरण-व्यवहार, परम्परा, रीतिस्थिति आदि विभिन्न कुराहरूबाट स्पष्ट हुन्छ ।

इन्डोनेसिया: प्राचीनकालमा इन्डोनेसिया हिन्दू धर्म संस्कृतिबाट प्रभावित भइसकेको मानिन्छ । बालीस्थित उलुवात मन्दिरलाई प्राचीन हिन्दू संरचनाको उच्चतम नमुनाको रूपमा लिन सकिन्छ । इन्डोनेसियाको गानामा अहिलेसम्म पनि रामायण र महाभारतको प्रभाव पाइन्छ । इन्डोनेसिया निवासीहरूमा हिन्दू धर्मको छाप स्पष्ट भल्किन्छ । दोश्रो-तेश्रो शताब्दीतिर नै बौद्ध धर्मको प्रवेश भइसकेको र आठौँ नवौँ शताब्दीतिर आइपुग्दा बौद्ध कला-संस्कृतिले पनि त्यहाँको समाज प्रभावित हुन पुग्यो ।

यसको उदाहरणमा त्यसबेलाकै मानिएको विश्वकै बौद्ध सम्पदामा सूचीकृत बोरोबुदुर महा चैत्य र विहारको प्रख्यातिलाई लिनु सान्दर्भिक ठहर्छ । भनिन्छ यसको संरचनाको लागि कालिगडको रूपमा नेपाली वास्तुकलाविद पाटन निवासी गुण धर्मको नेतृत्वको कलाकार टोली इन्डोनेसिया पुगेको थियो । हिन्दूकला संस्कृतिको संग्रहालय र विश्वको पर्यटकीय गन्तव्य बाली आज विश्वको एक आकर्षक स्थल अर्थात् पर्यटकीय हबको रूपमा प्रचारित भइरहेकोछ । केराको पातमा चढाइने पूजा सामग्रीमा धूप, रंगीचंगी फूल, अक्षता, तेल, बिस्कट, भात, तरकारी र दूवो जस्तो देखिने पाण्डान आरुम आदि देखिन्छ । इन्डोनेसियाको दक्षिण पूर्वी भेकमा रहेको प्राचीन कला सम्पदाको धरोहर एवं परम्परागत विरासतमा अटल तथा वैभवताको श्रृंगारमा निरन्तरता राखिरहन र सामुद्रिक किनार जलक्रीडा लगायतको घर नै हो बालीद्वीप ।

बालीस्थित हिन्दू समाजमा रामकथा व्यापक छ ।

साथै जावा सुमात्राका मुस्लिम समुदायले समेत राम हाम्रै देशका हुन् भन्ने गर्छन् । आफ्नो ऐतिहासिक स्मारक ठान्ने गर्छन् ।

जाकार्ता क्षेत्रको प्राचीन मन्दिरको प्रस्तरहरूमा राम अंकित छन् । कुनै हिन्दू मन्दिर जस्तै लाग्छ । यो मन्दिर र वरपरको क्षेत्र बालीमा प्रत्येक वर्ष रामलीला महिना दिनसम्म चलाइन्छ । इन्डोनेसियन रामायणको नाम ‘रामायण काकदिन’ हो ।

थाइल्याण्ड : थाइल्याण्डको धार्मिक र सांस्कृतिक जीवनमा हिन्दू र बौद्ध संस्कृतिको प्रभाव स्पष्ट पाइन्छ । यहाँका बहुमत जनता बौद्ध हुन् । यहाँ त्रिमूर्तिका विशाल मूर्तिहरू पाइन्छ । यहाँका राजालाई रामको उपाधि दिइन्छ । यहाँका राजकीय पदहरू अपभ्रंश संस्कृत शब्दमा प्रचलित छ जस्तै प्रधान मन्त्री-मोन्त्री, अमात्य-अमच, पुरोहित-परोहित इत्यादि ।

थाइल्याण्डको धार्मिक र सांस्कृतिक जीवनमा राम पूर्णरूपमा समाहित भएका छन् । राम र बुद्धको समरूपता भेटिन्छन् । बैंककको शाही बुद्ध मन्दिरका भित्ताहरूमा रामकथा चित्रित गरिएको छ ।

थाइल्याण्डको रामायण ‘राम कियेन’ को रचना वर्तमान थाइलैण्डका नवौँपुस्ताको राजाले गरेका थिए । बैंककको राष्ट्रिय संग्रहालयमा त धनुषधारी रामकै मूर्ति राखिएको छ । त्यस्तै अयोद्या नामक संग्रहालय र लोप पुरी (लवपुरी) नामक बजार र रामा पार्क समेत छ । कतिपय थाइ विद्वानहरू रामलाई आफ्नै देशको ठान्ने गर्छन् ।

कम्बोडिया : यहाँ गरिएका उत्खननमा शिव, विष्णु, ब्रम्हा गणेश, स्कन्द नदी र बुद्ध आदिको प्राचीन मूर्तिहरू भेटिएका छन् । यहाँ शिव र विष्णुको मन्दिरमा प्रवेश गर्दा छाता नउधारिकन प्रवेश गर्ने चलन थियो । यहाँ

बोरोबुदुरको महाचैत्य

हिन्दूहरूको भैं श्राद्ध गर्ने, काक बलीदिने र विद्यार्थीहरूलाई भोजन गराउने चलन छ। यहाँ शैव धर्मको प्रधानता पाइन्छ। अङ्गोरको विशाल मन्दिरमा संस्कृतको शिलालेख, रामायण र देवासुर संग्रामका चित्रहरू र ब्रम्हा-विष्णु-महेशका मूर्तिहरू पाइन्छ।

कम्बोडियाको नोमपेन्ह नजिकैको अङ्गोरबाट भन्ने क्षेत्रमा पनि राम, शिव, बुद्ध आदिका मूर्तिहरू पाइन्छन्। रामकथासँग सम्बन्धित सामग्री मन्दिरका भित्तामा चित्रित छन्। सीताको अग्नि परीक्षा, अशोक बाटिकासा सीता र हनुमान आदिसँग सम्बद्ध कथाका चित्रहरू छन्। नृत्य नाटक आदिमा पनि रामकथाका गाथा छन्। यहाँको रामायणको नाम 'रामकेर' हो। यहाँका कतिपय बौद्ध मन्दिरमा पनि रामकथाका चित्र भेटिन्छन्।

चीन : चीनमा पनि हिन्दूहरूले भैं सूर्यलाई अर्घदिने र पितृहरूको श्राद्ध गर्ने चलन पाइन्छ। त्यहाँ पहिले सती प्रथाको चलन थियो। संस्कृत ग्रन्थहरूको चिनियाँ भाषामा अनुवाद गर्न हिन्दू र बौद्ध विद्वानहरू मैत्रय, अश्वघोष, नागार्जुन, बसुवन्धु, स्थिरमति, कुमारजीव आदि प्रसिद्ध छन्। चीनमा हिन्दू संस्कृतिको गणेशको प्रभाव देखिन्छ। तिब्बतको मठको ढोकामा गणेशका धेरै मूर्तिहरू पाइन्छन्। धेरै कष्ट सहेर भारतमा अध्ययन गर्न आएका चिनियाँहरूले फर्कदा धेरै पवित्र ग्रन्थ र गणेशलाई लगेका थिए। त्यहाँ गणेशलाई तिनीहरू दिनदिने पूजा गर्थे। चीनका तनहुआंग नामक गुफाको भित्ता भित्तामा अरु देवताका साथै गणेशको पनि मूर्ति पाइएको छ। उक्त मूर्तिमा गणेशको शिरमा पगरी छ।

त्यस्तै कुंगहिसिएनको गुफामा सन् ५३१ मा निर्माण भएको गणेशको मूर्ति छ। त्यसमा चिनियाँ अक्षरमा 'हात्तीहरूको अमानुषिक राजाको मूर्ति' लेखिएको छ। चीनमा गणेशलाई मान्ने सम्प्रदायलाई कागितेन भन्दथे। यसरी हिन्दू संस्कृति नेपाल भारतबाट फैलिएर चीनसम्म पुगेको छ।

जाभाको त्रिमूर्ति मन्दिर

जातक कथाका माध्यमबाट चीनमा समेत रामायण कथा प्रचलित छ। चिनियाँ भाषामा वाल्मीकी रामायणको राम चरित्र मानस दुवै ग्रन्थको अनुवाद प्रकाशित छ।

जापान : जापानका मन्दिरहरूमा धर्मचक्र मणिवन्ध, कमलदल एवं ताण्डव चित्र आदि अङ्कित छन्। मन्दिरका गुम्बजहरू कलश, चक्र अङ्कित छ। मन्दिरमा घण्टाहरू बज्छन्। यहाँ सैकडौं चित्र हिन्दूका छन्। बहुमत जापानीहरू बौद्धधर्मका अनुयायी छन्। यहाँ मृत व्यक्तिको आत्मालाई परलोकमा मङ्गल प्राप्तिका निमित्त पुरोहितले धूप दीप फल आदिले पूजा गर्ने चलन छ।

जापानीहरूको मत गीताको 'जातस्यहि ध्रुवोमृत्यु' अर्थात् जन्मेको अवश्य मर्छ भन्ने सँग मिल्दछ। त्यसैले जापानीहरू कोही मृत्यो भने रुने र ज्यादा शोकातुर हुने गर्दैनन्। हिन्दूहरूले ब्रम्हणबाट भैं यहाँ जापानी आचार्यले सामाजिक संस्कार गराउँछन्। हिन्दूहरूले गणेशलाई माने भैं जापानमा पनि गणेशलाई मान्छन्।

जापानमा गणेशको ३ टाउको र हात भएका मूर्तिहरू पाइन्छ। यसरी नेपाल र भारतबाट गणेश जापानसम्म पुगेको पाइन्छ।

मलेसिया : बहुमत मुस्लिमले बसोबास गर्ने मलेसियामा पनि हिन्दू संस्कृतिको प्रभाव पाइन्छ। यहाँ पनि रामायणको निकै प्रभाव परेको छ। यहाँका साँस्कृतिक प्रदर्शन, प्राचीन कला देखाउँदा रामायणकै पात्र र कथामा आधारित विषयवस्तु देखाइन्छ। यहाँ प्रचलित रामायणको नाम 'हेयत सेरीरामा' हो। यसमा रामलाई विष्णुको अवतार मानिएको छ। मलेसियामा रामायण सामाजिक साँस्कृतिक पक्षभित्र छलिएर बसेको छ।

फिलिपिन्स : फिलिपिन्समा हिन्दू प्रभाव मलेसिया र जाभालगायतबाट आएको मानिन्छ। मानिसको जीवनमा प्रभाव पारेको देखिन्छ। फिलिपिन्सका मानिसहरूको भाषा र बोलचालमा धेरै संस्कृतका शब्दहरू पाइन्छन्।

यसरी हिन्दू र बौद्ध संस्कृति एसिया महादेशका धेरै देशमा प्रचार भएको पाइन्छ।

सन्दर्भ सामग्री

1. The world Book Encyclopedia Culuture Volume 4
2. नेपाल पत्रिका त्रि.वि. क) एसियामा गणेशको पूजा-ओमकार लाल श्रेष्ठ।
ख) दक्षिण पूर्व एसियामा हिन्दू संस्कृतिको देन- महालक्ष्मी न्यौपाने।
3. रामायण र वर्तमान समाज (लेख)- डा.तुलसी भट्टराई
4. बाली द्वीप र नेपालको नियति-डा.गोपाल पोखरेल/ मनीषा थापा (अन्नपूर्ण पोष्ट)।
5. विश्व इतिहासको रूपरेखा- रामभक्त मानन्धर।

निरन्तर सरसफाइ भक्तपुरको आवश्यकता

हिना सुवाल

भक्तपुरलाई सांस्कृतिक, सुन्दर र सफा नगर बनाउने प्रतिबद्धता नेपाल मजदुर किसान पार्टीले स्थानीय तहको निर्वाचन अघि सार्वजनिक गरेको घोषणापत्रमा उल्लेख छ। निर्वाचित भएपछि जनप्रतिनिधिहरूले आफ्ना वाचाहरू पूरा गर्न काम पनि गर्दै छन्।

भक्तपुर एक सांस्कृतिक नगरको रूपमा परिचित छ। यहाँ थुप्रै जात्रा र पर्वहरू मनाउने गरिन्छ। त्यसैलाई मध्यनजर गर्दै भक्तपुर नपाले जात्रालाई व्यवस्थित रूपमा सम्पन्न गर्न सरसफाइ कार्यक्रमहरूको आयोजना गर्दै आएको छ। भक्तपुर नपाले ऐतिहासिक पुरातात्विकलगायतका क्षेत्रलाई पनि सफाइ कार्यक्रममा समेटेको छ। यसले भक्तपुरवासीहरूको मुखमा रौनक छाएको छ। जनताको प्रतिक्रिया सुन्दा सबैजसो हर्षित देखिन्छन्।

पछिल्लो समयको सरसफाइलाई ध्यान दिने हो भने, भक्तपुर नपाले ऐतिहासिक स्थल हनुमानघाटको सरसफाइ गरेको थियो। पुस १७ मा सुरु हुने माधवनारायण धलंको लागि पुस १ र ८ गते गरेको सरसफाइ कार्यक्रममा भक्तपुर नगरका प्रमुख, उपप्रमुख, वडा अध्यक्ष, सदस्य, कर्मचारी साथै नगरवासीहरूको सहभागिता रहेको थियो। पुसको जाडोलाई पनि ख्याल नगरी सबैजना एकजुट भएर हनुमानघाट सफा गरेका थिए।

हनुमानघाट खोलामा पनि साँखुमा जस्तै एक महिना मेला लाग्ने गर्दछ। माधवनारायणको धलंमा महिला तथा पुरुषहरू दुवै आ-आफ्ना परिवारको सु-स्वास्थ्यको कामना गरी एक महिना व्रत बस्ने प्रचलन रहेको छ।

हनुमानघाटमा एकमहिने व्रतमा सहभागी ७० वर्षका कृष्णालक्ष्मी प्रजापतिले व्रत बस्दै आएको १९ वर्ष भएको छ। उनी भन्छिन्, -पवित्र गयामा ढल मिसाउनुअघि त एकदमै सफा थियो। पानी निर्मल र सफा थियो। तर ढल मिसाएपछि भने एकदमै फोहोर भयो। त्यसैकारण यहाँ व्रत बस्न आउनेमा कमी हुँदै गयो। तर गत वर्षको तुलनामा भने अलि फरक भएको छ। तैपनि व्रत बस्नेहरू कम छन्। यस वर्ष पानीको दुर्गन्ध, जलाउन आउनलाई छुट्टै व्यवस्था र नयाँ सत्तल बनाएको छ, उनी थप्छिन्।

खोलानालाहरूमात्र होइन, भक्तपुर नगर पनि सफा

गरेको छ, भक्तपुर नगरपालिकाकै आयोजनामा। भक्तपुर नपाले साउन १ गतेदेखि पाक्षिक सरसफाइ कार्यक्रम सञ्चालन गरेको छ। हरेक महिनाको १ र १५ गते गरिने सरसफाइमा विभिन्न क्षेत्रका नगरवासीहरूले साथ सहयोग गरेका छन्। तिनीहरू गर्मी, वर्षा वा चिसोमा बिहानै हातमा च्वाफी, कुचो बोकेर निस्कन्छ। सफाइ कार्यका साथै सफाइको आवश्यकता र महत्त्वबारे जनचेतना अभिवृद्धि गर्छन्।

भक्तपुर नगरपालिका क्षेत्रमा वातावरणीय तथा पर्यावरणीय रूपमा सफा र सुन्दर बनाउने र हरियाली क्षेत्रको प्रवर्द्धन अभियान अन्तर्गत सम्पन्न सरसफाइ कार्यक्रम

क्र.सं.	मिति	स्थान
१.	श्रावण १ गते	भक्तपुर नगरपालिका परिसरमा बगैँचा निर्माण कार्य तथा सरसफाइ
२.	श्रावण १५ गते	वडा नं. ७ स्थित याता पोखरी, बाग्ने पोखरी, खंचा पोखरी परिसर
३.	भाद्र १ गते	वडा नं. १, सिद्ध पोखरी परिसर
४.	भाद्र १५ गते	वडा नं. २ शहीद स्मृति खेल मैदान परिसर
५.	असोज १ गते	वडा नं. ६, महाकाली मन्दिर परिसर
६.	असोज १५ गते	वडा नं. १ स्थित भाज्या पोखरी
७.	कार्तिक १ गते	वडा नं. १ स्थित भाज्या पोखरी
८.	कार्तिक १५ गते	वडा नं. १ स्थित सिद्ध पोखरी परिसर
९.	मंसिर १ गते	वडा नं. १ स्थित रानी पोखरी परिसर
१०.	मंसिर १५ गते	वडा नं. १० स्थित वडा कार्यालय पछाडिको क्षेत्र
११.	पौष १ गते	वडा नं. ७ स्थित हनुमानघाट परिसर
१२.	पौष ८ गते	वडा नं. ७ स्थित हनुमानघाट परिसर (विशेष)
१३.	पौष १५ गते	खौमामा भेला भई भावांचो देखि नगरको मुख्य बजार हुँदै च्याम्हासिंहसम्म (जनचेतनामूलक ज्याली)
१४.	माघ १ गते	वडा नं. ५ स्थित जगनाथ मन्दिर, अरनिको सभाभवन परिसर
१५.	माघ १५ गते	वडा नं. ८ स्थित ब्रम्हायणी मन्दिर पिठ परिसर

भक्तपुर नगरलाई सफा गर्न नगरपालिको अभियानमा विद्यार्थी, किसान, महिला, शिक्षक, सांस्कृतिक कर्मीहरू पनि एकदमै जागरुक भएर लागि परेका छन्।

खँचा पोखरी भक्तपुरको इनाचोमा पर्दछ। इनाचोकै स्थानीय बासिन्दा सुनिता ख्याजुले पनि सो पोखरी सफा गर्नमा हात बतारेकी थिइन्। उनी भन्छिन्, - सफा गरेपछि

इनाचोको मुहार नै फेरिएको थियो। साथै यहाँ रुख, बिरुवाहरू रोपेर हरियाली प्रवर्द्धन गरेकोले स्वच्छ हावाको समेत महसुस भएको थियो। “तर अब पुनः सफा गनुपर्ने आवश्यकता रहको छ। स्थानीयले आफ्ना घरका फोहोरहरू पोखरी वरिपरि फाल्दा फोहोर भएको छ। यस्ता काम गर्नेलाई जरिवाना तिराउने सूचना टाँस्दा राम्रो होला।” उनले सुभाष दिइन्। खँचा पोखरीमा विश्व सम्पदामा सूचीकृत ५ तले मन्दिरको छायाँसमेत देखिन्छ।

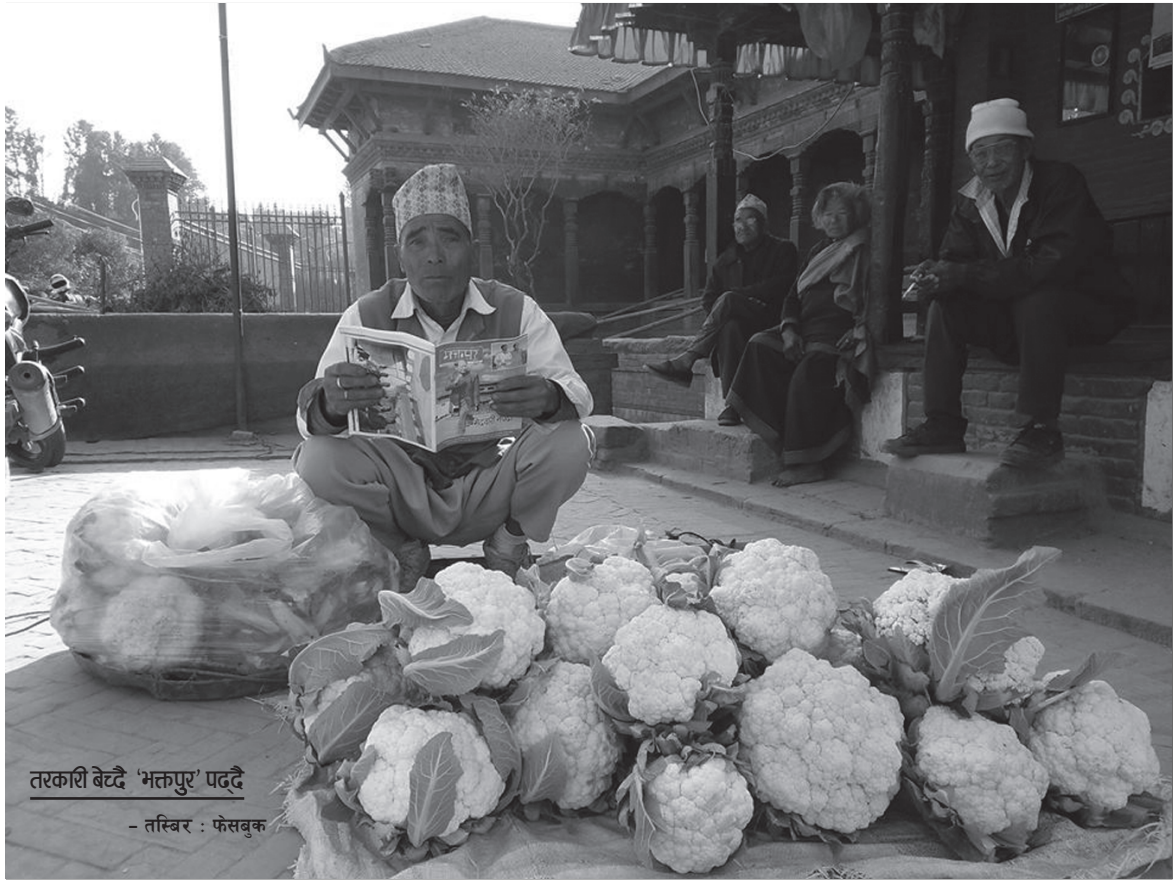
साथै खेलकुदहरूमा पनि भक्तपुर नपाले विशेष ध्यान दिएको छ। खेलकुदको लागि भक्तपुर नपाको आयोजनामा शहीद स्मृति खेल मैदान, महेश्वरी खेल मैदान पनि सफा गरेका छन्।

माघको १ गते माघेसङ्क्रान्तिको बिदाको दिन पनि भक्तपुर नपाका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरू चुप लागेर बसेनन्। यस दिन भक्तपुरको तुलाछेंमा रहेको जगनाथ मन्दिर र अरनिको सभा भवन परिसर सफा गर्‍यो। तुलाछेंका महेश्वर रंजितले आफ्ना जनप्रतिनिधिहरू बिदामा समेत काम गर्दा एकदमै खुसी लागेको बताए। उनले जगनाथ मन्दिर

वरिपरि रहेका घाँसपातहरू उखेले, मन्दिरको मूर्तिहरू सफा गरेको सुनाए। यो कार्य एकदमै राम्रो छ। आशा छ, यसरी नै गर्दै जानेछ। जगनाथ मन्दिरमा गनुपर्ने पुनः निर्माण पनि चाँडै होस्।’ रंजितले भने।

यस्ता कामहरूले भक्तपुरको वातावरणीय र पर्यावरणीय रूप नै फेरिने आशा र विश्वास जगाएको छ। स्वस्थ जीवन र सफा नगरको लागि सफाइ सबैको निम्ति आवश्यक छ र निरन्तरता पाउनुपर्छ। यो मेरो काम, यो उसको भनेर बस्नुभन्दा पनि आफैले पहिले सुरुवात गरे, सबैले साथ दिने अभिप्राय राखेर काम गनुपर्दछ। तब मात्र सबै कामहरू सम्पन्न हुन्छन्। भक्तपुर नगरमात्र होइन, भक्तपुर जिल्ला नै एउटा नमुनाको विषय बन्छ।

अज्ञानीहरू रोगदेखि डराउँछन्
मूर्खहरू रोगलाई बेवास्ता गर्छन्
बुद्धिमानहरू रोगदेखि सतर्क रहन्छन्
सफा गर्ने बानी बसालौ
रोगदेखि टाढा बसौ।

तरकारी बेच्दै 'भक्तपुर' पढ्दै

- तस्बिर : फेसबुक

“Creation of predecessors — Our art and culture”

eQmk'/sf]k'/fgf]snf

प्रेमप्रसाद काफ्ले

हाम्रो देश नेपालमा ७ औं दशक अगाडिसम्म पनि हामी सबै माटोको भाँडामा रमाउथेम् किनकी पहिलेदेखि नै हाम्रो बसोबास गर्ने गाउँ भक्तपुर नै हो र धेरैजस्तो माटाका भाँडाहरू भक्तपुरमै उत्पादन हुन्थ्यो । त्यतिमात्र नभएर माटोको भाँडा बनाउन भक्तपुरका कुमाल प्रजापतिहरू ठाउँ-ठाउँमा अस्थायी र स्थायी बसोबास गरी गाउँको खपतलाई मध्यनजर राखी भाँडा बनाएर आफै आफ्नो काँधलाई खर्पनको साधनले गाउँ-गाउँमा गएर पैसामा र अन्नमा भाँडा दिने गर्दथे । इतिहासका दृष्टिले दुई युगको अन्त्यतिर नव पाषाण युग वा भनौं आजभन्दा दश हजार वर्षअघिबाट माटाका भाँडा र वनका स्याउलाबाट हामी मानव जातिको गाँस बासको सुरुवात भएको भन्न सकिन्छ । त्यसमा पनि हाम्रो नेपालको भक्तपुरको माटोबाट बनेका भाँडाहरूलाई बढी मान्यता दिइन्थ्यो र हो पनि यस भक्तपुरमा बन्ने भाँडा जस्तै माटोको घ्याम्पा, गाग्रो, थरिथरिका घँटा, कतरा, कप, पाला, पानी राख्ने सुराइ, आकाशे बत्ती र हाम्रा घर परिवारमा आवश्यक भाँडाकुँडा पनि माटा कै हुन्थे । हाम्रो गाउँहरूमा पूजा उत्सव कामहरूमा दूधको दही अर्थात् भक्तपुरको जुजु धौको लागि पनि माटाको भिउँटमा जमाई हामीलाई दिने गर्दथे र त्यस माटाको कटौरामा बिक्री वितरण गरेका दहीलाई जुजु धौ भनिन्छ । धौको नामले हाम्रो देशमात्र नभइ अन्य देशमा पनि प्रख्यात छ । हुन त जुजु धौ बनाउँदा खास दुग्ध जम्मा गरी उमालेर घटाइ १०० लिटरमा ९० लिटरसम्म बनाई त्यस्तो खाटी दूधको जुजु धौ बनाइ बिक्री वितरण गरेर नै भक्तपुरे जुजु धौ प्रख्यात भएको हो । यस्तो माटाको भिउँटमा बनाउँदा हामीले पाउने स्वाद अन्य भाँडाबाट पाइँदैन । त्यसैले गर्दा पनि भक्तपुरको माटाको भाँडाको देश विदेशसम्म प्रख्यात हुनु स्वभाविक नै हो । खासै भन्नुपर्दा हामी भक्तपुरको गाउँवासीहरू भक्तपुरमा बजार गर्न जाँदा माटाका कटौराहरू देख्दा जुजु धौको सम्भना आउँथ्यो । म आफू माटाको भाँडा बनाउने र बिक्री गर्ने नभए पनि त्यसको गुण र स्वाद थाहा पाएको छु । जस्तै पित्तलको गाग्रीमा पानी राख्दा तातो भइहाल्छ तर माटोको गाग्रोमा राख्दा चिसो रहिरहने र स्वादिष्ट पनि हुन्छ । दुई

युगमा हामीलाई चाहिने गाँसबासको निम्ति पकाउने तथा खाने माटाका भिउँट, काठका आरी, पनिम, ठेकी, मदानी, गौवा जस्ता भाँडाहरू हाम्रा पुर्खाले आविष्कार गरेकै हुन् र यस्ता कुराहरूलाई हामीले सराहना गर्नुपर्छ । अहिलेको युगमा पनि बजारमा पाउने भाँडाहरूमा भन्दा माटाका भाँडामा पकाउने परिकार जस्तो स्वादिष्ट हुँदैन । हाम्रो गाउँघरका घरबस्तीमा माटा कै भाँडामा पानी राख्ने चलन अहिले पनि छ । माटाको सुराइमा पानी राखी आफ्नो कोठामा बिहान उठेर खाँदा निरोगिताको रूप पाउने कुरा सबैमा विदितै छ । अर्को कुरा माटाको भाँडामा खाना पकाएर खाँदा स्वादिष्ट हुने किम्बदन्ती छ । समयको महत्त्वलाई ध्यानमा राखी माटाका भाँडाहरू सफा गर्नुभन्दा नयाँ माटाका भाँडा लिएर पकाउने र त्यसो गर्दा आर्थिक हिसाबले पनि धेरै भार पर्ने देखिँदैन । काठ र माटाका भाँडालाई बिसिंदा पुर्खा बिसैको जस्तै हो कि भन्नसकिन्छ । अहिले बजारमा पाइने भाँडाबाट खाना पकाउने, पानी ल्याउने, पिउने गर्दा त्यो कति हितकर छ त हामीले खोजेका हुँदैनौं । त्यतिमात्र होइन, कतिपय किसानको घर मूल कोठामा पुराना माटाका घ्याम्पा, गाग्रो, घँटा सञ्चित छ । भक्तपुरको माटोलाई त कतिपय विद्वानहरूले सुवर्ण धातु पनि भन्ने मान्यता राखेका छन् । हो हाम्रो जीवन दुःखको भर माटो, माटाको भर दुःखो भने जस्तै मासु र हाडबाट सबै प्राणी जाति बाँचेका छन् । हाम्रो शरीरमा थरि-थरिका ठाउँ-ठाउँको फरक भार जस्तै माटो, दुःख पनि फरक पाइन्छ । सुख्खा भिर, पाखा, पहरा, मरुभूमि पनि माटाको दृश्य देखिन्छ । हाम्रो भक्तपुरको जस्तो माटो पाउन गाह्रै छ । हाम्रो माटोमा जस्तो थोक रोपे पनि फल्छ । त्यसैले हाम्रो भक्तपुरबाट हुने उत्पादन देखेर अन्य ठाउँका व्यक्तिहरू लोभिन्छन् । यस्तो माटोको उत्पादनका दृष्टिले भक्तपुर जिल्ला कृषि नमूना जिल्ला घोषित हुनुपर्ने र यस जिल्लाको किसानको दैनिक लगनशील देखिनु पर्ने देखिन्छ । यस्ता कुराहरू पछाडि परेकोले नै किसान पछाडि परेको देखिन्छ । उनीहरूको बारेमा आवाजहरू नउठाउनाले उनीहरूको इच्छा लोप हुने त होइन ?

(चाँगुनारायण न.पा.७)

आफू बस्ने घर, चोक, टोल र नगर
हाम्रोलागि हामी आफै सफा गरौं ।
सफाइ गर्दा इज्जत घट्दैन बरु
सभ्य भइन्छ र रोगबाट पनि मुक्त हुन्छ ।

लघु कथा

rjgf

हरि गौतम भोमी

आफ्नी आमाले फोहर कसिङ्गर झ्यालबाट बाहिर फ्याँक्न लागेको देखेर कान्ताले रोकन लगाई 'पखनुस्, पखनुस् आमा, फोहर झ्यालबाट मिल्काउनु हुन्न' ।

सकाउन लागेको काममा छोरीले अवरोध तेस्योउँदा आमा रिसाइन् 'घर भित्रै थुपारिराख्ने त फोहर ।' तिनी भर्किन्दै छोरीलाई भुपारिन् 'घरभित्र फोहर भएको मन पर्दैन मलाई, बुझ्यौ ?'

'होइन आमा, फोहर घर भित्रै थुपारिराख्ने भनेकी होइन' कान्ताले आमालाई सम्झाई 'फोहर घर भित्रै राखिराख्यो भने हामीलाई रोग लाग्न सक्छ नि ! फोहरलाई ब्यबस्थित तरिकाले विसर्जन गर्नु पर्छ क्या ! घरबाट निस्केको फोहरलाई, फोहर लिन आउने गाडीमा नै राखिदिनु पर्दछ । अथवा फोहर उठाउन आउने व्यक्तिले गुडाएर ल्याउने ट्रल्लिमामात्र राख्ने गर्नुपर्छ 'जहाँ पायो त्यहाँ फाल्नु हुन्न ।'

कान्ताको अभिव्यक्ति उनकी आमालाई चित्त बुझेन । उनी रिसाई 'मेरो केही काम छैन भनेर यो फोहर फाल्नुलाई त्यो गाडी (फोहर लिन आउने) न आउन्जेल कुरिनु त मैले ?' उनी चिढिन् 'आफूलाई काममा सघाउने कोहि छैन यहाँ, खुब जान्ने हुनुपर्छ तँ ।' तिनले पुनः फोहर झ्यालबाट फ्याक्ने तयारी गरिन् । तर कान्ताले आमाको हात समातेर रोकिन् ।

'नरिसाउनु न आमा ! कान्ताले आमालाई सोधिन् , 'अरुले झ्यालबाट फोहर फ्याँकेको तपाईंलाई मनपर्छ त ?' आमाले छोरीको मुहार पुलुक हेरिन । कान्ताले फेरि सम्झाई 'आमाले भ्यालबाट फोहर फालेको देखेर अरुले पनि भ्यालबाट फाल्न सक्छ । सबैले यसरी भ्याल या बादालीबाट फोहर फ्याँक्ने गर्नु भने बाटोमा फोहर छरपस्ट भएर बटुवाहरूलाई हिड्न असजिलो हुन्छ , पर्यटकहरूले असभ्य ठाउँ भनेर हेला गर्छन् । त्यसमाथि बाटोको फोहर लिनआउने व्यक्तिलाई फोहर उठाउन गाह्रो हुन्छ, अप्ठ्यारो हुन्छ ।'

'उनीहरूको काम नै सडक, बाटो सफा सुगधर गर्नु त हो नि' आमाले आफ्नो मनको भाव पोखी, 'तलब नखाएको भए उनीहरूले बिनसिति त्यसै सफा, सुगधर गर्न आउँछन् त ? त्यतिकै बाटोमा बढाई आउँछन् त, तलब नपाएको भए ?'

'हो आमा ! तपाईंले ठिक भन्नुभयो ।' कान्ताले आमाको प्रशंसा गरिन्, 'उनीहरू तलब पाईने भएर नै बाटोमा बढाई र

फोहोर वस्तुहरू टिपनटापन गर्न आएका हुन् । मानिसहरू पारिश्रमिक कै लागि काम गर्छन्, दुःख खेप्छन् । तर उनीहरूले तलब पाएको छ भनेर जथाभावी सडक, बाटोमा फोहर गरिदिनु हुँदैन । उनीहरूको कामलाई मान्नु पर्छ, उनीहरूले बाटो बढादा बटुवाहरू धूलो उड्यो भनेर हातले नाक मुख बन्द गरेर हिंड्छन् । बाटोमा कतै फोहर देख्यो भने छिः छिः र छ्या छ्या भन्दै तर्केर जान्छन् । त्यस्तो जस्तोसुकै कुहिएको, गन्हाउने दुर्गन्धित फोहर वस्तुसमेत उठाउन र बाटो सफासुगधर राख्न उनीहरू सधैं सक्रिय भएर जुटिरहेका हुन्छन् । त्यसो भएर उनीहरूलाई हेला गर्नु हुँदैन । बरु सबैले उनीहरूलाई सहयोग गर्नुपर्छ र साथ दिनु पर्छ ।

कान्ताले पुनः अर्को प्रसङ्ग उठाई 'महिना दिन अधिमात्र पल्लो घरको राजु बाटोमा केराको बोक्रामा कुल्चेर लड्नाले उस्को खुट्टा भाँचेको थियो । कस्तो विजोग ! अहिलेसम्म हिड्न सकेको छैन ऊ ।'

छोरीको कुरा सुनेर आमाले लामो सुक्केरा हाल्दै तत्काल प्रतिक्रिया जनाई 'अहो ! हो रहेछ । त्यो सम्झन्दा त अहिले पनि आड सिरिङ्ग हुन्छ मेरो । त्यो केराको बोक्रा बाटोमा फ्याँक्ने त त्यै राजुको बुबा त हो नि । केरा खाँदै उसले त्यसको बोक्रा भ्यालबाट बाहिर फ्याँकेको मैले नै देखेकी थिएँ । राजु पनि दौडँदै आइरहेको थियो, त्यही केराको बोक्रामा कुल्चेर लडेको पनि मैले देखेकी थिएँ । त्यतिबेला त्यो राजु त उठ्नै सकेको थिएन । धन्न दुईजना बटुवाहरूले उठाएर उस्ताई पेटीमा राखेर गएथ्यो । खुट्टा नै भाँचेको रहेछ । बिचरा कहाँ उठ्न सक्नु ! उपचार गर्न लाखौं रूपैयाँ खर्च भैइसक्यो रे ।'

'त्यति मात्र कहाँ हो र' कान्ताले राजुको अर्को दुर्दशाबारे जानकारी गराईन् । बिचरा, स्कूल पनि जान सकेन, जाँच पनि दिन पाएन । आफ्नै बुबाको असावधानीले गर्दा राजुले दुःख व्यहोर्नु पर्‍यो ।

'व्यथै दुःख खप्नु पर्‍यो राजुले' कान्ताकी आमा दुःखी भई 'आफ्नै बुबाको लापवाहीले गर्दा नै हो राजुको खुट्टा भाँचेको' उनी बल्ल सचेत भएर दृढ संकल्प गरी 'अब आइन्दा कहिले पनि भ्यालबाट फोहर फाल्दिन म ।'

ठीक यति बेला फोहर लिन आउने गाडी ल्याएको आवाज उनीहरूले सुने । कान्ताले हतपत फोहोर राखिएका भोला उठाउँदै भनी 'यो फोहर गाडीमा राखेर आउँछु है आमा ।'

'पर्दैन, पर्दैन' आमाले कान्ताको हातबाट भोला खोस्दै भनिन् 'बरु तिमी पढिरहनु यो फोहर मैले नै गाडीमा राख्न जान्छु र अरु छिमेकीहरूलाई पनि फोहर झ्यालबाट फाल्न नहुने सन्देश पनि बाँडेर आउँला ।'

फोहर फ्याँक्न गएको आमाले कुहिने र नकुहिने फोहोरलाई अलग अलग छुट्याएर व्यवस्थापन गर्नु पर्ने चेतना पनि साथै बोकेर फर्किन् ।

Henry Ambrose Oldfield's

SKETCHES FROM NIPAL 21

The track or spoor is very unmistakable ; the grass is beaten down and flattened by the large feet, the separate footsteps being often distinct ; the bushes, &c, and often large boughs broken off, mark their line of march. The skill in tracking is shown in distinguishing the fresh from the older marks, and in some cases singling out, when there are many, the freshest of all, and following it alone to the exclusion of the rest. At this tracking Jang is a great adept, and as we went along frequently pointed out the marks of elephants, which he knew at a glance were old, though they appeared fresh to me, but which, had he followed, would only have led him a wild-goose chase.

We saw glimpses of two or three other deer bounding in the distance through the long grass, but we did not get another shot. About noon Jang came upon the track of wild elephants ; he and a party immediately started off in pursuit. They never came up with them, however, and did not return to camp at Dardara till after dark.

The King and myself, finding it was a "no-day," left Jang and the rest of the party, and started for camp. For three or four miles we went through the tree-jungle, occasionally crossing the deep and dry bed of a nalla, where it was astonishing to see how cleverly the elephants picked their way up and down the steep banks, often overgrown with jungle. At length we came down again on the left bank of the Rapti river, along which the road from Hetowara to Dardara goes. It is a mere footpath, which follows closely the course of that river, sometimes on one side, sometimes on the other. Here we fell in with the stream of coolies carrying the baggage, tents, supplies, &c. of the camp, broken here and there by parties of sepoy of the two regiments (Rifle and Light) which were in attendance on the King and Jang. Marching in this way, no order is attempted to be kept. They are present for morning and evening call, and those on duty never leave sight of their charge, whether it be one of Jang's horses, his dogs, his luggage, or his wife's palki. But those off duty straggle on, stopping to eat, drink, or smoke when inclined, and only anxious to get to camp in time to prepare their evening meal and their quarters for the night.

The grass jungle and reeds on either side of the path were so impenetrably thick and high that those on foot, almost the whole way, had to go in single file, occasioning much delay in their arrival in camp, and causing much and often amusing confusion as the King's elephant, which led, closely followed by mine, came upon a long line of sepoy, servants, coolies, &c. who had to get out of the road as best they could, often in a very higgledy-piggledy manner, pushing each other into, and often tumbling over each other in, the long grass. This reedy grass was so high that it

frequently, as the elephant pushed through it, met on either side over the top of the howdah. Frequently, when the King's elephant was not ten or twelve yards from mine, I could hear his voice calling to me, but could not see the least portion of either his elephant or his howdah, a sea of this dense grass intervening between us. Here and there the grass had been either burnt, or, from the stony character of the soil, had not grown. From these open patches we could see something of the surrounding scenery, which was very picturesque. The Rapti was close to us ; a broad but mostly shallow stream, with rough stony bed, its water brilliantly clear. On the opposite or right side of the Rapti were ranges of hills all densely covered with almost impenetrable tree-jungle, and mostly sloping down to the side of the stream. Here and there we could see up a vista or valley between two such hills, down the centre of which, or winding round successive spurs thrown off from the hills on its sides, came a small stream or feeder to the Rapti. Such streams, though very slight in the cold weather, are in the rains often tumultuous and violent torrents, and quite impassable either for man or beast. (To be continued)

हार्दिक समवेदना

स्व. मीरा खत्री

जन्म : २००३ पुस १८ निधन : २०७४ पुस २८

भक्तपुर नगरपालिकाको पर्यटक सेवा केन्द्रमा कार्यरत शरद खत्रीकी पूजनीय माता मीरा खत्रीको दुःखद निधन भएकोमा मृतकप्रति श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दै शोकसन्तप्त परिवारजनमा धैर्यधारणको लागि धार्दिक समवेदना व्यक्त गर्दछ ।

भक्तपुर नगरपालिका परिवार

eQmk/ gu/kflnsfCf/f cfoffht cGt/ gu/ dφ/ sk

भलिबल प्रतियोगिता-२०७४ को नियम

१. प्रतियोगिता FIVB (2017-2020) को अन्तर्राष्ट्रिय नियमानुसार खेलाइने छ ।
 २. प्रत्येक खेलाडीको जर्सीमा अगाडि १०x१५ से.मी. र पछाडि १५x२० से.मी. को नम्बर अनिवार्य रूपमा हुनुपर्नेछ ।
 ३. सबै खेलाडीहरूको लागि जर्सी अनिवार्य छ र लिब्रोको जर्सी अरु खेलाडीको भन्दा फरक रङ्गको हुनुपर्नेछ ।
 ४. आवश्यक परेमा कुनै पनि टिमलाई एक दिनमा एकभन्दा बढी खेल खेलाउन सकिनेछ ।
 ५. कुनै प्रकारको विवाद भएमा आयोजक समितिको निर्णय नै अन्तिम हुनेछ ।
 ६. प्रोटेस्टको सम्बन्धमा खेल सकेको ५ मिनेट भित्र आयोजक समक्ष मौखिक जानकारी दिनुपर्नेछ र ३० मिनेट भित्र रु. ५,०००- धरौटी राखी लिखित रूपमा प्रोटेस्टको निवेदन दिनुपर्नेछ ।
 ७. कुनै पनि टिमले वाक ओभर दिन पाइने छैन । यदि दिएमा आयोजक समितिले तोकिए बमोजिम कार्बाही गर्न सकिनेछ ।
 ८. ग्राउण्ड रिपोर्टिङ्ग खेल तालिकाको समयभन्दा १ घण्टा अगाडि गर्नुपर्नेछ । निर्धारित समयमा उपस्थित नभएमा आयोजक समितिले आवश्यक कार्बाही गरिनेछ ।
 ९. एउटा टिममा १२ जना खेलाडी, १ जना टिम प्रशिक्षक, २ जना सहायक प्रशिक्षक र १ जना टिम व्यवस्थापक राख्न पाउने छ ।
 १०. यस प्रतियोगिताको सम्पूर्ण खेलहरू नेपाल भलिबल संघको आधिकारिक निर्णायकहरूबाट संचालन हुनेछ र नेपाल भलिबल संघको आधिकारिक समितिबाट अनुगमन गर्नेछ ।
 ११. यस प्रतियोगिताको प्रत्येक खेलमा म्यान अफ दि म्याच पुरस्कारको व्यवस्था गरिनेछ ।
 १२. यस प्रतियोगिताको विजेतालाई रु. १,५१,०००- नगदसहित ट्रफी, मेडल, उपविजेता हुनेलाई रु. ७५,०००- नगदसहित ट्रफी, मेडल, तृतीय हुनेलाई रु. ३०,०००- नगदसहित ट्रफी, मेडल र चौथो हुनेलाई रु. २०,०००- नगदसहित सान्त्वना ट्रफी प्रदान गरिनेछ ।
 १३. यस प्रतियोगिताको सर्वोत्कृष्ट खेलाडी, उत्कृष्ट स्पाईकर, उत्कृष्ट ब्लकर, उत्कृष्ट सेटर, उत्कृष्ट सर्भर र उत्कृष्ट डिफेन्सलाई आकर्षक पुरस्कार दिइनेछ ।
 १४. प्रतियोगिता लिग कम नक आउट प्रणालीमा खेलाइनेछ । तर टिम सहभागी सङ्ख्या १६ भन्दा बढी भएमा नकआउट प्रणालीमा खेलाइनेछ । लिग खेलको Ranking निर्धारण गर्न निम्नअनुसार अङ्क प्रदान गरिनेछ ।
म्याच ३-० वा ३-१ ले जितेमा ३ अङ्क पाउने छ । म्याच ३-२ ले जितेमा २ अङ्क पाउने छ ।
म्याच ०-३ वा १-३ ले हारेमा ० अङ्क पाउने छ । म्याच २-३ ले हारेमा १ अ.क पाउने छ ।
म्याचमा अनुपस्थित वा नखेलेमा ० अङ्क पाउने छ र स्कोर ०-२५, ०-२५, ०-२५ हुनेछ ।
- कथंकदाचित अङ्क बराबर भएमा**
- म्याच जितेको सङ्ख्या = कथंकदाचित २ वा २ भन्दा बढि टिमहरूको अङ्क बराबर भएमा, म्याच जितेको आधारमा Ranking निर्धारण गरिन्छ ।
 - सेटको आधारमा = कथंकदाचित २ वा २ भन्दा बढि टिमहरूले जितेको म्याच पनि बराबर भएमा, टिमले जितेको जम्मा सेटलाई टिमले हारेको जम्मा सेटले भाग गरी आएको भागफल अनुसार टिमको Ranking निर्धारण गरिन्छ ।
 - स्कोर अङ्कको आधारमा = कथंकदाचित २ वा २ भन्दा बढि टिमहरूको जितेको सेट र हारेको सेट पनि बराबर भएमा, टिमले प्राप्त गरेको सम्पूर्ण सेटको स्कोरलाई टिमले गुमाएको सम्पूर्ण सेटको स्कोरले भाग गरी आएको भागफलअनुसार टिमको Ranking निर्धारण गरिन्छ ।
 - यदि अझै स्कोरको भागफल पनि बराबर भएमा, बराबर भएको २ टिम बीच भएको अन्तिम म्याचमा विजयी भएको टिमलाई प्राथमिकता दिनुपर्छ ।
१५. प्रतियोगिताका खेलहरू ३२ मिनेट प्रोटोकल अनुसार खेलाइने छ ।
 १६. एक नगरपालिकाले एउटा टिम मात्र सहभागी गराउन पाउने छ । साथै टिममा बढीमा ३ जना राष्ट्रिय खेलाडी (सन् २०१७ मा अन्तर्राष्ट्रिय प्रतियोगितामा सहभागी भएका) सहभागी गराउन सकिने छ ।
 १७. म्याच खेलेको प्रत्येक टिमले म्याच सम्पन्न भएपछि रु. ५,०००- टिम व्यवस्थापन खर्च पाउने छ ।
 १८. सहभागी टिमले आतेजाते गाडी भाडा र खाने बस्ने खर्च आफै व्यहोर्नुपर्नेछ ।
 १९. सहभागी टिमलाई स्थानीय आवतजावतको लागि गाडीको व्यवस्था आयोजकले गर्ने छ ।
 २०. सहभागी नगरपालिकाले टिम दर्ता शुल्क रु. ५०००- म्यानेजर बैठक अगाडि बुझाउनु पर्ने छ ।
 २१. मिति २०७४ माघ २९ गते भित्र टिम दर्ता गरिसक्नुपर्ने छ ।
 २२. मिति २०७४ फागुन २ गते बिहान ९:०० बजे म्यानेजर बैठकमा सम्पूर्ण सहभागी टिमका म्यानेजर, प्रशिक्षक र टिम क्याप्टेन उपस्थित हुनु पर्ने छ ।
 २३. सहभागी टिमले नगरपालिकाको पत्र र फोटोसहितको टिम रजिष्ट्रेशन फारम अनिवार्य बुझाउनु पर्ने छ ।
 २४. आयोजक समितिले निर्धारित नीति नियमहरू आवश्यकताअनुसार थपघट गर्न सकिने छ ।

नेपालको संविधान २०७२ (२८)

भाग - २१

अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग

२३८. अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग : (१) नेपालमा एक अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग रहनेछ जसमा प्रमुख आयुक्त र अन्य चार जना आयुक्तहरू रहनेछन् । प्रमुख आयुक्तले अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगको अध्यक्ष भई काम गर्नेछ ।

(२) राष्ट्रपतिले संवैधानिक परिषदको सिफारिसमा प्रमुख आयुक्त र आयुक्तको नियुक्ति गर्नेछ ।

(३) प्रमुख आयुक्त र आयुक्तको पदावधि नियुक्तिको मितिले छ वर्षको हुनेछ ।

(४) उपधारा (३) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि देहायको कुनै अवस्थामा प्रमुख आयुक्त वा आयुक्तको पद रिक्त हुनेछ :-

(क) निजले राष्ट्रपति समक्ष लिखित राजीनामा दिएमा,

(ख) निजको उमेर पैसठ्ठी वर्ष पूरा भएमा,

(ग) निजको विरुद्ध धारा १०१ बमोजिम महाभियोगको प्रस्ताव पारित भएमा,

(घ) शारीरिक वा मानसिक अस्वस्थताको कारण सेवामा रही कार्य सम्पादन गर्न असमर्थ रहेको भनी संवैधानिक परिषदको सिफारिसमा राष्ट्रपतिले पदमुक्त गरेमा,

(ङ) निजको मृत्यु भएमा ।

(५) उपधारा (२) बमोजिम नियुक्त प्रमुख आयुक्त तथा आयुक्तको पुनः नियुक्ति हुन सक्ने छैन ।

तर आयुक्तलाई प्रमुख आयुक्तको पदमा नियुक्ति गर्न सकिनेछ र त्यस्तो आयुक्त प्रमुख आयुक्तको पदमा नियुक्त भएमा निजको पदावधि गणना गर्दा आयुक्त भएको अवधिलाई समेत जोडी गणना गरिनेछ ।

(६) देहायको योग्यता भएको व्यक्ति अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगको प्रमुख आयुक्त वा आयुक्तको पदमा नियुक्तिका लागि योग्य हुनेछ :-

(क) मान्यताप्राप्त विश्वविद्यालयबाट स्नातक उपाधि प्राप्त गरेको,

(ख) नियुक्ति हुँदाका बखत कुनै राजनीतिक दलको सदस्य नरहेको,

(ग) लेखा, राजस्व, इन्जिनियरिङ, कानून, विकास वा अनुसन्धानको क्षेत्रमा कम्तीमा बीस वर्ष काम गरी अनुभव र ख्याति प्राप्त गरेको,

(घ) पैतालिस वर्ष उमेर पूरा भएको, र

(ङ) उच्च नैतिक चरित्र भएको ।

(७) प्रमुख आयुक्त र आयुक्तको पारिश्रमिक र सेवाका शर्त संघीय कानून बमोजिम हुनेछ । प्रमुख आयुक्त र आयुक्त आफ्नो पदमा बहाल रहेसम्म निजलाई मर्का पर्ने गरी पारिश्रमिक र सेवाका शर्त परिवर्तन गरिने छैन ।

तर चरम आर्थिक विभ्रंखलताका कारण संकटकाल घोषणा भएको अवस्थामा यो व्यवस्था लागू हुने छैन ।

(८) प्रमुख आयुक्त वा आयुक्त भइसकेको व्यक्ति अन्य सरकारी सेवामा नियुक्तिका लागि ग्राह्य हुने छैन ।

तर कुनै राजनीतिक पदमा वा कुनै विषयको अनुसन्धान, जाँचबुझ वा छानबीन गर्ने वा कुनै विषयको अध्ययन वा अन्वेषण गरी राय, मन्तव्य वा सिफारिस पेश गर्ने कुनै पदमा नियुक्त भई काम गर्न यस उपधारामा लेखिएको कुनै कुराले बाधा पुऱ्याएको मानिने छैन ।

२३९. अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगको काम, कर्तव्य र अधिकार : (१) कुनै सार्वजनिक पद धारण गरेको व्यक्तिले भ्रष्टाचार गरी अख्तियारको दुरुपयोग गरेको सम्बन्धमा अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगले कानून बमोजिम अनुसन्धान गर्न वा गराउन सक्नेछ ।

तर यस संविधानमा छुट्टै व्यवस्था भएको पदाधिकारी र अन्य कानूनले छुट्टै विशेष व्यवस्था गरेको पदाधिकारीको हकमा यो उपधारा लागू हुने छैन ।

(२) धारा १०१ बमोजिम महाभियोग प्रस्ताव पारित भई पदमुक्त हुने व्यक्ति, न्याय परिषदबाट पदमुक्त हुने न्यायाधीश र सैनिक ऐन बमोजिम कारबाही हुने व्यक्तिका हकमा निज पदमुक्त भइसकेपछि संघीय कानून बमोजिम अनुसन्धान गर्न वा गराउन सकिनेछ ।

(३) उपधारा (१) वा (२) बमोजिम भएको अनुसन्धानबाट सार्वजनिक पद धारण गरेको कुनै व्यक्तिले कानून बमोजिम भ्रष्टाचार मानिने कुनै काम गरेको देखिएमा अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगले त्यस्तो व्यक्ति र सो अपराधमा संलग्न अन्य व्यक्ति उपर कानून बमोजिम अधिकार प्राप्त अदालतमा मुद्दा दायर गर्न वा गराउन सक्नेछ ।

(४) उपधारा (१) वा (२) बमोजिम भएको अनुसन्धानबाट सार्वजनिक पद धारण गरेको व्यक्तिको काम कारबाही अन्य अधिकारी वा निकायको अधिकारक्षेत्र अन्तर्गत पर्ने प्रकृतिको देखिएमा अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगले आवश्यक कारबाहीका लागि सम्बन्धित अधिकारी वा निकाय समक्ष लेखी पठाउन सक्नेछ ।

(५) अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगले अनुसन्धान गर्ने वा मुद्दा चलाउने आफ्नो काम, कर्तव्य र अधिकार मध्ये कुनै काम, कर्तव्य र अधिकार प्रमुख आयुक्त, कुनै आयुक्त वा नेपाल सरकारको अधिकृत कर्मचारीलाई तोकिएको शर्तको अधीनमा रही प्रयोग तथा पालन गर्ने गरी प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ ।

(६) अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगको अन्य काम, कर्तव्य र अधिकार तथा कार्यविधि संघीय कानून बमोजिम हुनेछ ।

(क्रमशः)

तपाईंको भान्सा

यसकारण सानुपर्ध कटहर

पाकेको कटहरमा कार्बोहाइड्रेड प्रशस्त मात्रामा पाइन्छ। प्रति १०० ग्राम कटहरमा ९५ क्यालोरी पाइन्छ। यसमा एन्टिअक्सिडेन्ट प्रशस्त मात्रामा पाइन्छ जसले रोग प्रतिरोधात्मक शक्ति बढाउँछ। कटहरले कब्जियतबाट बचाउँछ। यसमा तामा पनि पाइन्छ जसले थाइरोइड ग्रन्थिलाई स्वस्थ बनाउँछ। कटहरमा भिटामिन सि, म्याग्नेसियम र पोट्यासियम पनि पाइन्छ यसमा पाइने

पोट्यासियमले मुटु रोग र क्यान्सर हुनबाट बचाउँछ। यसले उच्च रक्तचाप नियन्त्रण गर्न पनि मद्दत गर्छ। कटहरले कोलोन क्यान्सर र पाइल्सबाट बचाउन पनि मद्दत गर्छ। यसले आँखाको ज्योति तेज बनाउन पनि मद्दत गर्छ। कटहरले छाला चाउरी पर्ने समस्याबाट पनि बचाउँछ। कटहरलाई काँचोमा तरकारीको रूपमा पनि खान सकिन्छ।

‘स्वास्थ्य खबरपत्रिका’ बाट

eQmk/ gu/kflnsf

gu/ sfokflnsfsf] sfoffho

व्यासी, भक्तपुर -२

आधारभूत तह कक्षा ८ को वार्षिक परीक्षा सञ्चालनसम्बन्धी सूचना

नगर शिक्षा समिति, भक्तपुरको २०७४/०९/२४ को निर्णयानुसार आधारभूत तह कक्षा ८ को नगरस्तरीय परीक्षा, २०७४ को सञ्चालन र व्यवस्थापन देहायबमोजिम हुने भएकोले सोहीबमोजिम गर्नु गराउनु हुन यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ।

तपसिल

क) परीक्षा सुरु हुने समय दिउँसो १:०० बजे निर्धारण गरिएको।

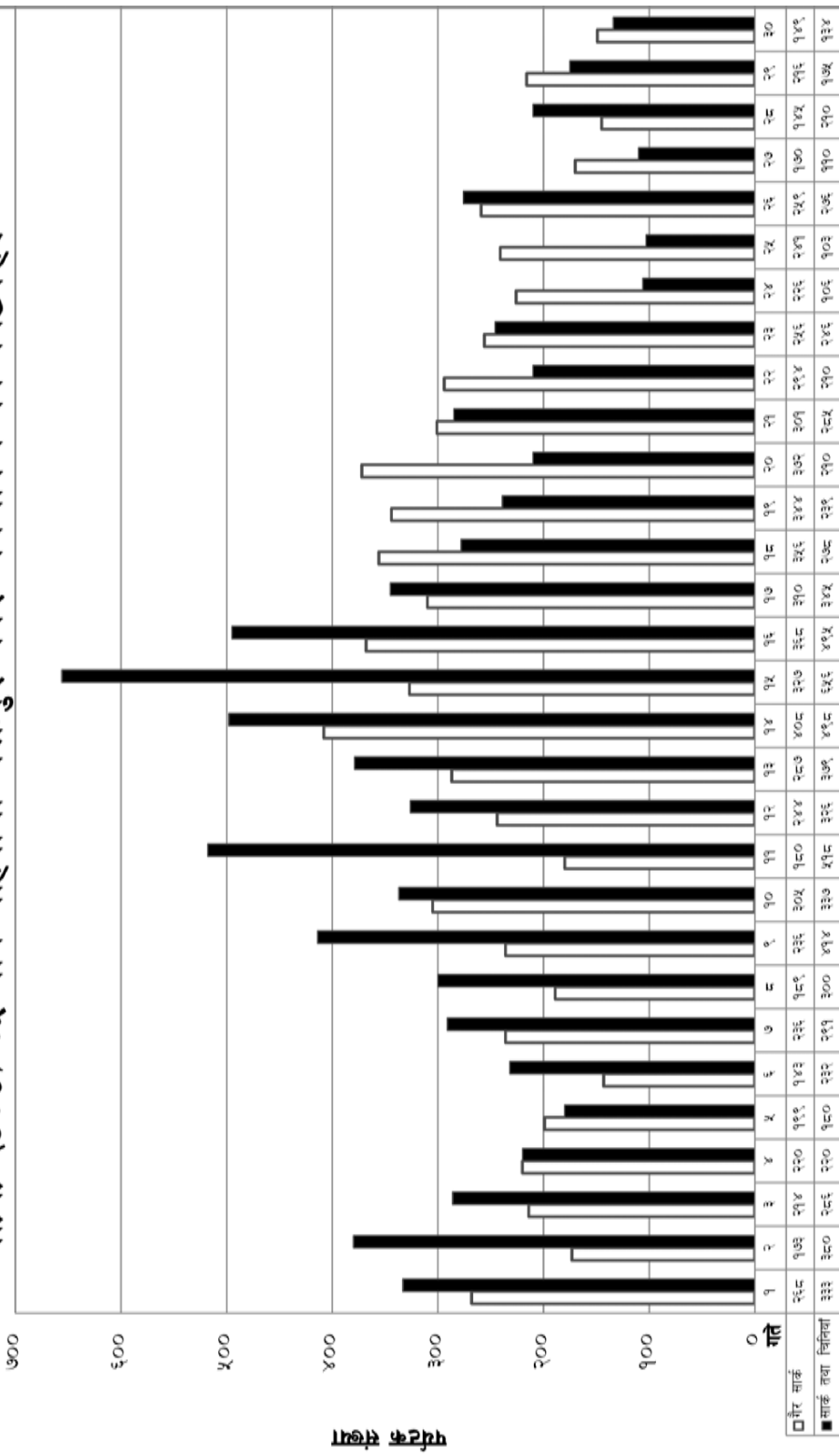
क्र.सं.	मिति			विषय	लिखित			प्रयोगात्मक		जम्मा	
	साल	महिना	गते		पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	समयावधि	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क
१	२०७४	चैत	४	अङ्ग्रेजी	७५	३०	२ घ. १५ मि.	२५	१०	१००	४०
२	२०७४	चैत	५	नेपाली	७५	३०	२ घ. १५ मि.	२५	१०	१००	४०
३	२०७४	चैत	७	विज्ञान तथा वातावरण	७५	३०	२ घ. १५ मि.	२५	१०	१००	४०
४	२०७४	चैत	८	पेशा, व्यवसाय र प्रविधि शिक्षा	५०	२०	१ घ. ३० मि.	५०	२०	१००	४०
५	२०७४	चैत	९	सामाजिक अध्ययन र जनसङ्ख्या शिक्षा	७५	३०	२ घ. १५ मि.	२५	१०	१००	४०
६	२०७४	चैत	१२	गणित	१००	४०	३ घण्टा	-	-	१००	४०
७	२०७४	चैत	१३	स्वास्थ्य तथा शारीरिक शिक्षा	३० (२०+१०)	१२ (८+४)	५५ मि.	२० (५+१५)	८ (२+६)	५०	२०
८			नैतिक शिक्षा	२५	१०	४५ मि.	२५	१०	५०	२०	
९	२०७४	चैत	१४	मातृभाषा वा स्थानीय विषय वा संस्कृत वा अन्य	विद्यालयमा अध्यापन हुने सम्बन्धित विषयको पाठ्यक्रमको आधार लिइ विद्यालयले परीक्षा सञ्चालन गर्ने			१००	४०		

ख) आधारभूत तहको पाठ्यक्रम २०६९ मा आधारित भई विशिष्टीकरण तालिकामा उल्लेख भएअनुसारका क्रियाकलापसहित प्रयोगात्मक परीक्षा लिनुपर्ने विषयहरूको प्रयोगात्मक परीक्षा र मातृभाषा वा स्थानीय विषय वा संस्कृत वा अन्य विषयको परीक्षा विद्यालयमा नै सञ्चालन र व्यवस्थापन गरी उक्त परीक्षाहरूको प्राप्ताङ्क नगर शिक्षा शाखाबाट निर्दिष्ट फाराम ढाँचामा उल्लेख गरी पेश गर्ने।

ग) सामुदायिक विद्यालयहरूले परीक्षा शुल्कवापत प्रतिविद्यार्थी रु. ३५०/- र संस्थागत विद्यालयहरूले प्रतिविद्यार्थी रु. ४५०/- का दरले हुन आउने एकमुष्ठ रकम ने.बै.लि. कमलविनायक शाखामा रहेको आधारभूत तह परीक्षा सञ्चालन एवं व्यवस्थापन समिति, भक्तपुर नगरपालिकाको बैङ्क खाता नं. ०१९००१०६४७८३०९०००००१ मा जम्मा गरी सो को भौचर एक प्रति संलग्न राखी समष्टिगत फारामसहित परीक्षा आवेदन फाराम २०७४ माघ १० गतेभित्र नगर शिक्षा शाखामा पेश गर्ने।

पुनश्च : विशेष कारणवस माथि उल्लेखित परीक्षाको कार्यतालिका र समयतालिकामा हेरफेर गर्नुपर्ने भएमा परीक्षा समितिको निर्णयबमोजिम हुनेछ।

आ.व. २०७४/७५ पौष महिनामा भक्तपुर नगर अवलोकन गर्ने पर्यटकहरू

नौर साके	७,६३६	कुल पर्यटक संख्या	१६,४०८
२०७४ पौष	६,६३१		११,४०४
२०७५ पौष	१,००५ (१५.१६%)		५,००३ (४३.८७%)
प्रगति			
नौर साके	८,७७२	कुल पर्यटक संख्या	१६,४०८
२०७४ पौष	४,७७४		११,४०४
२०७५ पौष	३,९९८ (८३.७४%)		५,००३ (४३.८७%)
प्रगति			

तथ्याङ्क र चार्ट : पर्यटक सञ्चला केन्द्र

सम्पादकको पृष्ठ

अमर शहीदहरूमा हार्दिक श्रद्धाञ्जली

‘शहीदको सपना साकार पारौं’ भन्दै हामी हरेक वर्ष माघ १६ गते शहीद दिवस मनाउने गर्छौं। यस वर्ष पनि विभिन्न कार्यक्रम गरी शहीद दिवस मनाइसकेका छौं।

धेरै दसकदेखि शहीद दिवस मनाए पनि, राजनीतिक व्यवस्थामा परिवर्तनहरू आए पनि अबै ‘शहीदको सपना’ के थियो सायद निश्चित भएको छैन। त्यसैले ७ साल पछिको प्रजातन्त्र, निरंकुश निर्दलीय पञ्चायत, बहुदल, प्रतिगमन, ‘लोकतन्त्र’, गणतन्त्र र संघीय व्यवस्थासम्म सबैले एउटै नारा घन्काएका छन्- ‘शहीदको सपना साकार पारौं।’ यसबाट ‘शहीदको सपना’ लाई सत्ताधारीहरूले आ-आफ्नै दृष्टिकोणले बुझेको र परिभाषित गरेको स्पष्ट हुन्छ। प्रजातन्त्रप्रेमीदेखि प्रजातन्त्रविरोधीलाई समेत अनुकूल हुने ‘शहीदको सपना’ निराकार त पक्कै थिएन। तर सत्तामा जानेहरूले त्यसलाई थोगोमात्र बनाएका छन्, यथार्थमा ‘शहीदको सपना’ बारे सत्तामा जानेहरूले बुझेकै छैनन् वा बुझ्न पचाएकोमा कुनै विवाद र शंका छैन।

‘शहीद’ सामान्य अर्थ र मर्मका अक्षरका शब्द होइन, देश र जनताको उच्चतम हितको लागि आफ्नो अमूल्य जीवन अर्पण गर्ने वीर हुन्, प्राप्तः स्मरणीय अमर सपुत हुन्। तर सरकारहरूले यस शब्दको अर्थ, मर्म, गरिमाको घोर अवमूल्यनमात्र गरेका छैनन् अपमानसमेत गरेका छन्। कुनै व्यक्तिलाई शहीद घोषणा गर्नु अघि धेरै कुराको विचार पुऱ्याउनु पर्ने हुन्छ। तर राज्यले कुनै व्यापारिक संस्था वा उत्पादनको प्रचार सामग्रीलाई भन्दा सस्तोमा ‘शहीद’ घोषणा गरेर सक्कली र नकली शहीदको वर्गीकरण गर्न वाध्य पारेको छ। कथित जनयुद्धमा मार्ने र मारिने दुवैलाई शहीद घोषणा गरेर ‘शहीद दिवस’ को औचित्यमा समेत प्रश्न ठड्याइ दिएको छ। हालै कथित जनयुद्धको बेला बाँदर मुढेमा विस्फोटमा मारिएकाहरू पीडित हुन् तर शहीद थिएनन्। तिनीहरूलाई सरकारले शहीद घोषणा गरेको छ। बाँदर मुढेको हत्याकाण्ड अराजकमात्र होइन पागलपनको दुष्परिणाम थियो भने तिनीहरूलाई शहीद घोषणा गर्नु सरकारको अर्को मूर्खता र पागलपन हो।

शहीद दिवसको अवसरमा हामी नक्कली होइन देशका ज्ञात-अज्ञात सच्चा अमर शहीदहरूमा भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछौं।